

Luk

Te Rono Tauareka Luk e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata *1.1—1.4*

Jisas laaua ma Jon ku hannau iho *1.5—2.52*

Jon Baptis *3.1—3.20*

Jon e hakoukou tapu Jisas, tena Satan
ki tatakore Jisas *3.21—4.13*

Jisas i roto Galili *4.14—9.50*

Jisas i roto Galili, ia kutaapiri i Jerusalem
9.51—19.27

Jisas ku taapiri i Jerusalem *19.28—23.56*

Jisas ku ora muri *24.1—24.53*

Luk e taataa i te ora Jisas

¹ Tiofilus, te hakamaatua:

Tammaki natama ehai namahi laatou
ma kitattaa nilauniu kihakariatu namee
Jisas nihurimai taatou raa. ² Natama raa

etattaa namee taatou nillono natama nikkite
namee raa itekaamata raa roo, tena ki haere
tattara natattara raa. ³ Maitaname anau

ni too hakaraoi roo natiputipu nei hakaatoa
ite kaamata roo, tena anau e maanatu ma kame
e tauareka anau te taataa atu te launiu nei i akoe,

⁴ ki iroa akoe pera ma te akoako akoe ni rono raa
e hakamaoni.

*Te ensel e tattara ake Sekaraia i te haanau iho
Jon*

⁵ Hemaatua i roto te hareakina Abiyaraa
enoho tesaita Herot nituku i roto Judia raa,

te inoa aiaraa ko Sekaraia. Tena te avana aiaraa ko Elisabet, he hine iroto te hareakina Aronraa. ⁶ Sekaraia laaua ma Elisabet e tauttari tahi na tuua TeAtua raa, ia tokorua raa hoki ettonu tahi imua na karemata TeAtua. ⁷ Tokorua raa ku mattua hakaatoa, e meia laaua se ki hai tamalliki roo e mee Elisabet e poka.

⁸ Teeraa he aho, na maatua raa e hirihiri Sekaraia ki too telotu iroto te Hare Tapu te sao aia. Sekaraia e hehekau ma TeAtua pera ma he maatua. ⁹ Teenei he tiputipu na maatua raa, tena na maatua raa ettahao na hatu no hirihiri Sekaraia ki haere no hakkaa te insens iaruna te olta raa. Kito Sekaraia ki haere iroto te Hare Tapu TeAtua raa, ¹⁰ tena te kanohenua ia hora raa kulotu te saaita Sakaraia ni haere no hakkaa te insens raa.

¹¹ Tena te ensel TeAtua raa ku tuu ake iaa Sekaraia itevahi laaua te olta itekina te insens raa e uraraa. ¹² Te saaita Sekaraia ni kite te ensel raa, aia ku oho roo no mataka. ¹³ Tena te ensel raa ki meake, "Sekaraia! Auu se mataka, TeAtua ku rono telotu akoe raa, tena Elisabet te avana akoe raa e me ki haanau he tamariki tanata ma akoe, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jon. ¹⁴ Te saaita naa, akoe e me ki hihia roo, tena tammaki na tama e me ki hihhia hoki te saaita te tamariki naa e haanau i hora raa. ¹⁵ Jon e me ki hakanaaniu imua na karemata TeAtua. Tama naa selavaa te unu na wain ia ma na vaimmara. Te Anana Tapu e me ki noho iroto te tama naa kaamata te saaita aia e me ki haanau i hora raa, ¹⁶ tena Jon e me ki hakattaki tammaki na tama Israel ki vakkai muriake TeAtua, Te Ariki laatou raa. ¹⁷ Jon e me ki haere imua Te Ariki

ma na mahi hai mmahi pera ma ko profet Elaija. Tama naa e me ki hakapaa hakaraoi na tamana ia ma na tamalliki laatouraa. Tena Jon e me ki poroporo na tama e hakatapanatta raa ki hakallono na tattara mattonu na tama ettonu tahiraa. Ia tena aia e me ki poroporo te kanohenua TeAtua raa kitanattana te hamai TeAriki.”

¹⁸ Tena Sekaraia ki meake te ensel raa, “Anau e me ki iroa peehee ma na tattara akoe naa e me ki hakamaoni? E mee anau ku matua, tena te avana anau raa hoki ku matua.”

¹⁹ Kito te ensel raa ki meake, “Anau ko Gabriel, tena anau e tuu i mua TeAtua te Tama e kauna ria iho anau ki tattara atu akoe na tattara taualleka nei. ²⁰ Emeia teenaa akoe se hakatina na tattara teeraa e me ki oo mai no hakamaoni he saaita raa, tena akoe e me ki se lavaa te tattara; te maihu akoe naa e me ki puni ki tae roo te saaita te tamariki naa e haanau iho raa.”

²¹ Te saaita naa, te kanohenua tera e hakattari Sakaraia ki hamai i mata hare raa ku mamannatu tammaki e mee te tama raa e nnahe roo te hakahura mai iaho. ²² Te saaita Sakaraia ni hakahura iho raa, aia ku se lavaa te tattara, tena na tama raa ku illoa pera ma te tama raa e isi te kite aia i roto te Hare Tapu. Tena Sekaraia ki auna ake na tama raa, e mee aia ku se lavaa te tattara.

²³ Te saaita Sekaraia nioti na hehekau aia i roto te Hare Tapu raa, tena aia ki vaakai muri i hare. ²⁴ Ki otiroo Elisabet te avana aia raa ku haitama, tena i roto erima na marama, aia ku munimuni koi vaa hare, se hahaere vaa aho.

²⁵ Elisabet ku tattara ma, “Te saaita nei roo TeAtua kutokonaki anau, tena Aia etokea te napa anau niisi imua te kanohenua raa i taha.”

Ensel Gabriel e tattara ake Meri i te haanau iho Jisas

²⁶ ²⁷ Elisabet kutae te hakaono na marama aia, tena TeAtua kikaunaria iho ensel Gabriel kitattara ake Meri, he taukupu etonu tera enoho i Nasaret, he matakaina iroto Galili. Te taukupu raa e hakamattino ma tetaupera e hui ma ko Josep, he tama iroto te hareakina te tuku Devit raa. ²⁸ Te ensel raa e haere iho no meake Meri ma, “Te noholaoi ki noho ma akoe! Te Ariki e hakatapu akoe, tena kirorohi laoi akoe.”

²⁹ Meri kutipuaina haeroo ina tattara te ensel raa, tena aia kumaanatu ma te hakataakoto na tattara te ensel raa e mee maea. ³⁰ Tena kito te ensel raa ki meake, “Meri! Akoe selavaa te matakau, TeAtua e hakatapu akoe. ³¹ Akoe e me ki hai tama no haanau he tamariki tanata, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jisas. ³² Tama naa e me ki hakanaaniu, tena Aia e me ki kanna ria ma, te Tamariki TeAtua i Aruna. TeAtua e me ki mee te Tama naa ki tuku pera ma Devit tetipuna Aia imuaraa. ³³ Tama naa e me ki hakamaatua i aruna te kaha Jekopraa na vahao hakaatoa, tena te Hakamaatua ana Aia raa se isi te hakaoti.”

³⁴ Tena kito Meri ki meake te ensel raa, “Anau he taukupu etonu, ia se haitama nimmo ma anau, kaa anau e me ki hai tama peehee?”

³⁵ Kito te ensel raa ki meake, “Te Anana Tapu e me kinoho ma akoe, tena na mahi

TeAtua raa e me kitakoto i roto akoe. Tena ite hakataakoto nei koi te tamariki e tapu naa e mee kitaapa ma te Tamariki TeAtua.

³⁶ Maanatu te tinna akoe raa, Elisabet. Na tama e tattara ma tetama raa kuse lavaa te isi na tamalliki, e meia te saaita nei aia ku hai tama, tena te nei ko te hakaono na marama aia, niaina ma aia ku matua haeroo. ³⁷ Maitaname se isi roo te mee e hainattaa ma TeAtua te ppena.”

³⁸ Kito Meri ki meake, “Anau he taukupu e hehekau ma TeAtua, tena hea akoe ni tattara mai raa, tiaki peenaa ki kapihi mai anau pera ma akoe ni tattara mai raa.” Tena kito te ensel raa ki tiaki te hine raa no haere.

Meri ku haere no mmata Elisabet

³⁹ Seroroa i muri koi te ensel raa ni tattara ake raa, tena Meri ku haere ite hare Sekaraia ite matakaina tera etuu iaruna na mouna i Judia raa. ⁴⁰ Meri ku tae atu

ite hare raa, tena aia kikanna ake Elisabet, teavana Sekaraia raa. ⁴¹ Te saaita Elisabet

nirono tennana Meri raa, te tamariki i roto aia raa ku hihia no tatahuki, tena TeAnana Tapu raa kutau i roto Elisabet. ⁴² Tena

aia ki tattara hakamaroa ake ma, “Ako e hakatapu ria TeAtua, eraka iaruna ma alaa taukupu. Tena TeAtua e me ki hakatapu

te tamariki akoe e me ki haanau raa. ⁴³ Akoe ko te tinna taku Ariki, tena anau e maaharo

e mee akoe e hamai no mmata anau. ⁴⁴ Te saaita anau nirono tennana akoe raa, te tamariki i roto te manava anau nei e hihia roo no tatahuki.

⁴⁵ Akoe e me ki hakatapu ria e mee akoe e hakatina pera ma na tattara TeAtua e tattara atu akoe raa e me ki oo mai no hakamaoni!”

*Meri e hakammaha TeAtua**Magnificat*

⁴⁶ Tena Meri ki tattara ma,
 “Taku hatu manava e hakammaha TeAtua,
⁴⁷ te anana anau e hihia i TeAtua taku Tokonaki,
⁴⁸ maitaname Aia e maanatu roo anau, te tama
 mouraro e hehekau Aia nei!
 Kaamata te saaita nei na tama hakaatoa e me
 ki tattara ma anau ku hakatapu ria,
⁴⁹ e mee na mee ellahi TeAtua Hai mahi raa
 ni ppena i anau raa.
 Te inoa Aia raa e tapu;
⁵⁰ kaamata teeraa tautama haere no tae teeraa
 tautama,
 Aia e me ki huri ake te aroha Aia raa i na tama
 e hakammaha Aia raa.
⁵¹ Aia e ssora iho te rima hai mahi Aia raa,
 no hakatui na tama hai ahu e hai mannatu raa
 i taha.
⁵² Aia e hakatuu na tuku hai mmahi raa i taha ma
 na nohorana laatou raa,
 tena ki ssau na tama mouraro raa ki hakananniu.
⁵³ TeAtua e haanai na tama e hikkai raa no ppohu
 ma na mee taualleka,
 tena ki kauna na tama hai sileni raa i taha,
 se hai mee e kou ake.
⁵⁴ TeAtua e taohi mmau na tattara hakamaoni Aia
 ni meake na tipuna taatou raa,
 tena ki hamai no tokonaki Israel,
 te tama hehekau Aia raa.
⁵⁵ Aia e maanatu ma ki huri ake te laoi Aia raa iaa
 Abraham,
 ia ma na hai mokopuna aia raa na vahao hakaatoa.”

56 Meri ennoho laaua ma Elisabet no ttae etoru namarama, tena aia ki vaakai muri i te matakaina aia raa.

Te mamaoha iho Jon Baptis

57 Elisabet ku tae te saaita aia ku mee ki mamaoha, tena aia e haanau te tamariki tanata. 58 Na tama te kauhare raa ia ma na hareakina aia raa kullono pera ma TeAtua e aroha no tokonaki Elisabet, tena na tama raa ku hihhia hakaatoa ma Elisabet.

59 Te saaita te tamariki raa ku tae e varu na aho te matua aia, na tama hakamattua raa ku oo ake no ttuu te hakamaatino e tapu te tamariki raa, tena na tama raa ku mee ma ki hui te tamariki raa Sekaraia, te inoa te tamana te tamariki raa.

60 Emeia Elisabet te tinna te tamariki raa e meake ma, "Seai! Te inoa te tamariki naa ko Jon."

61 Kito na tama raa ki meake Elisabet, "Emeia se hai tama i roto te hareakina akoeraa e hui te inoa naa." 62 Kito na tama raa ki auna ake te tamana te tamariki raa ma te tamariki raa e me ki hui aai.

63 Tena Sekaraia ki auna ake ma kikou ake he mee kitaataa, tena aia kitaataa na tattara nei, "Te inoa te tamariki nei ko Jon." Tena na tama raa hakaatoa ku mahharo roo.

64 Te saaita naa koi Sekaraia kulavaa te tattara hakaraoi, tena aia ki hakammaha TeAtua.

65 Na tama te matakaina raa ku mattaku, tena te rono raa ku paa no ttae alaa matakaina i aruna na mouna i roto Judia raa hakaatoa. 66 Na tama ellono te rono raa ku mamannatu tammaki, tena ki tattara ma, "Te tamariki naa e me ki tipu peehee?" E mee ku matahua pera ma TeAtua e kou ake na mahi Aia raa i te tamariki raa.

Sekaraia e hakammaha TeAtua

⁶⁷ TeAnana Tapuraa kutau iroto Sekaraia, te tamana Jon raa, tena Sekaraia ki tattara ake na tattara TeAtua nei,

⁶⁸ “Taatou ki hakammaha TeAtua, TeAriki na tama Israel raa!

Aia ni hamai ki tokonaki no hakattana te kanohenua Aia raa i taha ma na hai sara laatou raa.

⁶⁹ TeAtua e kou mai te Tama hai mahi ki tokonaki taatou,

Tama raa he mokopuna Devit, te tama hehekau Aia raa.

⁷⁰ Aia ni tattara hakamaoni ake na profet e ttapu Aia i mua raa

⁷¹ pera ma Aia e me ki hakattana taatou i taha ma na tama e nohonoho haeo ma taatou raa, ia itaha hoki ma na mahi na tama ekirilloto taatou raa.

⁷² Aia e tattara ma Aia e me ki huri ake telaoi Aia raa i na tipuna taatou raa, tena ku maanatu na tattara hakamaoni e ttapu Aia raa.

⁷³ ⁷⁴ TeAtua e tattara hakamaoni ake Abraham te tipuna taatou raa pera ma Aia e me ki hakattana taatou itaha ma na mahi na tama e nohonnoho haeo ma taatou raa, ki se mattaku taatou te hehekau tahi ma Aia,

⁷⁵ ia ki mee na ora taatou raa ki ttapu, ia ki ttonu tahi hoki i mua na karemata TeAtua na aho hakaatoa iroto na ora taatou.

⁷⁶ Taku tama, akoe e me ki kannaria pera ma he profet TeAtua Hakanaaniu i Aruna.

Akoe e me ki haere i mua TeAriki, no tanattana te mateara Aia ki hamai vaa aruna,

77 no hakailloa ake na kanohenua Aia raa pera
ma laatou e me ki ora,

kame laatou e ttike i taha na hai sara laatou.

78 Te Atua taatou raa he atua e manava aroha,
ia e laoi.

Aia e me kimee te maahina te noho laoi raa
ki maahina mai i aruna taatou,

79 tena ku hakamaahina mai te vaelani raa
i aruna natama ennoho iraro temaru
te mate raa,

tena ku hakattaki taatou raa ki oo tonu
i te mate ara te noho laoi raa.”

80 Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai
hoki. Tena aia e noho i te kina se haitama
e tuu maho raa no tae roo te saaita aia
ni hakahura iho no tuu i mua na tama Israel raa.

2

Jisas ku haanau iho

(Matiu 1.18–25)

1 Te saaita naa, Ogastus te tuku hakanaani
i Rom raa e hakamoe te tuaa ma natama
i Rom raa hakaatoa kioo ina matakaina
laatou raa no hakamaumau na inoa laatou raa
i roto na launiu te taumani i Rom raa.

2 Te hakamaumau kaamata na inoa nei
e kapihi mai te saaita Kwirinius ni hakamaatua
i roto Siria. 3 Ia tena natama hakaatoa
ku oo no hakamaumau na inoa laatou raa
ina matakaina na tipuna laatou raa ni noho mai
i mua.

4 Josep kutiaki Nasaret he matakaina
i roto Galili no haere i Betlehem i roto Judia,
te matakaina te tuku Devit raa ni haanau mai raa.
Josep e haere i te matakaina raa, e mee aia
e mamaoha iho i roto te hareakina Devit. 5 Josep

e oo laaua ma Meri, te taukupu e hakamattino ma kiavvana laaua raa: tokorua raa e oo ma ki hakammau na inoa laaua raa. Meri e hai tama, ⁶ tena te saaita tokorua raa koi nnoho koi i Betlehem, Meri kutae te saaita aia ku mee kimamaoha. ⁷ Meri ku haanau te arapou tanata kaamata aia raa, tena aia ki taapuru te tamariki raa na paamaro, tena ki hakamoe te tamariki raa i roto te kumete na manu raa e kaikkai. Tokorua raa ennoho i roto te hare na manu raa, maitaname na hare na tama e moemmoe i te matakaina raa ku kkapi hakaatoa.

Na tama lollohi na sipsip ia ma na ensel

⁸ Tepoo naa, eisi na tama lollohi na manu ennoho i roto na paupaku tappiri ake i Betlehem raa no lollohi na sipsip laatou raa.

⁹ Te ensel TeAtua raa e tuu ake i na tama raa, tena na mahi TeAtua raa ku hakamaahina ake na tama raa. Na tama raa ku mattaku haeo roo,

¹⁰ e meia te ensel raa e meake na tama raa ma, “Kootou ki se mattaku, maitaname anau e hamai ma te Rono Tauareka tera e me ki kou atu te hihia e rahi roo i na tama hakaatoa. ¹¹ Te aho nei

i roto te matakaina Devit i Betlehem, Krais TeAriki, te Tokonaki kootou raa ku haanau iho.

¹² Te me nei e me ki huri atu te hakamaoni i na tattara ana nei: kootou e me kikkite te tamariki e taapuru na paamaro e moe i roto te kumete na manu e kaikkai.”

¹³ Tena te saaita naa koi tammaki na ensel i te vaelani ku hukui ake ma te ensel raa no hakammaha TeAtua ma,

¹⁴ “Hakammaha TeAtua i te vaelani i aruna, ia ki nnoho laoi na tama i te maarama nei

tera Akoe e hihia na tiputipu laatou raa.”

¹⁵ Te saaita na ensel raa ni vakkai muri i te vaelani, na tama e lollohi na manu raa ku tattara hokolaatou ma, “Taataou ki oo i Betlehem no mmata na mee TeAtua e meake na ensel Aia raa ki tattara mai taatou raa.”

¹⁶ Kito na tama raa ki hai taruaru no oo no kkite Meri laaua ma Josep, tena ki kkite hoki te tamariki raa e moe i roto te kumete na manu e kaikkai raa.

¹⁷ Te saaita na tama lollohi na manu raa ni kkite te tamariki raa, na tama raa ku tattara ake na tama i te matakaina raa na tattara te ensel raa ni tattara ake laatou i te vahi te tamariki raa.

¹⁸ Na tama hakaatoa ni llono na tattara na tama lollohi na manu raa ku mahharo roo.

¹⁹ Tena Meri e maanatu na mee raa hakaatoa, tena kikkumi hemuu na tattara raa i roto te hatu manava aia.

²⁰ Na tama lollohi na manu raa ku vakkai, tena ki huhua na rue no hakammaha ake TeAtua, maitaname hea laatou ni llono ia ma hea laatou ni kkite raa, e ssau roo pera ma hea te ensel raa ni tattara ake laatou raa.

Te tamariki raa ku hui Jisas

²¹ I muri e varu na aho, te saaita te tamariki raa ku mee ki ttuu te hakamaatino e tapu raa, na tama raa ku hui te tamariki raa Jisas, te inoa te ensel raa ni meake i mua Meri ni hai tama raa.

Josep laaua ma Meri kukkave Jisas i te Hare Tapu

²² Ia te saaita ki mee Meri ki matahua pera ma na tuaa Moses e tattara raa ku tae. Tena tokorua raa ki too hoki Jisas no oo ma laaua i te Hare Tapu ma ki hoki ake te tamariki raa iaa TeAtua ²³ pera ma hea e mmau i roto na tuaa

TeAtua raa ma: “Na arapou taanata hakaatoa e me ki ttapu i na karemata TeAriki.”

²⁴ Tokorua raa e oo ma kihoki ake erua na rupe, kaa sei erua na reia pera ma hea e mmau i roto na tuua TeAtua raa.

Simion ku kite Jisas

²⁵ Hetama ehui ma ko Simion enoho i Jerusalem te saaita naa. Te tama raa e tonu tahi, ia he tama hoki e hakatina, tena aia enoho no ttari te saaita TeAtua e me ki tokonaki na tama Israel raa ki ora. Te Anana Tapu raa ku tau i roto Simion, ²⁶ tena Te Anana Tapu raa ni tattara ake Simion pera ma aia e me ki kite te Mesaia TeAtua ni tattara ma Aia e me ki kou mai raa i mua Simion e mate. ²⁷ Kito Te Anana Tapu raa ki hakattaki Simion i roto te Hare Tapu raa. Meri laua ma Josep etoo Jisas nokkave i te Hare Tapu raa ma kippena hea e mmau na tuua raa, ²⁸ tena Simion ku kapake no ssau te tamariki raa, tena ki hakammaha ake TeAtua peenei,

Nunc Dimittis

²⁹ “TeAtua, Akoe ettaohi mmau roo na tattara Akoe raa no tae roo te saaita nei, tena tiaki te tama hehekau Akoe nei ki haere ma te noho laoi,

³⁰ e mee Anau kukite roo ma na karemata anau te Tama e me ki tokonaki maatou ki ora raa,

³¹ te Tama Akoe ni tanattana i mua na karemata na tama hakaatoa:

³² Aia ko te maahina tera e me ki huri ake hea Akoe e hihai raa ki illoa na tama sei ma ni Jiu raa,

tena ku kou ake na mahi Akoeraa ina tama Israelraa.”

³³ Josep laaua ma Meri ku mahharo haeroo inatattara Simion etattara itevahi Jisasraa. ³⁴ Tena kito Simion kihakatapu tehai maatua raa, tena aia kimeake Meri, “TeAtua ehirihiri tetamarikinei ma kiseu na tama sehakattina raa, tena ku kou ake te nnoho laoi ina tama Israelraa. Te Tamarikinei eme kimee pera ma hehakkatu TeAtua tera tammaki na tama eme kitattara hakameeme itetamarikinei ³⁵ tena tetamarikinei eme kihakari nahakataakoto na tama raa, tena te aroha akoeraa eme kissau pera ma he paraamo e taaro i roto te hatu manava akoe.”

Ana ku kite Jisas

³⁶ ³⁷ He tautukaha hine ku matua roo e noho itekina raa, tena aia he profet hoki. Tetamana aia raa ko Fanuel, hetama i roto te hareakina Aser. Aia ninoho ma tetanata aia raa ehitu koi nahetau, tena teavana aia raa kumate, tena tesaitanei aia kutae tipu varu ma haa nahetau tematua aia. Tehineraa ehaere tahi ite Hare Tapu, tena teao ma tepoo aia ehakammaha TeAtua, tena kihakamaatapu tahi, ia elotu tahi hoki. ³⁸ Tepaa saaitanaa koi, Ana kutae ake hoki no hakammaha TeAtua, tena kitattara ake itevahi tetamarikira ina tama tera e nnoho no hakattari ma TeAtua eme kihakattana na tama Jerusalem raa.

*Josep laaua ma Meri ku vakkai muri
ite matakaina laatou*

³⁹ Josep laaua ma Meri e ppena no oti roo hea emmau iroto natuaa TeAtua raa, tena tokorua raa ki vakkai i Nasaret, te matakaina laa-tou iroto Galili raa. ⁴⁰ Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai hoki, maitaname TeA-tua e hihia te Tamariki raa, tena ki hakatapu Tama raa.

Jisas iroto te Hare Tapu

⁴¹ Na hetau hakaatoa, na maatua Jisas raa e oo i Jerusalem kikkai te Kai te Pasova raa. ⁴² Jisas te saaita naa ku tae sanahuru ma rua na hetau te matua Aia, tena laa-tou hai maatua ku oo i te Kai te Pasova raa pera ma laa-tou ni hahaere tahi na hetau hakaatoa raa. ⁴³ Te kai raa ku oti, tena laa-tou ku vakkai muri i te matakaina laa-tou raa, e meia Jisas enoho koi i Jerusalem. Na maatua Aia raa se illoa ma Jisas nise oo laa-tou. ⁴⁴ Tokorua raa emannatu ma Jisas e hahaere ma te kautana laa-tou e oora, tena ki oo te aho naa hakaatoa. Te hiahi tokorua raa ku sесе, tena ki vahihhiri ake na llave ana ia ma na soala oi laau raa ma Jisas ihee. ⁴⁵ Tokorua raa ku selave Tama raa, tena laaua ki vakkai i Jerusalem ma ki sесе Jisas.

⁴⁶ Te aho tana hakatoru tokorua raa ku lave Jisas iroto te Hare Tapu, enoho ma na tisa na Jiu raa no haka lollono, tena ki vahihhiri ake na vahiri i na tama raa. ⁴⁷ Na tama hakaatoa ni llono te Tamariki raa e sui muri ake na vahiri laa-tou raa ku mahharo roo i te mattonu te Tamariki raa. ⁴⁸ Na maatua Jisas raa ku oho hoki te saaita laaua nikkite te Tamariki raa, tena tetinna Aia raa ki meake, "Taku tama,

aiea Akoe e mee peenaa imaaua naea? Maaua kummate roo te sесеe Akoe.”

⁴⁹ Tena kito Jisas kimeake, “Aiea koorua e sесеe Anau naea? Koorua se illoa pera ma Anau eme kinoho iroto te hare te Tamana Anau nei?” ⁵⁰ Emeia tokorua raa se illoa hea Jisas e tattara ake raa.

⁵¹ Kito Jisas kivakkaimuri ma namaatua Aia raa i Nasaret, tena Aia e hakaronoro tokorua raa. Meri ekkumi hemuu na tattara hakaatoa te Tamarikira raa iroto te hatu manava aia. ⁵² Tena Jisas e matua vave, ia e atamai hoki. Te Atua e hihia ina tiputipu te Tamarikira raa, e ssau hoki pera ma te kanohenua raa hakaatoa.

3

Jon Baptis ku takutaku

(Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; Jon 1.19-28)

¹ Teenei ko te hakasehui ma rima na hetau Taiberias etuku i Rom, tena Pontius Pailat e hakamaatua iroto Judia, tena Herot e hakamaatua iroto Galili. Filip tetaina Herot raa e hakamaatua iroto Ituria laaua ma Trakonitis, ia tena Lisanias e hakamaatua iroto Abilene. ² Tena Anas laaua ma Kaiafas ko na pohouru hakananniu na maatua raa.

Te saaita naa, na tattara Te Atua raa kuttiri Jon te taupeara Sekaraia raa iroto te kina etuu mahoaraa. ³ Tena Jon ku haere vaa roto na kina hakaatoa tappiri te riva Jordan raa no takutaku ake ma, “Ttike i taha ma na haisara kootou raa, tena anau ku hakoukou tapu kootou. Te Atua eme kissoro na haisara kootou raa

i taha.”⁴ Essau pera ma profet Aisaia ni taataa mai i roto telauniu aia ma,
 “He tama e takutaku i te kina e tuu mahoā ma,
 Tanattana te mateara TeAriki* ki hamai
 vaa aruna.

Tena ku hakatonu te mateara Aia raa ki tonu.

⁵ Tanu na kina notonoto raa ki mmore.

Tena ku ssari na mouna ia ma na tutu raa
 ki hakanatahi.

Hakatonu na mateara e ppiko raa ki ttonu,
 tena ku hakamoremōre na kina papapa haeo raa
 ki pappapa laoi.

⁶ Tena na tama roo hakaatoa e me ki kkite TeAtua
 e tokonaki laatou ki ora.”

⁷ Tena tammaki na tama ku ooake Jon ma
 tama raa ki hakoukou tapu laatou. Kito Jon
 ki meake na tama raa, “Kootou ni laponō. Koai
 tetama e meatu ma kootou elavaa te hakassao
 itaha ma na hakalonollihu TeAtua e me
 ki kou atu kootou raa?”⁸ Ppena na mee taualleka
 ki huriake pera ma kootou kuttike itaha ma
 na hai sara kootou. Tena auu se ahū ma Abraham
 he tipuna kootou. Anau e meatu kootou pera ma
 TeAtua elavaa te huri na hatu nei ki mee peeraa
 ma ni mokopuna Abraham.⁹ Te taku TeAtua raa
 ku tanatana ki ttuu na patiaka na laakau raa;
 na laakau hakaatoa se hhua na hua taualleka raa
 e me ki tuutia ki hina, tena kulletu i roto te ahi.”

¹⁰ Kito te kanohenua raa ki meake Jon, “Maatou
 e me ki mee peehee?”

¹¹ Tena Jon ki meake, “Tetama e isi erua
 na kaukahu raa ki kouake he kaukahu hokotahi

* **3:4** 3.4 TeAriki: Na tattara nei e mmāu i roto Aisaia 40.3. I roto
 te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

ma te tama se isi raa. Tena te tama e isi na kai raa ki vvae na kai aia raa ma alaa tama.”

¹² Na tama e aoao natakis te taumaniraa e hihhai hoki ma Jon ki hakoukouta tapu laatou. Tena na tama raa ki meake, “Rabai, hea maatou e me ki ppena?”

¹³ Tena Jon ki meake na tama raa, “Kootou ki se too na sileni ki raka i aruna ma hea na tama hakamattua raa e meatu kootou ki too raa.”

¹⁴ Tena na soldia raa ki meake Jon, “Kaa maatou? Hea maatou e me ki ppena?”

Kito Jon ki meake na tama raa, “Auu se malliu no too na sileni te kanohenua raa ki raka ma te kooina kootou e tau te too raa. Kootou ki hihhia koi ma na sui kootou raa.”

¹⁵ Te kanohenua raa e nnoho ma te hakattina pera ma te Mesaia raa e me ki hamai, tena laatou ku mamannatu ma Jon kame ko te Mesaia raa.

¹⁶ Tena Jon ki tattara ake te kanohenua raa hakaatoa ma, “Anau e hakoukou tapu kootou ma te vai, e meia e isi te tama e me ki hamai i muri anau tera e hakanaaniu roo i aruna anau. Anau se tau hoki te vvete na maea nataka Aia e uru raa. Tama raa e me ki hakoukouta tapu kootou ma TeAnana Tapu ia ma te ahi. ¹⁷ Tama raa kutuu ma te tahitahi Aia raa ki vvae na hua raa i taha ma na penu na hua raa, tena ku hakkutu na hua raa i roto te hare Aia raa, tena kuttuni na penu na hua raa.”

¹⁸ E tammaki roo na ara tera Jon e takutaku ake te Rono Tauareka TeAtua raa i na kanohenua raa, tena aia ki meake hoki na tama raa ki peesia na tiputipu sakkino laatou raa.

¹⁹ Tena Jon ki haiake Herot, te tama e hakamaatua i roto Judia raa, e mee Herot

e avana Herodias te avana te taina roo aia raa, tena kippena hoki tammaki na mee settonu.
²⁰ Tena Herot kippena te mee sakkino roo no ppono Jon i roto te hare karapusi.

Jon e hakoukou tapu Jisas

(Matiu 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹ Na tama raa ku oti te hakoukou tapu ria hakaatoa, tena Jon ki hakoukou tapu hoki Jisas. Te vaelani raa kutaaraki te saaita Jisas ni lotu raa, ²² tena TeAnana Tapu raa kullee iho iaruna Jisas pera ma herupe. Tena TeAtua kitattara iho i te vaelani ma, "Ako e he Tamariki hakamaoni roo Anau. Anau e hihia roo i Ako e."

Te manava Jisas

(Matiu 1.1-17)

²³ Te saaita Jisas nikaamata na hehekau Aia raa, Aia kutaapiri ki tae tiputoru na hetau te matua Aia. Tena Jisas ko te Tama te kanohenua raa e mannatu ma he tamariki Josep raa.

Tena Josep he tama Heli.

²⁴ Heli he tama Matat.

Matat he tama Livai.

Livai he tama Melki.

Melki he tama Janai.

Janai he tama Josep.

²⁵ Josep he tama Matatias.

Matatias he tama Amos.

Amos he tama Nahum.

Nahum he tama Esli.

Esli he tama Nagai.

²⁶ Nagai he tama Mat.

Mat he tama Matatias.

Matatias he tama Semein.
Semein he tama Josek.

Josek he tama Joda.

²⁷ Joda he tama Joanan.

Joanan he tama Resa.

Resa he tama Serubabel.

Serubabel he tama Sealtiel.

Sealtiel he tama Neri.

²⁸ Neri he tama Melki.

Melki he tama Adi.

Adi he tama Kosam.

Kosam he tama Elmadam.

Elmadam he tama Er.

²⁹ Er he tama Josua.

Josua he tama Elieser.

Elieser he tama Jorim.

Jorim he tama Matat.

Matat he tama Livai.

³⁰ Livai he tama Simeon.

Simeon he tama Juda.

Juda he tama Josep.

Josep he tama Jonam.

Jonam he tama Eliakim.

³¹ Eliakim he tama Melea.

Melea he tama Mena.

Mena he tama Matata.

Matata he tama Natan.

Natan he tama Devit.

³² Devit he tama Jesi.

Jesi he tama Obet.

Obet he tama Boas.

Boas he tama Salmon.

Salmon he tama Nason.

³³ Nason he tama Aminadap.

Aminadap he tama Atmin.

Atmin he tama Hesron.

Hesron he tama Peres.
 Peres he tama Juda.
³⁴ Juda he tama Jekop.
 Jekop he tama Aisak.
 Aisak he tama Abraham.
 Abraham he tama Tera.
 Tera he tama Nahor.
³⁵ Nahor he tama Seruk.
 Seruk he tama Reu.
 Reu he tama Pelek.
 Pelek he tama Eber.
 Eber he tama Sela.
³⁶ Sela he tama Kainan.
 Kainan he tama Arpaksat.
 Arpaksat he tama Siem.
 Siem he tama Noa.
 Noa he tama Lamek.
³⁷ Lamek he tama Metusela.
 Metusela he tama Enok.
 Enok he tama Jaret.
 Jaret he tama Mahalalel.
 Mahalalel he tama Kenan.
³⁸ Kenan he tama Enos.
 Enos he tama Set.
 Set he tama Adam.
 Adam he tama TeAtua.

4

Satan e tatakore Jisas (*Matiu 4.1-11; Mak 1.12-13*)

¹ TeAnana Tapuraa kutau iroto Jisas, tena Aia ki haere itaha ma teriva Jordan raa. Kito TeAnana Tapuraa kihakattaki Jisas ite kina sehaitama etuu mahoaraa, ² tena Satan kutatakore Jisas iroto tipuhaa na aho. Iroto

na aho naa hakaatoa Jisas se hai mee e kai, tena i te aho hakaoti raa Aia ku hikai roo.

³ Kito Satan ki meake Jisas, “Kame Akoe he tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku meake te hatu nei ki huri mo haraoa.”

⁴ Tena Jisas ki meake, “E mmau i roto te Launiu Tapu ma, ‘Te tama se mee ma e ora koi i te haraoa.’ ”

⁵ Kito Satan ki hakattaki Jisas i te kina e palluna raa, tena ki hakkite ake paa saita koi na henua roo hakaatoa i te maarama nei raa iaa Jisas. ⁶ Tena Satan ki meake Jisas, “Anau e me ki kou atu na mahi nei ia ma na mee taualleka nei iaa Akoe, maitaname anau kuttino na mee nei hakaatoa, tena anau e me ki kou ake na mee nei he tama peehee anau e hihai ki kou ake. ⁷ Tena kame Akoe e lotu mai anau, anau e me ki kou atu na mee nei hakaatoa ma Akoe.”

⁸ Kito Jisas ki meake, “E mmau i roto te Launiu Tapu ma, ‘Lotu ake TeAriki TeAtua akoe raa, tena ku hehekau koi ma Tama raa.’ ”

⁹ Tena Satan ki hakattaki Jisas i Jerusalem no hakatuu Tama raa i te kina e palluna roo i te Hare Tapu raa, tena aia ki meake, “Kame Akoe he Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe kullee iraro, ¹⁰ maitaname te Launiu Tapu raa e tattara mai pera ma, ‘TeAtua e me ki meake na ensel Aia raa ki lollohi hakaraoi Akoe.’ ¹¹ Ia e mmau hoki ma, ‘Na ensel raa e me ki ttaohi Akoe ma narima laatou ki selavaa na vae akoe raa te paku na hatu.’ ”

¹² Tena Jisas ki meake, “te Launiu Tapu raa e tattara mai hoki pera ma, ‘Akoe selavaa te hahaaite TeAriki TeAtua akoe raa.’ ”

¹³ Satan ku oti roo na hahaaite hakaatoa aia iaa Jisas raa, tena aia ki tiaki Tama raa no haere kaa i taha.

Jisas e kaamata no akoako i Galili

(Matiu 4.12–17; Mak 1.14–15)

¹⁴ Jisas ku vaakai i Galili, tena na mahi TeAnana Tapuraa kutau i roto Aia. Te rono Jisas raa ku tere i na matakaina hakaatoa roo i roto Galili.

¹⁵ Jisas e akoako i roto na hare lotu na Jiu raa, tena na tama raa hakaatoa ku hakammaha i Aia.

Na tama i Nasaret raa ku se hihhai Jisas

(Matiu 13.53–58; Mak 6.1–6)

¹⁶ Jisas ku haere i Nasaret, te matakaina Aia ni matua mai raa. Jisas ku haere i te hare lotu i te aho te Sabat pera ma Aia ni hahaaere i mua raa. Tena Jisas kituu i mua te kanohenua raa ma kippau ake te Launiu Tapuraa, ¹⁷ tena te tama e rorohi te hare lotu raa ki kou ake te launiu profet Aisaia raa iaa Jisas. Tena Jisas ki taaraki te launiu raa no tae i te kina e taataa ma,

¹⁸ “TeAnana Tapu TeAtua raa e tau i roto Anau, maitaname TeAtua ni hirihiri Anau kikkave te Rono Tauareka raa i na tama e hakaalloha raa.

TeAtua e kauna ria iho Anau ki tattara ake na kanohenua hakaatoa pera ma Aia e me ki hakattana na tama karapusi raa, tena ku mee na tama karemata sseni raa ki kkite, tena ku hakattana na tama hakaalloha raa i taha ma na mahi na tama hakatannata raa,

¹⁹ tena ku tattara ake pera ma te saaita haka-maoni raa ku tae mai, te saaita TeAriki e me ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora.”

²⁰ Kito Jisas ki ppui te launiu raa, tena ki kou ake muri itetama e rorohi te hare lotu raa, tena kinoho iraro. Natama iroto te hare lotu raa hakaatoa ku kkira ake iaa Jisas, ²¹ tena Jisas ki meake na tama raa, “Natattara iroto te Launiu Tapu kootou ni llono raa ku hakamaoni te aho nei.”

²² Te kanohenua raa ku hakammaha roo iaa Jisas ia ma na tattara taualleka Aia raa. Na tama raa e tattara ma, “Teenei he tamariki Josep, kaa seai?”

²³ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e iroa pera ma kootou e me ki mee mai Anau te tattara ma, ‘Dokta, tokonaki akoe Hokkoe ki tauareka.’ Kootou e me ki mee mai hoki Anau kippena ite matakaina Anau nei na mee tera kootou e llono Anau ni ppena i Kaperneam raa.” ²⁴ Tena Jisas ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni, na kanohenua hakaatoa e me ki se hihhai te profet i te matakaina roo aia raa.

²⁵ “Hakallono mai Anau: te mee nei e hakamaoni pera ma na tautukaha hhine ninnoho iroto Israel te saaita Elaija raa e tammaki, ia teenaa ko te saaita ni se hai reurehu roo hokotahi nilleku iroto e torutoe na hetau raa, tena te henua naa hakaatoa hoki nittiri te one e haeo roo. ²⁶ Ia TeAtua ni se kauna Elaija ki haere he tama peeraa hoki, e meia Elaija e haere ite tautukaha hine e noho i Sarefat, he matakaina i roto Saidon.

²⁷ “Tena e tammaki hoki na tama ekaina te manumanu haeo ennoho i roto Israel te saaita profet Elisa, e meia se hai tama na tama raa ni tokonaki ria no taualleka. Elisa e tokonaki koi Naman te tama i Siria raa.”

28 Te saaita na tama i roto te hare lotu raa nillono na tattara nei, na tama raa kulloto haeroo. 29 Tena na tama raa ku mahhike i aruna no horo Jisas i taha ma te matakaina raa. Te matakaina raa e tuu i aruna te mouna palluna. Tena na tama raa kumee ma kitaohi Jisas nolletu iraro ite vahi te mouna raa, 30 e meia Jisas e haere uru koi vaa roto te kanohenua raa no haere i taha.

*Jisas e hakaise te tipua sakkino i taha
(Mak 1.21-28)*

31 Kito Jisas ki haere i te matakaina Kaperneam i roto Galili raa. Tena ite aho te Sabat, Jisas ku akoako ake te kanohenua raa. 32 Na tama raa ku mahharo roo i na akoako Jisas raa, maitaname Tama raa e akoako ma na mahi Aia.

33 He tama i roto te hare lotu raa e isi te tipua sakkino i roto aia. Tena te tama raa ki kanna ake hakamaroa ma, 34 "Jisas, te Tama i Nasaret, hea Akoe e me kippena i maatou? Akoe e hamai ma ki seu maatou? Anau e iroa koai Akoe. Akoe ko te Tama e Tapu Te Atua tera e hakatae na tattara Aia raa!"

35 Kito Jisas ki hakamataku ake te tipua raa ma, "Se vaa, tena ku oo i taha ma te tama naa!" Kito te tipua raa killetu te tama raa iraro, tena kitere i taha se hai mee sakkino e ppena i te taupeara raa.

36 Te kanohenua raa hakaatoa ku mahharo, tena ki tattara hokolaatou ma, "Teenei he akoako peehee? Tama nei e tattara ake na tipua raa ma na mahi, tena na tipua raa ku huro iho i taha."

37 Tena te rono Jisas raa ku paa i na kina vaa raa hakaatoa.

*Jisas e tokonaki tammaki na tama no taualleka
(Matiu 8.14–17; Mak 1.29–34)*

³⁸ Tena Jisas ku haere i taha ma te hare lotu raa no haere i te hare Saimon raa. Te hinaona hine Saimon raa e laavea, te vvela aia raa e hai mahi roo. Tena na tama i te hare raa ku meake ma Jisas ki tokonaki te hine raa.

³⁹ Jisas e tuu i te vahi te hine raa no hai ake te maahana raa ki tiaki te hine raa. Te saaita naa koi, te hine raa ku mahike i aruna no tanattana na kai na tama raa ki kkai.

⁴⁰ Te saaita te laa raa ku mee ki huru, te kanohenua raa ku kou ake na tama lavvea na maahana roo hakaatoa raa iaa Jisas, tena Tama raa ki hakapiri na rima Aia raa i aruna na tama raa hakaatoa no taualleka. ⁴¹ Tammaki na tipua sakkino ku huro itaha ma na tama. Tena na tipua raa e kanna ake hakamaroa ma, “Akoe ko te Tamariki TeAtua.”

Tena Jisas ki hakamataku ake na tipua raa ki se tattara, maitaname na tipua raa e illoa pera ma Aia ko te Mesaia.

*Jisas ku takutaku i Judia
(Mak 1.35–39)*

⁴² Tena te tahata roo Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere i te kina se hai tama e noho raa. Te kanohenua raa ku kaamata no sесеe Jisas, tena te saaita laatou nilave Tama raa, na tama raa ku mee ma ki ttaohi Tama raa kise haere itaha ma laatou. ⁴³ Emeia Jisas e meake na tama raa, “Anau e me ki takutaku te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i alaa matakaina hoki, maitaname te nei hea TeAtua ni kauna ria mai Anau raa.”

44 Tena Jisas ki haere no takutaku i roto na hare lotu i Judia raa.

5

Jisas e kanna tokohaa na disaipol kaamata Aia (Matiu 4.18–22; Mak 1.16–20)

¹ Teeraa he aho Jisas etuu itai te Namu Genesaret, tena te kanohenua raa ku muimui ake iaa Jisas ma ki hakallono Tama raa e takutaku na tattara TeAtua raa. ² Jisas e kite erua na vaka e hakauu te taunatai, tena na tama meemee ika raa kuttihō iraro no huihui na kupena laatou raa. ³ Jisas ku kake i roto te vaka hokotahi, ia teenaa ko te vaka Saimon, tena Aia ki meake Saimon ki unuki te vaka raa i taha ma te taunatai raa. Tena Jisas ki noho i roto te vaka raa no akoako ake te kanohenua raa.

⁴ Jisas e akoako ake te kanohenua raa no oti, tena Aia ki meake Saimon, “Hakanuu te vaka nei i te kina ennoto raa, tena kuppehi te kupena akoe raa ki mmau ni ika.”

⁵ Kito Saimon ki meake, “TeAriki, te poo raa hakaatoa maatou e puipui ma ki mmau ni ika, e meia maatou se hai ika roo hokotahi ni mmau. Emeia, teenaa Akoe e mee mai ma ki ppehi te kupena nei, tena anau e me ki ppehi.”

⁶ Na tama raa e ppehi te kupena laatou raa no mmau tammaki roo na ika, tena te kupena raa ku taapiri ki masae. ⁷ Kito na tama raa ki auna ake na soa laatou i roto teeraa vaka raa ma ki oo ake no tokonaki laatou. Tena na tama raa ki oo ake no uta e rua na vaka raa no tappiri roo ki appuru na ika.

⁸ Te saaita koi Saimon Pita nikite te kooina na ika raa hakaatoa, aia kutteiho iraro no tuturi i mua Jisas, tena ki meake, “TeAriki, haere i taha ma anau! Anau he tama hai sara!”

⁹ Pita ia ma na soa aia raa ku mahharo i te kooina na ika laatou nippui raa hakaatoa.

¹⁰ Tena Jems laaua ma Jon na tama Sebediraa ku mahharo hoki peeraa ma Pita raa. Kito Jisas ki meake Pita, “Auu se matakū! Te saaita nei akoe e me ki hahanota na tama.”

¹¹ Kito na tama raa ki horo na vaka laatou raa i uta, tena ki tiaki na mee raa hakaatoa no tauttari Jisas.

Jisas e tokonaki te tama laavea

(Matiu 8.1–4; Mak 1.40–45)

¹² Jisas enoho i roto te matakaina tera eisi te tama e kaina te manumanu haeo. Te tinotama te tama raa e hai saanuku roo hakaatoa. Te saaita tama raa ni kite Jisas, aia ku tteiho no tuturi i mua Jisas, tena ki meake, “TeAriki! Kame Akoe e hihai, Akoe ku tokonaki anau ki matahua.”

¹³ Tena Jisas ki haaro ake terima Aia raa no ttaohi tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe ki tauareka.” Te saaita naa koi, te tinotama te tama raa ku mmore hakaatoa. ¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Auu se tattara ake nitama, emeia haere tahi roo i te maatua raa, tena ku meake aia ki mmata te tinotama akoe raa, ki huri ake te kanohenua raa te hakamaoni pera ma akoe ku tauareka, tena akoe ku hoki ake te hoki tera Moses ni meatu raa.”

¹⁵ Emeia terono Jisas raa ku paa na kina roo hakaatoa, tena tammaki na tama ku oo ake no hakallono Tama raa, ia tammaki hoki

na tama e lavvea na maahana raa ku taualleka ma na maahana laatou. ¹⁶ Emeia tammaki na vahao Jisas e tiaki na tama raa no haere i na kina se hai tama raa no lotu.

*Te tama na vae e mmate
(Matiu 9.1-8; Mak 2.1-12)*

¹⁷ He aho hokotahi Jisas e akoako ake te kanohenua raa, tena e isi na Farisi laatou ma na tama e poroporo na tuaa e nnoho i te kina raa hoki. Na tama raa e oo mai i na matakaina hakaatoa i roto Galili, Judia ia ma Jerusalem. Na mahi TeAtua raa emmoe i roto Jisas ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka. ¹⁸ Eisi na tama e ssau ake te tama na vae e mmate i aruna te kakkake. Tena na tama raa ku hahaiivi ma ki ssau ake te tama raa i roto hare ma ki hakamoe i mua Jisas. ¹⁹ Emeia na tama raa ku se ssao te uru i hare, e mee te kanohenua raa e tammaki roo. Kito na tama raa ki kkkake i aruna na inaki raa no hakahotu te inaki hokotahi, tena ki hakatere iho te tama na vae e mmate raa i aruna te kakkake raa no hakamoe i mua Jisas. ²⁰ Jisas e kite na hakattina na tama raa, tena Aia ki meake te tama na vae e mmate raa, "Taku soa! Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha."

²¹ Tena na tama e poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa ku tattara hokolaatou ma, "Koai te Tama e tattara hakameemee TeAtua nei? TeAtua Hokoia koi e lavaa te ssoro na hai sara i taha!"

²² Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake na tama raa, "Aiea kootou etoo na mannatu peenaa naea? ²³ Te tattara hee e hainauhie, te tattara ma, 'Anau essoro na haisara akoeraa itaha,' ma te tattara ma, 'Tuu i aruna no haere?' ²⁴ Anau e me ki huri atu

kootou pera ma te Tamariki te Tama nei e isi na mahi Aia i te maarama nei ki ssoro na hai sara itaha.” Kito Jisas ki meake te tama na vae e mmate raa, “Anau e meatu akoe, tuu iaruna no too te kakkake akoe naa no haere i hare.”

²⁵ Te saaita naa koi, te tama raa ku mahike iaruna i mua te kanohenua raa hakaatoa, tena ki too te kakkake aia ni moe raa no haere i hare, tena ki hakammaha Te Atua. ²⁶ Te kanohenua raa hakaatoa ku maharo roo! Na tama raa ku mattaku, tena ki hakammaha hoki Te Atua ma, “Maatou ku kkite na mee taualleka i te aho nei.”

*Jisas e kanna ake Livai ki tautari Aia
(Matiu 9.9-13; Mak 2.13-17)*

²⁷ Tena Jisas ki haere itaha ma te hare raa no kite te tama e aoao na takis te taumani e hui ma ko Livai. Te tama raa e noho i te kina e aoao na takis raa, tena Jisas ki meake te tama raa, “Tautari mai Anau.” ²⁸ Tena Livai ki mahike iaruna no tiaki na mee roo hakaatoa, tena ki tautari Jisas.

²⁹ Kito Livai ki penā te kai e rahi i roto te hare aia raa, tena tammaki na tama e aoao na takis ia ma alaa tama hoki ennoho i te kina raa no kkai. ³⁰ Tena na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa ku hai ake na disaipol Jisas raa ma, “Aiea kootou ekkai ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara naea?”

³¹ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tama selavvea raa selavaa te oo no mmata te dokta, aanaa ko na tama koi elavvea raa e me kioo no mmata te dokta. ³² Anau se hamai no kanna na tama e mannatu ma laatou e ttonu raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou, e meia Anau e hamai

no kanna na tama hai ssara raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou raa.”

*Te vahiri i te hakamamaatapu
(Matiu 9.14–17; Mak 2.18–22)*

³³ Kito na tama raa ki meake Jisas, “Na disaipol Jon raa e hakamaatapu, ia e lotu tahi hoki, e ssau hoki pera ma na disaipol na Farisi raa, e meia na disaipol Akoe raa e kkai, ia e unu koi.”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Eaa! Na soa te tama e avanaraa eme ki selavaa tekkai te saaita tetama e avanaraa ennoho ma laatou? Seai!
³⁵ Emeia eisi te aho tetama e avanaraa eme ki haere itaha ma na soa Aia raa, tena na tama raa e me ki hakamaatapu.”

³⁶ Tena Jisas ki tattara ake hoki na tama raa te tattara hurihuri nei, “Se hai tama e lavaa te ssae te paamaro vahao nei raa no hakapuni te paamaro tuai e masae raa, maitaname te murimaro raa eme kimasae itaha ma te paamaro tuai raa, e mee te paamaro tuai raa ku se mmau.

³⁷ “Se hai tama e utu te wain vahao nei i roto te kiri tuai na sipsip raa, maitaname te wain vahao nei raa e me ki pia no ssaa te kiri te sipsip raa, tena te wain vahao nei raa ku manini puamu, ia te kiri te sipsip raa hoki e me ki haeo. ³⁸ Emeia na wain vahao nei raa e tau te utu i roto te kiri te sipsip vahao nei. ³⁹ Kame hetama e unu te wain e mmara, te tama naa eme ki selavaa te hiunu te wain e marie raa. Tama raa e me ki mee ma, “Te wain kaamata raa e tauareka.””

6

Jisas ko TeAriki te Sabat

(Matiu 12.1–8; Mak 2.23–28)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku e hhomona wit raa ite aho te Sabat. Na disaipol raa e kotikoti na wit raa no murumuru ma na rima laatou raa, tena kikkai na hua raa. ² Kito na Farisi raa ki meake, “Hea kootou eppena ite aho te Sabat nei raa setonu ma hea emmau iroto natuaa te aho nei raa.”

³ Tena Jisas ki meake na Farisi raa, “Kootou ni mee raa se ppau hea Devit nippena te saaita aia ma natama tauttari aia raa nihikkai?”

⁴ Devit e haere ite Hare Tapu Te Atua raa no too na haraoa ku oti te hakatapu raa no kai, tena kikkou ake hoki na haraoa raa ina tama tauttari aia raa no kkai. Ia se tonu ma na tuaa ma te tama vare kikai na haraoa raa, na maatua raa koi e lavaa te kkai na haraoa raa.”

⁵ Tena kito Jisas ki meake na Farisi raa, “Te Tamariki te Tama nei ko Te Ariki te Sabat.”

Te tama te rima epiko

(Matiu 12.9–14; Mak 3.1–6)

⁶ Teeraa Sabat, Jisas ku haere ite hare lotu na Jiu raa no akoako. Hetama te rima laaua aia raa emate enoho ite kina raa. ⁷ Na tama poroporo natuaa ia ma na Farisi raa e hihhai ma kikkite Jisas eppena heme esara ma kilavaa laatou temmau tattara iaa Jisas, tena na tama raa kukirakira hakamattonuroo ma ka oti Jisas kutokonaki te tama raa ite aho te Sabat raa. ⁸ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake te tama te rima

e mate raa, “Tuu iaruna no hamai imua.” Tena te tama raa ki mahike no haere ake no tuu imua te kanohenua raa. ⁹ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e vahiri atu kootou: hea na tuua taatou raa e mee mai ma taatou kippena i te aho te Sabat? Ki tokonaki te tama ma ki mee te tama ki hakalono llihu? Ki tokonaki te ora te tama ma kissepe te ora te tama?” ¹⁰ Jisas e kkira hakataka ake na tama raa hakaatoa, tena Aia ki meake te tama raa, “Ssora te rima akoe naa.” Kito te tama raa kissora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka hakaraoi.

¹¹ Na Farisi laatou ma na tama poroporo na tuua raa kulloto hae roo, tena kikaamata notattara hokolaatou ma hea laatou eme kippena iaa Jisas.

Jisas e hirihiri sanahuru ma rua na disaipol Aia (Matiu 10.1–4; Mak 3.13–19)

¹² Tesaa ita naa Jisas ku haere iaruna te mouna raa no lotu, tena kinoho te poo naa hakaatoa no lotu ake Te Atua. ¹³ Tetahata Aia ku kannaa ake na disaipol Aia raa hakaatoa, tena Aia ki hirihiri sanahuru ma rua na tama, tena Aia ki kannaa na tama raa ma ni aposol. Aanei na inoa na tama raa:

¹⁴ Saimon tera Jisas e hui ma ko Pita raa,
tena Andru te taina Pita raa,
Jems, te taina Jon raa,
tena Jon,

Filip,
Bartolomyu,

¹⁵ Matiu,

Tomas,

Jems, te tama Alfus raa,

tena Saimon, te tama se hihai ma Rom ki rorohi
 Israel raa,
 16 Judas, te tama Jems raa,
 tena Judas Iskariot te tama e me ki hakari ake
 Jisas i na tama hakamattua raa.

*Jisas e akoako, tena ki tokonaki na tama lavvea
 (Matiu 4.23-25)*

17 Jisas ma na aposol Aia raa ku oo mai
 iraro ma te mouna raa, tena Aia ki haere
 notuu i te kina e mmore raa ma na disaipol
 tammaki Aia raa. He kanohenua e rahi roo e ttuu
 i te kina raa, na tama i Judia, na tama i Jerusalem
 ia ma na tama na matakaina vaatai Taia laua
 ma Saidon raa. 18 Na tama raa e ooake ma
 ki hakallono Jisas, tena ma kumeake Tama raa
 ki tokonaki laaou ki taualleka. Na tama e isi
 na tipua sakkino raa e ooake hoki ma Jisas
 ki tokonaki laaou. 19 Na tama raa hakaatoa
 e hahaivi ma kittaohi Jisas, e mee na mahi
 TeAtua etakoto i roto Jisas raa e tokonaki
 na tama raa hakaatoa no taualleka.

*Te tauareka ia ma te haeo
 (Matiu 5.1-12)*

20 Jisas ekkira ake na disaipol Aia raa, tena
 ki meake,
 “Kootou na tama hakaalloha raa e me
 ki hakatapu ria,
 e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina
 kootou!
 21 Kootou na tama e hikkai vahao nei raa e me
 ki hakatapu ria,
 kootou e me ki ppohu!
 Kootou na tama e tanittani vahao nei raa e me
 ki hakatapu ria,

kootou e me ki katakkata!

²² Kootou e me ki hakatapu ria te saaita na tama e kiri lloto kootou, ia kuse hihhai kootou, ku hai na haeo kootou, tena ki tattara sakkino kootou, e mee kootou e tauttari te Tamariki te Tama nei!

²³ Kootou ki hihhia te saaita na mee nei e kapihi atu kootou. Kootou ki hihhia roo, maitaname na tuhana ellahi kootou raa e mmoe i te vaelani. Na tipuna na tamana taatou i mua raa hoki e kou ake na hakalono llihu i na profet TeAtua i mua raa.

²⁴ Ia tena kootou na tama e tuttuu laoi te saaita nei raa e me ki haeo roo;

e mee te saaita te hihhia kootou raa ku oti!

²⁵ Kootou na tama e kkai no ppoheu te saaita nei raa e me ki haeo roo;

maitaname kootou e me ki hikkai i muri!

Kootou na tama e maihu kkata te saaita nei e me ki haeo roo;

kootou e me ki ppari no tanittani!

²⁶ Ia se isi te tauareka te saaita te kanohenua raa e tattara hakatauareka akoe, e mee na tipuna laatou raa ni tattara hakamamaha na tama sei ma ni profet TeAtua hakamaoni raa.

*Laoui na tama e haeo ma kootou raa
(Matiu 5.38-48; 7.12a)*

²⁷ "Emeia Anau e meatu kootou na tama ellono Anau raa: Laoui na tama e haeo kootou raa, tena ku ppena hakatauareka na tama e kiri lloto kootou raa, ²⁸ tena kulotu ake TeAtua ki hakatapu na tama e hai haeo kootou raa, tena kulotu ake hoki TeAtua ki tokonaki na tama e tattara llihu kootou raa. ²⁹ Kame he tama eppaa te patikauvae akoe raa, tena meake aia kippaa teeraa patikauvae hoki. Kame he tama

etoo te kaukahu matoru akoeraa, tena tiaki aia kitoo hoki te kaukahu mannihi akoeraa.
³⁰ Kou ake niaa natama e kainno atu akoeraa, tena kame hetama etoo hea akoe ettino raa, tena auu se meake ki kou atu muri.

³¹ “Ppena i alaa tama pera ma hea akoe e hihai ma na tama raa ki ppena i akoe raa.

³² “Kame kootou elaoi koi na tama tera elaoi kootou raa, kaa he tauareka peehee kootou eme kitoo? E mee natama haissara raa hoki elaoi koi na tama elaoi laatou raa. ³³ Kame kootou etaualleka koi na tama tera etaualleka kootou raa, tena kaa he tauareka peehee kootou eme kitoo? E mee natama haissara raa hoki etaualleka koi na tama etaualleka laatou raa.

³⁴ Ia tena kame kootou ehokiake namee inatama tera kootou e illoa ma kootou elavaa tetoo muri nameeraa, tena kaa he tauareka peehee kootou eme kitoo? E mee natama haissara raa hoki ehokiake namee inatama haissara raa ma kilavaa laatou tetoo muri te kooina laatou ni hoki raa.

³⁵ “E meia kootou kilaoi natama e haeo kootou raa, tena kuppena hakatauareka na tama raa; hoki, tena auu se hakataakoto ma kitoo muri heme. Tena kootou eme kiisi natuhana ellahi. Kootou eme kimee pera ma nitamalliki TeAtua Hakanaaniu. TeAtua elaoi na tama sakkino ia ma na tama haissara.

³⁶ Kootou kimanava alloha essau pera ma te Tamana taatou raa e manava aroha.

*Auu se tattara te hai sara te tama
 (Matu 7.1-5)*

³⁷ “Auu se tattara te hai sara te tama te maanatu koi akoe, tena TeAtua eme ki selavaa te hakatonotonu kootou. Auu se tamoa haeo alaa

tama, ka oti alaa tama kutamoahao kootou. Ssirihia na haisara alaa tama, tena TeAtua e me kissirihia na haisara kootou raa. ³⁸ Hoki ake alaa tama, tena TeAtua e me ki hoki atu kootou. Hakamaoni, kootou e me kitoo te kooina erahiroo. Tetokonaki erahiraa e me kimoe ina rima kootou tera kootou e me kiselavaa tettaohi. Te kooina kootou e hoki ake alaa tamaraa, TeAtua e me ki kou atu te kooina naa hoki.”

³⁹ Tena Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Te tama karemata sseni raa se lavaa te hakattaki teeraa tama karemata sseni. Kame aia e hakattaki, tena laaua hakaatoa e me kitteiho iroto terua ennoto. ⁴⁰ Se hai tamallikiskul e raka iaruna tetisa laatou raa, e meia na tamallikiskul hakaatoa e me kissau pera ma tetisa laatou raa te saaita laatou ku oti na skul laatou raa.

⁴¹ “Aiea akoe e kkira ake te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa, kaa akoe se anana peehee telaakau e mmau te karemata akoe raa? ⁴² Akoe e lavaa peehee te meake te taina akoe raa, ma, ‘Taina, hamai kippisi te kerekere e mmau te karemata akoe naa,’ te saaita akoe hokkoe se kite telaakau e mmau te karemata akoe raa? Akoe e tattara uhiuhi koi. Akoe e tau tetokea telaakau e mmau te karemata akoe raa imua, tena akoe e me ki kite laoi noppisi te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa.

*Na laakau ia ma na hua
(Matiu 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ “Telaakau tauareka se lavaa te hua na hua sakkino. Tena telaakau sakkino se lavaa te hua na hua taualleka. ⁴⁴ Na hua raa e hurimai na tipu telaakau raa. Selavaa he tama te haki

te natu i te purukavuhu. Tena se lavaa he tama te haki te hui te hara ite paaku. ⁴⁵ Na tama taualleka raa e ppena na mee taualleka: tauttari na tiputipu taualleka na hatu manava laatou raa. Tena na tama sakkino raa e pena na mee sakkino: tauttari na tiputipu sakkino na ora laatou raa. Te maihu raa e tattara iho na mee tera ekkapi i roto na hatu manava laatou raa.

*Tokorua na tama hakatuutuu hare
(Matiu 7.24-27)*

⁴⁶ “Aiea kootou ekannamai Anau ma ‘TeAriki, TeAriki,’ e meia kaa kootou seppena hea Anau nimeatu raea? ⁴⁷ Kame he tama e hamai Anau no rono na tattara Anau raa, tena ki tautari na tattara raa, Anau e me ki huri ake na tiputipu taualleka ite tama naa. ⁴⁸ Tama naa essau pera ma he tama ekeri na pou te hare aia raa ki hakatuu iaruna te hatu paa. Tena te hua peau raa kulohia no paku te hare raa, e meia te hare raa se lavaa roo te naue, maitaname te hare raa e ppena hakatauareka roo. ⁴⁹ Emeia kame he tama erono na tattara Anau raa, tena ki se tautari na tattara Anau raa, tena te tama naa e ssau pera ma he tama e hakatuu te hare aia raa iaruna te kerekere vare koi, tena te saaita te hua peau raa e ppaku te hare raa, te hare raa e me ki hina no ppaku hakamaroa roo iraro.”

7

*Jisas e tokonaki te tama hehekau te purepure
hakamaatua
(Matiu 8.5-13)*

¹ Jisas ku oti roo te tattara ake na tattara Aia raa hakaatoa ite kanohenua raa, tena Aia ki haere i Kaperneam. ² Teeraa he purepure hakamaatua, tena aia e isi te tama hehekau tera aia e hihai mahi roo, te tama hehekau aia raa e laavea no taapiri ki mate. ³ Te purepure hakamaatua raa e rono na mahi Jisas raa, tena aia ki kauna na tama hakamattua na Jiu raa ki oo no meake Jisas ki haere ake no tokonaki te tama hehekau aia raa ki tauareka. ⁴ Na tama raa e oo ake no ttiri Jisas, tena ki tattara hakaaroha ake ma, "Te tama nei e tau roo Akoe ki tokonaki aia. ⁵ Te purepure hakamaatua nei elaoi roo maatou, tena aia e hakatuu hoki te hare lotu maatou raa."

⁶ Kito Jisas ki oo ma na tama raa. Jisas ku taapiri ite hare raa, tena te purepure hakamaatua raa ki kauna na so laoi aia raa ki meake Jisas ma, "Te Ariki, ka oti Akoe kuna enae. Anau e maanatu ma Akoe setau te hamai i roto te hare ana nei, ⁷ tena anau hokonnau e maanatu ma anau setau hoki te haere atu no mmata akoe. Akoe kippehi koi he tattara ki tauareka te tama hehekau anau nei. ⁸ Anau hoki he tama enoho iraro na mahi na tama hakamattua, tena anau e isi na purepure e hehekau iraro anau. Kame anau e meake te tama raa ma, 'Haere!' tena te tama naa e me ki haere. Kame anau e meake te tama raa ma, 'Hamai!' te tama naa e me ki hamai. Kame anau e meake te tama hehekau anau raa ma, 'Ppena te mee nei!' tena te tama naa e me ki ppena koi."

⁹ Jisas e oho te saaita Aia ni rono na tattara te tama raa, tena Aia ki hakatike no meake te kanohenua e tauttari Aia raa, "Anau e meatu

kootou, Anau se hai vahao roo ettiri te tama e hakatina peenei, niaina ma i roto roo Israel!”

¹⁰ Natama nioo ma natattaraa ku vakkai i te hare te purepure hakamaatua raa no kkite ma te tama hehekau raa ku tauareka.

Jisas e hakaora te tamariki tanata te tautukaha hine

¹¹ Teeraa aho Jisas ku haere i te matakaina Nain ma na disaipol Aia raa, tena he kanohenua e rahi roo ku oo laatou. ¹² Te saaita koi Jisas nitae i te totoka te matakaina raa, na tama te matakaina raa ku ssau ake te tama e mate. Te tama e mate raa ko te tautahitama koi te tautukaha hine raa, tena tammaki na tama e oo iho ma te hine raa i taha ma te matakaina raa ma ki tanu te tama raa. ¹³ Te saaita TeAriki ni kite te hine raa, Aia ku aroha roo i te hine raa, tena Aia ki meake ma, “Auu se tani.”

¹⁴ Tena Aia ki haere atu no ttaoahi te moena te tama e mate raa, tena nataanata e ssauraa ku hakamau. Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu akoe! Taupeara! Mahike iaruna!” ¹⁵ Te tama e mate raa kumahike no noho iaruna, tena ki kaamata no tattara. Tena Jisas ki hoki muri ake te taupeara raa i te tinna aia raa.

¹⁶ Natama raa hakaatoa kumaharo, tena ki hakammaha TeAtua. Natama raa e tattara ma, “Te profet hakanaaniu raa ku tae mai. TeAtua ku hamai ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora!”

¹⁷ Tena te rono Jisas raa ku paa vaa roto Judia ia ma na kina tappiri ake te matakaina raa.

*Jisas laaua ma Jon Baptis
(Matiu 11.2–19)*

¹⁸ Na disaipol Jon Baptis raa ku tattara ake Jon i terono Jisas raa, tena Jon kikanna ake tokorua na tama, ¹⁹ tena ki kauna tokorua raa ki oo no vahiri ake Jisas ma, “Ako ko te Tama tera Jon ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?”

²⁰ Tokorua raa e oo no ttae iaa Jisas, tena tokorua raa ki meake, “Jon Baptis e kauna ria mai maaua ki vahiri atu ma Ako ko te Tama aia ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?”

²¹ Ia te saaita naa hoki Jisas e tokonaki tammaki na tama lavvea ia ma na tama e hakalono llihu i na maahana ia ma na tama e ttau ria na tipua sakkino eaa, tena Aia ki mee tammaki na tama karemata sseni raa no kkite.

²² Tena Jisas ki meake tokorua na disaipol Jon raa ma, “Vakkai hakaraoi no meake Jon hea koorua ni kkite ia ma hea koorua ni llono raa: Na tama karemata sseni raa ku kkite, na tama na vae e mmate raa ku hahaere, na tama e kaina te manumanu haeo raa ku taualleka, na tama katarina tturi raa ku llono, na tama e mate raa ku ora hakaraoi, tena na tama hakaalloha raa ku llono te Rono Tauareka TeAtua raa.

²³ Na tama se mamannatu tammaki i Anau raa e me ki hakatapu ria.”

²⁴ Na disaipol Jon raa ku vakkai, tena Jisas ku kaamata no tattara ake te kanohenua raa i te vahi Aia, “Te saaita kootou ni oo iaa Jon i te kina se hai tama e tuu maho raa, hea kootou e mannatu ma kootou e me ki kkite raa? He laumea te veve e ino atu te matani? ²⁵ Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He tama

e uru na hekau taualleka e sui mmaha? Na tama euru na hekau peeneiraa ennoho ina ora ehainauhie, ia ennoho hoki iroto nahare na tuku. ²⁶ Kootou ki mee mai, hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He profet? Noo, e meia Anau e meatu pera ma Jon erakaroo iaruna na profet raa hakaatoa. ²⁷ E mee Jon ko te tama te Launiu Tapu raa e tattara ma: TeAtua e mee ma,

‘Anau e me kikauna te tama hakatae na tattara Anau raa imua Akoe kitaaraki te mateara raa ma Akoe.’”

²⁸ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Anau e meatu kootou, se haitama ni haanau iho iroto te maarama nei e hakanaaniu i aruna Jon. Emeia te tama tera e mouraro i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hakanaaniu roo i aruna Jon.”

²⁹ Hakaatoa ellono na tattara Jisas raa, tena te kanohenua raa; taohi mua na tama e aoao na takis tera ni tauttari roo hea TeAtua ni meake, tena Jon ki hakoukou tapu na tama raa. ³⁰ Emeia na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa eui itaha ma te hakataakoto tera TeAtua e hihai ma laatou kippena raa, tena na tama raa kuse hihhai hoki ma Jon ki hakoukou tapu laatou.

³¹ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Kaa Anau e me ki tattara peehee i na tama te maarama nei raa? Na tama raa e ssau pera ma niaa? ³² Na tama raa e ssau pera ma ni tamalliki e nnoho i roto marae, tena teeraa kuturana ku vavaake teeraa kuturana ma, ‘Maatou e hakattani na hula, e meia kootou se hihhai killue! Maatou e huhua na huatana, e meia kootou se hihhai ki ttani!’”

³³ “Jon Baptis e hamai, tena aia e hakamaatapu, ia se unu na wain, tena kootou ku tattara ma, ‘Tama raa e isi te tipua i roto aia!’ ³⁴ Te Tamariki te Tama nei ku oti te hamai, tena Aia ekai, ia e unu, tena kootou ku tattara ma, ‘Kira ake te Tama raa! Tama raa e kaikai vvere ia e unu tahi, tena Aia esoa laoi ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara raa!’ ³⁵ Te atamai Te Atua raa e huri ake i roto na tama tera e tauttari hea Aia e hihai raa.”

Jisas ku tae i te hare Saimon te Farisi

³⁶ He Farisi e hakkoro Jisas ma kikkai laaua te poo naa, tena Jisas ki haere i te hare te tama raa no noho iraro ma kikai. ³⁷ Tena i roto te matakainanaa e isi te hine te ora aia raa e pii roo na hai sara. Te hine raa e rono pera ma Jisas ekai i te hare te Farisi raa, tena aia kitoo teloo manoni e sui mmaha raa no haere ake ma aia, ³⁸ tena aia ki haere notuu imuri Jisas, taapiri na vae Tama raa notani, tena na vae Jisas raa kussuu ina vai karemata te hine raa. Kito te hine raa ki hakapakupaku na vae Jisas raa ma te rouru aia, tena ki mohoni na vae Tama raa, tena kinnini teloo manoni raa i aruna na vae Jisas. ³⁹ Te saaita te Farisi raa ni kite te mee nei, aia ku tattara hokoia ma, “Kame te Tama nei he profet hakamaoni, Aia e me ki iroa na tiputipu te hine tera e tataohi Aia raa; Aia e lavaa te iroa te ora sakkino te hine nei e isi raa.”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake te Farisi raa, “Saimon, Anau e isi te mee e me ki meatu akoe.”

Tena Saimon ki meake, “Rabai! Tattara mai, anau e hakarono atu.”

⁴¹ Kito Jisas ki kaamata ake ma, “E isi tokorua na tama e taoni na sileni te tama hai sileni hokotahi. Teeraa tama etaoni huitarau na siliva, tena teeraa tama etaoni tipu rima na siliva.

⁴² Tena tokorua raa hakaatoa ku se lavaa te ppehi na taoni laaua raa, kito te tama hai sileni raa ki ssoro na taoni tokorua raa hakaatoa itaha. Koai te tama tokorua nei e me kilaoi mahi roo te tama hai sileni raa?”

⁴³ Tena Saimon ki meake, “Anau e tini kame ko te tama tera e isi te taoni e rahi raa.”

Tena Jisas ki meake, “Noo, akoe etonu.”

⁴⁴ Kito Jisas ki hakatike ake te hine raa, tena Aia ki meake Saimon, “Ako e kite te hine nei? Anau e hamai i roto te hare akoe nei, tena akoe se kou mai ni vai ki huhui na vae Anau, e meia te hine nei e huhui na vae Anau raa ma na vai karemata aia raa, tena ki hakapakupaku na vae Anau raa ma terouru aia. ⁴⁵ Akoe se mohoni Anau te saaita Anau ni hamai i roto te hare akoe nei, e meia te hine nei se hakamotu te momohoni na vae Anau kaamata roo te saaita Anau ni hamai raa. ⁴⁶ Akoe se hai sunu na oliv ni kou mai ma ki amuhi te pohouru Anau,

e meia te hine nei e amuhi na vae Anau raa ma teloo manoni aia raa. ⁴⁷ Anau e meatu akoe, te laoi te hine nei e huri mai Anau raa e huri mai te hakamaoni pera ma na hai sara tammaki aia raa ku oti te ssorohia i taha. Emeia kame TeA-tua e ssoro na hai sara moisi te tama, tena te laoi te tama naa i Anau raa se lavaa te hai mahi.”

⁴⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha.”

⁴⁹ Na tama e nnoho i te kina raa ku tattara hokolaatou ma, “Koai te Tama nei, Aia e lavaa hoki te ssoro na hai sara i taha?”

⁵⁰ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Te hakatina akoe raa e tokonaki akoe ki ora, haere ma te noho laoi.”

8

Na hhine tera e haere ma Jisas

¹ Tena imuri Jisas ku haere vaa roto na matakaina ellahi ia ma na matakaina pammee raa no takutaku te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Te sanahuru ma rua na disaipol raa e oo hoki ma Jisas, ² tena e isi hoki na hhine tera Jisas ni tokonaki no hakaise na tipua sakkino itaharaa ia ma na hhine tera Jisas ni tokonaki laatou no taualleka ma na maahana laatou raa: Meri tetama e hui ma ko Makdala raa, tetama Jisas ni hakaise e hitu na tipua i taha raa, ³ tena Joana, tetanata aia raa ko Kusa, he tama hehekau ma Herot, tena Susana ia ma alaa hhine hoki tera e hai na mahi laatou ma kitokonaki Jisas ma na disaipol Aia raa.

Te tattara hurihuri te tama haere lletu na hua (Matiu 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Tammaki na tama e oo mai ina matakaina hakaatoa no muimui ake iaa Jisas, tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei te saaita te kanohenua raa ni hakkutu ake roo hakaatoa raa:

⁵ “Teeraa he tama e haere lletu na hua ma ki hhomō. Te saaita tetama raa ni haere lletu na hua raa, alaa hua ku maoha iaruna te mateara, tena na tama ku haere lakalaka koi na hua raa, tena na manura hoki ekkai na hua raa. ⁶ Alaa hua ku maoha i te kina e hatu,

tena te saaita na hua raa ni hhomo raa, na hua raa e hhomo ake koi no mmate, e mee te kerekere raa e pakupaku. ⁷ Alaa hua ku maoha i te kina na veve tutuia. Tena na veve tutuia raa ku hhomo no uhi na hua raa. ⁸ Alaa hua ku maoha i aruna te kina te kerekere tauareka, tena na hua raa ku hhomo nollahi no hhua, tena telaakau hokotahi e tae huitarau na hua.”

Kito Jisas ki hakaoti ake ma, “Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

Te hakataakoto na tattara hurihuri nei
(*Matiu 13.10-17; Mak 4.10-12*)

⁹ Na disaipol Jisas raa e vahiri ake Tama raa ma te hakataakoto te tattara hurihuri raa e mee maea. ¹⁰ Tena Jisas ki meake, “TeAtua e hihai kootou ki illoa na mee i te Hakamaatua ana Aia raa, tena Aia e tattara ake alaa tama na tattara hurihuri ma niaina na tama raa e matamata, e meia na tama raa se lavaa te kkite, ia niaina ma na tama raa ellono, e meia na tama raa se lavaa te illoa.”

Te hakataakoto te tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua
(*Matiu 13.18-23; Mak 4.13-20*)

¹¹ “Teenei te hakataakoto te tattara hurihuri nei: Na hua raa ko na tattara TeAtua. ¹² Na hua e maoha i te mateara raa ko na tama tera ellono na tattara TeAtua raa, tena Satan ku haere ake no too na tattara TeAtua raa i taha ma na hatu manava na tama raa ma kippui na tama raa ki se hakattina ma ki se lavaa TeAtua te tokonaki na tama raa. ¹³ Na hua e maoha i te kina e hatu raa ko na tama ellono na tattara TeAtua raa, tena ki hihhia no too na tattara raa. Emeia na tattara raa semmoe roroa i roto na tama raa; na tama raa e hakattina paa saaita

koi, tena te saaita laatou ku ttiri na hahaaite raa, na tama raa ku tiaki koi na hakattina laatou raa. ¹⁴ Na hua e maoha i te kina na veve tutuia raa ko na tama ellono na tattara TeAtua raa, e mea na hakataakoto i te vahi na sileni ia ma te ora te maarama nei raa e mee na hakattina na tama raa no se hai mmahi, tena na hua laatou e hhua raa ku se lavaa te lleu. ¹⁵ Na hua e maoha i te kina te kerekere tauareka raa ko na tama ellono na tattara TeAtua raa, tena ki ttaohi mmahu na tattara raa i roto na hatu manava laatou, tena ki tuu mmahu no hhua na hua.

Te ahi i raro te kumete
(Mak 4.21-25)

¹⁶ “Se hai tama e hakaura te lamu, tena ku uhi i raro te kumete ia ma ku tuku i raro te sea. E mea te tama raa e me ki hakatuu te lamu raa i aruna te kina e hakatuutuu te lamu raa ki lavaa na tama te krite te maahina te saaita laatou e oo mai i hare.”

¹⁷ “Na mee hakaatoa e huunaria raa e me ki hura ake i mua na tama. Tena na mee tera e uhi ria raa e me ki laavea ria.

¹⁸ “Kootou ki hakamattonu te saaita kootou ehakallono, maitaname TeAtua e me ki hakapaa ake alaa mee i aruna namee akoe eisiraa, e mea kame akoe seisi, tena akoe se hihai hoki te too, tena namee raa e me ki too ria i taha ma akoe.”

Te tinna ia ma na taina Jisas
(Matu 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Te tinna ia ma na taina Jisas raa e oo ake ma ki mmata Tama raa, e mea laatou ku se lavaa te oo hakataapiri ake, maitaname te kanohenua raa e muimui areha roo Jisas.

²⁰ Tena he tama ki meake Jisas, “Te tinna ia ma

na taina Akoe raa ettuu iaho, tena laatou e hihhai ma ki mmata Akoe.”

²¹ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, “Te tinna ia ma na taina Anau raa ko na tama tera e llono na tattara TeAtua, tena ki ppena tauttari na tattara raa.”

Jisas e tinai te matani

(Matiu 8.23–27; Mak 4.35–41)

²² Teeraa he aho, Jisas ma na disaipol Aia raa e kakke i roto te vaka. Tena Jisas ki meake na tama raa, “Taatou kitere iteeraa vahi te namo nei.” Kito na tama raa ki uhu no tere.

²³ Te saaita laatou koi tere, Jisas ku moe heiroa. Te saaita naa koi te matani raa ku maairi hai mahi roo, tena te vaka raa ku utu ria na peau no taapiri ki apuru. ²⁴ Kito na disaipol raa ki huro no hhano Jisas, tena ki meake, “TeAriki, TeAriki, taatou kaa malle mo no mmate!”

Jisas ku maahuru, tena ki tattara ake te matani ia ma na peau raa. Tena te matani raa ma na peau raa ku tteiho no marino kkii roo.

²⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, “Na hee na hakattina kootou?”

Emeia na disaipol raa e mahharo, ia e mattaku hoki, tena laatou ki vahihhiri hokolaatou ma, “Te Tama nei he tama peehee? Aia e tattara ake te matani ma na peau raa, tena na mee raa e hakallono hoki Aia.”

Jisas e tokonaki te tama e isi na tipua.

(Matiu 8.28–34; Mak 5.1–20)

²⁶ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku tere no tae teeraa vahi te namo Galili raa ite kina na tama i Gerasa. ²⁷ Te saaita Jisas ni tiho i uta, he tama i te matakaina raa e isi na tipua sakkino

ku haere ake no ttiri Tama raa. Saaita roroa roo tetama raa seisi na hekau, tena aia se noho ite hare aia raa, e meia tetama raa enoho iroto na rua na tama emmateraa emmoe.

²⁸ Te saaita aia ni kite Jisas, te tama raa ku tteiho no tuturi imua na vae Jisas, tena ki kanna ake, “Jisas te Tamariki Te Atua Hakanaaniu i Aruna! Hea Akoe e hihai ianau? Anau e kainno atu Akoe, auu semee anau ki hakalono llihu!”

²⁹ Te tanata raa etattara peenei, maitaname Jisas ku oti te hakaise te tipua raa itaha ma aia. Tammaki na vahao aia ni haka piki ria, ia niaina ma na vae ia ma na rima aia raa e haihairia na seni, e meia tetama raa e me kimmosi koi na seni raa, tena te tipua raa ku too aia no kkave ite kina e tuu mahoa raa.

³⁰ Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa, “Koai te inoa akoe?”

Tena te tama raa ki meake, “Te inoa anau raa ko ‘He kautana,’ ” maitaname tammaki na tipua ennoho iroto te tama raa. ³¹ Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma ki se lavaa te kkave laatou ite kina te rua ennoto raa ki ttae roo te saaita laatou e too na hakalono llihu hakaoti laatou raa.

³² Eisi na piki tammaki roo e kaikkai ite vahi te mouna raa. Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma kitiaki laatou ki huro iroto na piki raa, tena Aia ki meake na tipua raa ki oo.

³³ Na tipua raa e huro itaha ma te tama raa no uru iroto na piki raa. Tena na piki raa hakaatoa ku huro ite vahi te mouna e motu hua raa no tteiho iroto te moana raa no mallemo.

³⁴ Na tama elollohi na piki raa ekkite hea ni kapihi ake i na piki raa, tena na tama raa

ki huro no paa te ronora i na matakaina ia ma na kina vaa raa. ³⁵ Tena na tama raa hakaatoa ku oo ake no mmata ma hea ni kapihi ake i te kina raa, tena te saaita na tama raa ni oo ake no ttiri Jisas raa, na tama raa ku k kite hoki te tama tera ni noho ria na tipua raa ku noho i te kina na vae Jisas raa. Te tama raa ku uru na hekau, tena te hakataakoto aia raa ku tauareka, tena na tama raa hakaatoa ku mattaku.

³⁶ Na tama ni k kite raa ku tattara ake te kanohenua raa pera ma Jisas ni tokonaki te tama raa. ³⁷ Tena na tama te matakaina raa hakaatoa ku mattaku, tena laatou ki meake Jisas ki haere itaha. Kito Jisas ki kake te vaka raa no tere. ³⁸ Tena te tama Jisas ni tokonaki no hakaise na tipua itaha raa ku meake Jisas, "Tiaki anau ki hahaere ma Akoe."

Emeia Jisas e kauna te tama raa ki haere, tena ki meake, ³⁹ "Haere i hare, tena ku tattara ake na tama pera ma TeAtua e tokonaki akoe."

Tena te tama raa ki haere vaa roto na matakaina raa hakaatoa no tattara ake pera ma Jisas e tokonaki aia.

Te tamariki hine e mate ia ma te hine nittaohi na hekau Jisas

(Matiu 9.18-26; Mak 5.21-43)

⁴⁰ Te saaita Jisas ni vaakai i Galili raa, te kanohenua raa ku too hakaraoi te Tama raa, emee laatou hakaatoa ni hakattari Tama raa ki haere ake. ⁴¹ Tena he tama e rorohi te hare lotu; te inoa aia raa ko Jairus. Aia e tteiho no tuturi i mua na vae Jisas, tena ki kainno ake Tama raa ma kioo laaua i te hare aia raa,

⁴² e mee te tamariki hine aia raa ku mee ki mate, te tamariki raa ku tae sanahuru ma rua na hetau, ia teenaa ko te tautahi koi aia.

Te saaita Jisas ni haere, te kanohenua raa ku muimui ake roo Tama raa. ⁴³ Tena iroto te kanohenua raa, eisi te hine te toto aia raa e tettere koi peenaa, te hine raa e hakalonolliuroo iroto sanahuru ma rua na hetau. Na sileni te hine raa ku oti te suisui na dokta ma ki tokonaki aia, e meia se hai tama e lavaa te tokonaki aia. ⁴⁴ Kito te hine raa ki hamai vaa muri Jisas no ttaohi na kaunutu na hekau Jisas raa, ia te saaita naa koi te toto raa ku hakamotu. ⁴⁵ Tena Jisas ki vahiri ake, “Koai te tama ni ttaohi Anau raa?”

Tena te kanohenua raa hakaatoa e kore pera ma laatou se hai tama ni ttaohi Jisas. Kito Pita ki meake, “Te Ariki, te kanohenua nei hakaatoa e muimui areha roo Akoe.”

⁴⁶ Emeia Jisas e meake ma, “Eisi te tama ni ttaohi Anau, Anau eiroa maitaname eisi na mahi nioo itaha ma Anau.” ⁴⁷ Te hine raa kuiroa pera ma aia kulaavea ria, tena aia kupopore te mataka, kito te hine raa ki haere atu no tuturi imua na vae Jisas. Te hine raa e tattara ake Jisas te hakataakoto tera aia ni ttaohi na hekau Tama raa ia ma te maatara te tinotama aia raa imua te kanohenua raa hakaatoa. ⁴⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Taku tama, te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka. Haere ma te noho laoi.”

⁴⁹ Jisas koi tattara koi, tena he tama i te hare Jairus raa ku haere ake no meake tama raa ma, “Te tamariki hine akoe raa ku mate, tena tiaki koi te Rabai naa.”

50 Emeia Jisas e rono na tattara raa, tena Aia ki meake Jairus, "Auu se mataku; akoe ki hakatina koi, tena te tamariki naa e me ki tauareka."

51 Jisas kutae ite hare Jairus raa, tena Aia ki ppui ki se hai tama hoki e haere ma Aia i hare, tena Aia ki too koi Pita, Jems, Jon ia ma na maatua te tamariki raa.

52 Na tama i roto te hare raa hakaatoa ku tanittani i te tamariki hine raa. Tena Jisas ki meake, "Auu settani, te tamariki naa se mate; te tamariki naa e moe koi."

53 Na tama raa ku tataussua Jisas, e mee laatou e illoa pera ma te tamariki raa ku mate.

54 Jisas ettaohi te rima te tamariki hine raa, tena ki meake, "Taku tama, mahike i aruna."

55 Te tamariki raa ku ora hakaraoi, tena ki mahike no noho i aruna, tena Jisas ki meake na tama raa ki kou ake nikai ki kai te tamariki raa.

56 Na maatua te tamariki raa ku mahharo roo, tena Jisas ki meake na tama raa ki se tattara ake alaa tama hea Aia ni ppena raa.

9

Jisas e kauna te sanahuru ma rua na disaipol Aia

(Matiu 10.5-15; Mak 6.7-13)

1 Jisas e kanna ake te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ki hakkutu ake hakaatoa, tena Aia ki kou ake na tama raa na mahi ki hakaise na tipua sakkino, tena ku tokonaki hoki na tama lavvea raa. 2 Tena Jisas ki kauna na tama raa ki oo no takutaku ite vahi te Hakamaatua ana ite Vaelani raa, tena ku tokonaki hoki na tama lavvea raa ki taualleka. 3 Jisas ku oti te tattara ake

na tama raa ma, “Kootou selavaa te too ni mee tesaaita kootou e o raa, ia setoo nilaakau hahaere, ia setoo ni murikopu, ia setoo nikai, ia setoo nisileni, ia setoo hoki he kaukahu.

⁴ Kootou kinnoho koi ite hare hokotahi i roto te matakaina tera etoo hakaraoi kootou raa, kittae roo tesaaita kootou e oo itaha ma te matakaina naa. ⁵ Kame he matakaina se hihai ki too kootou, tena kootou kutiaki te matakaina naa, tena kuttahi na kerekere emmau na muri vae kootou raa ki illoa laatou pera ma teenaa he hakkatu haeo.”

⁶ Tena na disaipol raa ki oo i na matakaina hakaatoa no takutaku ake te Rono Tauareka raa, tena ki tokonaki hoki na tama lavvea i na kina roo hakaatoa.

Herot ku vvare iaa Jisas

(Matiu 14.1–12; Mak 6.14–29)

⁷ Tesaaita Herot, te tuku i Galili raa ni rono na mee Jisas ni ppena raa, aia ku vvare hakaoti roo, maitaname alaa tama e tattara ma Jon Baptis ku ora muri. ⁸ Tena alaa tama e tattara ma Elaija ku vaakai mai muri, tena alaa tama hoki e tattara ma teeraa he profet na profet TeAtua i mua tera ku ora muri. ⁹ Tena Herot ki meake, “Anau ni meake na soldia anau raa ki sepe te uaa Jon raa ki hopo. Kaa te nei koai te tama anau e rono e ppena na mee e llahi nei?” Tena Herot ku hahi vi ma ki kite aia Jisas.

Jisas e haanai te kano henua e tammaki roo

(Matiu 14.13–21; Mak 6.30–44; Jon 6.1–14)

¹⁰ Tena na aposol raa ku vakkai ake no tattara ake Jisas na mee hakaatoa laatou ni ppena raa. Jisas ku too na tama raa,

tena laatou ki oo hokolaatou i te matakaina Betsaida raa. ¹¹ Te saaita te kanohenua raa nillono ma Jisas ku haere ma na aposol Aia raa, na tama raa ku tauttari Tama raa. Jisas e hihia i na tama raa, tena Aia ki tattara ake na tama raa i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki hoki na tama tera e hihhai ma laatou ki taualleka raa.

¹² Te saaita te laa raa ku hakatootoo ma ki huru, te sanahuru ma rua na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, “Meake te kanohenua nei ki oo i na matakaina ia ma na kina tappiri mai raa no ssee ni kai ia ma ni kina ki mmoe, e mee te nei he kina se hai tama.”

¹³ Emeia Jisas e meake na tama raa ma, “Kootou ki kou ake ni kai ma te kanohenua nei ki kkai.”

Kito na disaipol raa ki meake, “Maatou e isi koi erima na haraoa ia ma e rua na ika. Akoe e hihai ma maatou ki oo no sui ni kai ma te kanohenua nei hakaatoa?” ¹⁴ (Te koo ina na taanata hakaatoa i te kina raa kame e ttae rima simata.)

Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Meake te kanohenua raa ki nnoho i na kuturana ki ttae tipu rima na tama.”

¹⁵ Kito na disaipol raa ki meake te kanohenua raa hakaatoa ki nnoho iraro.

¹⁶ Tena Jisas ki too erima na haraoa ia ma e rua na ika raa, tena ki kkira i aruna i te vaelani no lotu ake Te Atua, tena ki ttohi na haraoa raa, tena ki kou ake na disaipol Aia raa ki vaevae ake i te kanohenua raa.

¹⁷ Te kanohenua raa hakaatoa e kkai no ppohu, tena na disaipol raa ki haere saosao na muri haraoa ia ma na punnohi e ttoe raa no ppai sanahuru ma rua na kete.

*Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia
(Matiu 16.13–19; Mak 8.27–29)*

¹⁸ Eisi te aho Jisas elotu Hokoia, tena na disaipol Aia raa ki oo ake. Kito Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Te kanohenua raa e tattara ma Anau koai?”

¹⁹ Kito na tama raa ki meake, “E isi na tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama e tattara ma Akoe ko Elaija, tena alaa tama hoki e tattara ma Akoe he profet imua tera ku ora muri.”

²⁰ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa ma, “Kaa kootou e mee ma Anau koai?”

Kito Pita ki meake, “Ako ko te Mesaia TeAtua.”

Jisas e tattara ake i te hakalono llihu ia ma te mate Aia

(Matiu 16.20–28; Mak 8.30–9.1)

²¹ Tena Jisas ki tattara hakamataku ake na disaipol raa ki se tattara ake ni tama.

²² Jisas e tattara ake hoki na disaipol raa ma, “Te Tamariki te Tama nei e me ki hakalono llihu, tena na tama hakamattua na Jiu raa, na maatua hakananniu raa ia ma na tama e poroporo na tuua raa e me ki se hihai te Tama raa. Tama raa e me ki taia ria no mate, e meia e toru na aho imuri Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

²³ Tena Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, “Kame he tama e hihai ki tautari Anau, tetama naa kitiaki na mee hakaatoa aia e hihai raa, tena ku amo te kros aia raa no tautari mai Anau. ²⁴ Kame he tama e maanatu te ora aia, tetama naa e me ki selavaa te too te ora hakamaoni, e meia kame he tama

e hoki mai te ora aia raa kitautari Anau, tena aia eme kitoo te ora hakamaoni. ²⁵ Hea akoe eme kitoo kame akoe ettino namee i te maarama nei raa hakaatoa, e meia i roto roo te ora akoe raa e haeo roo? Se hai mee akoe eme ki too.

²⁶ “Kame akoe e napa Anau ia ma na akoako Anau raa, tena te Tamariki te Tama nei eme ki napa hoki akoe te saaita Aia e hamai ma na mahi Aia ia ma na mahi te Tamana ia ma na ensel ettapu Aia raa. ²⁷ Anau e meatu te hakamaoni pera ma alaa tama kootou e ora vahao nei raa eme kiselavaa te mmate ki tae te saaita laatou e kkite te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

Te Atua e huriake na mahi Aia i te tinotama Jisas

(Matiu 17.1–8; Mak 9.2–8)

²⁸ He latapu hakaatoa kuraka te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol raa, tena Aia ki too Pita, Jems, tena Jon no haere ma Aia, tena laatou e oo i aruna te mouna raa ma kilotu. ²⁹ Jisas koi lotu, tena na maihu Aia raa ku haere no maahina roo, tena na hekau Aia raa ku makkini hua roo. ³⁰ Te saaita naa koi tokorua na tama ku ttuu ake no tattara laatou ma Jisas. Tokorua raa ko Moses laaua ma Elaija, ³¹ tokorua raa ni hakahura ake ma na mahi i te vaelani no tattara laatou ma Jisas i te vahi Aia eme ki mate i Jerusalem ki kotia te hakataakoto Te Atua raa. ³² Pita ma teeraa tokorua ku mmoe heilloa roo, e meia laatou ku mahhuru no kkite na mahi Jisas ia ma teeraa tokorua na taanata kuttuu laatou ma Jisas raa. ³³ Moses laaua ma Elaija kumee ma ki tiaki Jisas, tena Pita ki meake Tama raa, “Te Ariki,

e tauareka roo e mee maatou i te kina nei! Maatou e me ki hakatuu e toru na paa hare; te hare Akoe, te hare Moses, tena te hare Elaija.” (Pita se iroa roo hea aia e tattara raa.)

³⁴ Pita koi tattara koi, tena te pukureurehu raa ku haere iho no uhi na tama raa hakaatoa, tena tokotoru na disaipol raa ku mattaku roo. ³⁵ Tena te reo raa ku tattara iho i roto te pukureurehu raa ma, “Teenei he Tama roo Anau tera Anau ni hirihiri, tena kootou ki hakallono te Tama nei.”

³⁶ Te reo raa e tattara no oti, tena tokotoru raa ku kkite Jisas ku tuu koi Hokoia. Na disaipol raa e kkumi hemuu na mee raa hakaatoa, tena laa-tou se hai tama e tattara ake te saaita naa i na mee laa-tou ni kkite raa.

*Jisas e hakaise te tipua i taha ma te taupeara
(Matiu 17.14–18; Mak 9.14–27)*

³⁷ Tena te aho taiao raa na tama raa ku oo iho iraro ma te mouna raa no ttiri te kanohenua e tammaki roo. ³⁸ Teeraa he tama e kanna ake i roto te kanohenua raa ma, “Rabai, hamai no mmata te taupeara anau nei. Teenei ko te tautahi koi anau. ³⁹ Tammaki na vahao te tipua raa enoho i roto te tama nei, tena aia e me ki hakateki no kapihi te varo aia raa no ppore, tena te araara raa ku koo ite maihu aia. Te tipua raa e mee roo te tama nei ki hakalono lihu, tena aia ku se lavaa roo te tiaki te tama nei no haere i taha. ⁴⁰ Anau e kainno ake na disaipol Akoe raa ki hakaise te tipua raa i taha ma te tama nei, e meia na tama nei se lavaa.”

⁴¹ Kito Jisas ki meake, “Kootou ni tama se hakattina, ia ni tama hao! Ehia na vahao Anau e me ki nnoho ma kootou? Ehia na vahao

Anau e me kitattara atu kootou?" Tena Aia ki meake te tamana te tamariki raa, "Kou mai te tamariki naa i te kina nei."

⁴² Te saaita te tamariki raa ni haere ake, te tipua raa kulletu te tamariki raa i raro, tena te tamariki raa ku kaamata noppore. Kito Jisas ki hakaise te tipua raa itaha ma te tamariki raa. Teena koi te tamariki raa kutauareka, tena Jisas ki kou ake muri te tamariki raa i te tamana aia raa. ⁴³ Na tama raa hakaatoa ku mahharo i na mahi hai mmahi TeAtua raa.

*Jisas ku tattara ake hakaraoi i te mate Aia
(Matiu 17.22-23; Mak 9.30-32)*

Te kanohenua raa koi mamahharo roo i na mee hakaatoa Jisas ni ppena raa, te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol Aia raa ma, ⁴⁴ "Kootou ki sessiri hea Anau ni tattara atu kootou raa! Te Tamariki te Tama nei e me ki noho i raro na mahi na tama i te maarama nei." ⁴⁵ Emeia na disaipol raa se illoa te hakataakoto na tattara raa. TeAtua e mee na hakataakoto na tama raa no pouri ki se lavaa na tama raa te illoa, tena na disaipol raa e mattaku hoki te vahiri ake te hakataakoto na tattara raa.

*Koi te tama e me ki hakanaaniu
(Matiu 18.1-5; Mak 9.33-37)*

⁴⁶ Tena na disaipol Jisas raa ku hakatauttau hokolaatou ma koai te tama laatou e me ki hakanaaniu. ⁴⁷ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki too te tamariki raa no hakatuu i te vahi Aia, ⁴⁸ tena Aia ki meake na tama raa, "Te tama e too hakaraoi na tamalliki peenei i te inoa Anau raa, etoo hakaraoi hoki Anau, tena te tama etoo

hakaraoi Anau raa e too hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa. E mee te tama e mouraro kootou hakaatoa raa ko te tama e hakanaaniu.”

Te tama se hakataukaa ma kootou raa he tama kootou

(Mak 9.38–40)

⁴⁹ Tena Jon kimeake, “TeAriki, maatou ekkite te tama e hakaise na tipua i te inoa Akoe, tena maatou kippui te tama raa, maitaname te tama raa seai ma he tama i roto te kuturana taatou nei.”

⁵⁰ Tena Jisas kimeake Jon ma alaa disaipol ma, “Auu seppui te tama naa, maitaname te tama se hakataukaa ma kootou raa he tama i roto kootou.”

Te matakaina i Samaria raa ku se hihhai ki too Jisas

⁵¹ Tesaaita Jisas kumee ki too ria no kkave i te vaelani raa kutaapiri, tena Aia ku maanatu ma ki haere i Jerusalem. ⁵² Jisas ekauna

na tama raa ma na tattara Aia raa ki oo i mua Aia i te matakaina i Samaria raa no tanattana na mee hakaatoa kittae atu Aia. ⁵³ Emeia na tama

te matakaina raa se hihhai ki too Jisas, e mee laatou e illoa koi ma Tama raa e mee ki haere i Jerusalem. ⁵⁴ Jems laua ma Jon ekkite ma

na tama raa ku se hihhai ki too Jisas, tena tokorua raa ki oo no meake Jisas ma, “TeAriki, Akoe e hihai ma maaua kikanna he ahi i te vaelani ki haere iho no seu na tama te matakaina nei?”

⁵⁵ Tena Jisas ki hakatike no hai ake tokorua raa [ma, “Koorua se illoa ma he anana peehee koorua eisi; e mee te Tamariki te Tama nei se hamai ma ki seu na ora na tama, emeia Aia

e hamai ki tokonaki na ora na tama.”] ⁵⁶ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ki oo i teeraa matakaina.

*Na tama e hihhai ki tauttari Jisas
(Matiu 8.19-22)*

⁵⁷ Na tama raa koi oo koi vaa aruna te mateara, tena he tama ki meake Jisas ma, “Anau eme ki tautari Akoe he kina peehee Akoe e haere.”

⁵⁸ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Na manu vaa roto raa eisi na rua e moemmoe, tena na manu lellee raa eisi na hohana, e meia te Tamariki te Tama nei se isi te kina e me ki moe no hamaroroo.”

⁵⁹ Kito Jisas ki meake teeraa tama, “Tautari mai Anau.” Emeia te tama raa e meake ma, “Te Ariki, hakattari ki haere anau no tanu te tamana anau raa i mua.”

⁶⁰ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Tiaki na tama ku mmatearaa kitanu na tama laatou e mmatearaa, tena akoe ku haere no takutaku ake te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i na tama.”

⁶¹ Tena kito teeraa tama ki meake, “Te Ariki, anau eme ki tautari Akoe, e meia hakattari ki haere anau no hakaalloha ma na hareakina anau raa i mua.”

⁶² Tena Jisas ki meake te tama raa, “Kame he tama e kaamata no tautari Anau, e meia aia e mamaanatu na tiputipu aia i mua raa, te tamanaa selavaa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

10

Jisas e kauna tipu hitu ma rua na tama

¹ Tena i muri, Jisas ku hirihiri tipu hitu ma rua na tama, tena ki kauna na tama raa taki tokorua

ki oo i mua Aia i na matakaina tera Aia e me ki oti ku haere raa. ² Tena Jisas ki meake na tama raa, "Na laakau raa e huhhui roo, e meia na tama e me ki oo no haki raa e moisi. Lotu ake te Tama Hakamaatua te huata raa ki kauna ria mai ni tama hehekau ki oo no haki na hua raa. ³ Anau e kauna kootou pera ma ni punua sipsip ki oo i na poi kai ttama raa. ⁴ Auu se too ni muri kopu na sileni ia ma ni punakete, ia se too hoki ni taka. Auu se ttuu no tattara ma na tama i te mateara.

⁵ "Te saaita kootou e uru i roto te hare, kootou ki meake imua ma, 'Te noholaoi kinnoho ma kootou.' ⁶ Kame tetama enoho te hare naa elaoi kootou, tena tiaki tetauareka kootou e oo atu ma kootou raa ki noho ma tetama naa, ia kame seai kootou ku too muri te tauareka naa. ⁷ Nnoho i roto te hare hokotahi koi, tena kukkai, ia unu hea na tama naa ekou atu kootou, maitaname na tama hehekau raa etau te too na sui laatou. Kootou kise haere uru huri na hare. ⁸ He saaita peehee kootou e oo i roto he matakaina, tena na tama raa ku too hakaraoi kootou, tena kkai hea na tama naa ekou atu kootou kikkai raa, ⁹ tena ku tokonaki na tama lavvea i roto te matakaina naa, tena ku meake hoki te kanohenua naa pera ma, 'Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu i kootou.'

¹⁰ "Emeia kame kootou e oo i roto he matakaina, tena na tama te matakaina naa sehihhai kootou, tena kootou ku oo vaa roto na mateara raa hakaatoa no tattara ake na tama raa pera ma, ¹¹ 'Maatou eme kittahi na kkere te matakaina nei emmau na vae maatou raa ki illoa kootou pera ma kootou essara. Kootou kimannatu pera ma

te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku hamai no taapiri atu i kootou!’

¹² “Anau e meatu kootou pera ma te Aho te Hakatonutonu raa, TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e rahi roo i na tama i Sodom, ia sei ma na tama te matakaina naa.

*Na matakaina tera se hakattina
(Matu 11.20–24)*

¹³ “Na tama i Korasin raa, kootou e me ki hakalonollihu haeo roo. Na tama i Betsaida, kootou e me ki hakalonollihu hoki. Peeraa maatou kippena na mirakol maatou nippena i roto na matakaina nei raa i Taia laua ma Saidon, na tama na matakaina sei ma ni Jiu raa peeraa ko nappari avare no too na rehu raa no murumuru na tinotama laatou raa ki huri ake pera ma laatou kuttike itaha ma na haisara laatou raa!

¹⁴ TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e rahi roo i na tama i Taia laua ma Saidon i te Aho te Hakatonutonu raa, ia sei ma kootou.

¹⁵ Tena kootou na tama i Kaperneam raa! Kootou e hihhai kissau kootou hokkootou kittae i te vaelani? Kootou e me ki lettua ria i te kina te ahi raa.”

¹⁶ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Te tama e hakarono na tattara kootou raa, e me ki hakarono hoki na tattara Anau raa, ia te tama se hihhai kootou raa, e me ki se hihhai hoki Anau, tena te tama se hihhai Anau raa, e me ki se hihhai hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa.”

Tipu hitu ma rua na disaipol raa ku vakkai ake

¹⁷ Tena te tipu hitu ma rua na tama Jisas ni kauna raa ku vakkai muri ake, tena ku hihhia roo. Kito na tama raa ki meake,

“TeAriki, na tipua raa e hakallono maatou te saaita maatou e hakaise laatou i te inoa Akoe!”

¹⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e kite Satan e tteiho i taha ma te vaelani pera ma he uila. ¹⁹ Hakallono! Anau e kou atu kootou na mahi ki hakahiti vaa aruna na laponohaeo ia ma na kahana, tena ku hakahiti hoki vaa aruna na mahi Satan, ia se hai mee elavaa te mee kootou ki hakalono lihu. ²⁰ Tena kootou ki se hihhia e mee na tipua haeo raa e hakallono kootou; e meia kootou ki hihhia e mee na inoa kootou raa ku mmau i te vaelani.”

Jisas ku hihia

(Matiu 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Te saaita naa TeAnana Tapu raa ku mee Jisas no hihia roo, tena Aia ki meake, “Tamana, Akoe ko TeAriki i te vaelani ia ma te maarama nei! Anau e hakammaha Akoe, maitaname Akoe e hakari ake na tama se illoa raa na mee tera Akoe e huu itaha ma na tama e atamairaa. Haka maoni Tamana, te nei hea Akoe e hihai ma na mee nei ki kapihi mai pe nei.”

²² Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Te Tamana Anau raa e kou mai na mee nei hakaatoa i Anau. Se hai tama e iroa te Tamariki nei, te Tamana Hokoia koi e iroa, ia se hai tama e iroa te Tamana, te Tamariki nei koi ia ma na tama Aia ni hirihiri raa e illoa te Tama raa.”

²³ Tena Jisas ki hakatike no meake hemuu na disaipol Aia raa ma, “Kootou e hakatapura ia TeAtua, maitaname kootou e kkite na mee e llahi kootou ni kkite raa. ²⁴ Anau e meatu kootou pera ma tammaki na profet ia ma na tuku e hihhai ki kkite na mee kootou ni kkite raa, e meia laatou

selavaa tekkite. Na tama raa e hihhai killono hea kootou ni llono raa, e meia laatou selavaa tellono.”

Te tama i Samaria e manava aroha

²⁵ He tama poroporo na tuua e mahike i aruna no vahiri ake te vahiri e hainattaa roo iaa Jisas ma ki taaiki Tama raa. Tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, hea anau e me ki ppena ki too te ora e ora tahi raa?”

²⁶ Tena kito Jisas ki meake te tama raa, “Te Launiu Tapu raa e tattara maea? Te hakataakoto akoe ite vahi na tuua raa e mee peehee?”

²⁷ Kito te tama raa ki meake, “Laoui Te Ariki Te Atua akoe raa ma te hatu manava akoe, te ora akoe, na mahi ia ma te hakataakoto akoe. Ia hoki, akoe ki laoi alaa tama pera ma akoe e laoi akoe hokkoe raa.”

²⁸ Tena Jisas ki meake, “Ako e tonu, tautari na tuua naa, tena akoe e me ki ora.”

²⁹ Emeia te tama e poroporo na tuua raa e hihai ki mee pera ma aia e mattonu, tena aia ki vahiri ake hoki Jisas ma, “Koai te tama anau e me ki laoi naa?”

³⁰ Tena Jisas ki meake, “Eisi te tama e tiaki Jerusalem no haere i Jeriko, tena na tama kailallao raa ki hakaoho ake no too na hekau te tama raa hakaatoa, tena ki taa tama raa no taapiri ki mate. ³¹ Tena he maatua na Jiu raa ku haere atu te mateara naa hoki, e meia te saaita aia ni kite te tama raa, te maatua raa kutaa no haere teeraa vahi te mateara raa. ³² Tena ki oti te tama hehekau te hare lotu raa ku hamai te mateara naa hoki, tena ki haere atu no mmata te tama raa, tena

ki hakaraka no haere teeraa vahi te mateara raa hoki. ³³ Emeia he tama i Samaria e haere ake te mateara naa hoki no ttiri te tama raa. Te saaita aia ni kite te tama raa, aia ku aroha haeo roo.

³⁴ Tena aia ki haere ake no nnini na sunu ia ma na wain raa i aruna na saanuku te tama raa, tena ki haihai na saanukuraa. Tena aia ki ssau te tama raa no hakapiri i aruna te donki aia raa, tena ki too te tama raa no kkave i te hare na tama e moemmoeraa, tena aia ki rorohi te tama raa.

³⁵ Te aho taiao raa, te tama i Samaria raa ku kou ake e rua na siliva ki sui ake te tama hakamaatua te hare raa, tena aia ki meake, 'Rorohi ake te tama nei, te saaita anau e vaakai mai peenei raa, anau e me ki sui atu hea hoki akoe ni sui ki tokonaki te tama nei raa.' "

³⁶ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, "I te hakataakoto akoe, koai te tama na tama e toru nei e huri ake te laoi aia i te tama e taia ria na tama kailallao raa?"

³⁷ Kito te tama e poroporo na tuua raa ki meake, "Te tama e aroha te tanata raa."

Tena Jisas ki meake te tama raa, "Ia haere, tena akoe ku ppena peeraa hoki."

Jisas ku haere no mmata Meri laaua ma Marta

³⁸ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo no ttae he matakaina, tena he hine te inoa aia raa ko Marta e hakkoro na tama raa. ³⁹ Marta e isi tetaina e hui ma ko Meri, tena Meri enoho taapiri na vae Jisas raa no hakarono Tama raa e akoako. ⁴⁰ Tena Marta ku mamaanatu tammaki emee aia etammaki na mee eme kippena, tena aia ki haere ake no meake, "Te Ariki, Akoe se hakataakoto pera ma tetaina anauraa etiaki mai na uata raa hakaatoa kippena anau

hokonnau? Meake aia kihamai notokonaki anau.”

⁴¹ Kito Jisas ki meake, “Marta, Marta! Akoe e mamaanatu tammaki, tena ku kapitia roo tammaki namee, ⁴² emeia heme hokotahi e hakamaatua. Meri e hirihiri kippena temee e hakamaatua, tena Anau selavaa tetokea temee raa i taha ma aia.”

11

*Jisas e akoako i te vahi te lotulotu
(Matiu 6.9–13; 7.7–11)*

¹ Eisi te aho Jisas enoho hekina nolotu. Te saaita Aia ku oti telotu, tena hetama na disaipol Aia raa ku meake Tama raa ma, “Te Ariki, akoako mai maatou kilotu pera ma Jon ni akoako ake na disaipol aia raa.”

² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Te saaita kootou e lotu raa, tena kootou ku lotu peenei:

‘Tamana:

Te inoa e tapu Akoe naa ki hakammaha ria;
tiaki te Hakamaatua ana Akoe raa ki hamai.

³ Kou mai ni kai ma maatou te aho ma te aho.

⁴ Ssirihia niaa maatou e ssara,

pera ma maatou e ssirihia niaa na tama e ssara
i maatou raa.

Auu se kou mai na hahaaite e hainattaa
i maatou.”

⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Kame hetama kootou e haere te tuapoo no meake te soa aia raa ma, ‘Na soa, kou mai etoru na haraoa, tena i muri anau ku sui muri atu. ⁶ Anau e isi te soa e horau mai i te kina emmao roo no tae mai vahao nei koi i hare, e meia anau se isi na kai ki kai te tama raa!’

7 Tena kame te soa akoe raa e tattara iho i roto hare ma, 'Auu se mee hoki anau ki naenaena! Te totoka raa ku oti te hakkapi, tena anau ma na tamalliki anau raa ku mmoe. Anau ku se lavaa hoki te mahike no kou atu nikai.' 8 Tena kaa ku mee peehee? Anau e meatu, niaina ma te soa akoe raa e kkaro te mahike no kou atu nikai ma e mee koorua essoalaoi, e meia aia e me ki mahike no kou atu niaa akoe e kainno ake raa, e mee akoe se napa te kainno hakatau.

9 "Ia tena Anau e meatu kootou: Kainno, tena akoe e me ki too hea akoe e kainno raa; sese, tena akoe e me killave hea akoe esesee raa; papaku te totoka, tena te totoka raa e me ki taaraki atu akoe. 10 Maitaname na tama e kainno raa e me ki too hea laatou e kainno raa; na tama esesee raa e me killave hea laatou e sese raa, tena te totoka raa e me ki taaraki atu kootou na tama tera e papaku te totoka raa. 11 Kame akoe he tamana, eaa akoe e me ki kou ake he laponi kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he ika? 12 Kaa sei akoe e me ki kou ake he kahana kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he hua*? 13 Niaina ma akoe he tama haeo, e meia akoe e iroa te kou ake na mee taualleka i na tamalliki kootou raa. Kaa e hia hoki te Tamana taatou i te vaelaniraa e me ki kou ake Te Anana Tapu raa i na tama e kainno ake Aia raa!"

Jisas ma Belsebul

(Matiu 12.22-30; Mak 3.20-27)

14 Jisas e hakaise te tipua tera e mee te tama raa no se lavaa te tattara raa, tena

* **11:12** 11.12 "scorpion": he kahana e mee aia e ssau pera ma na kahana e hamaumau na katarina

te saaita te tipua raa ni haere itaha raa, tena te tama raa kulavaa te tattara. Te kanohenua raa ku mahharo roo, ¹⁵ e meia alaa tama e tattara ma, “Teena ko Belsebul, te tipua hakamaatua na tipua raa e kou ake na mahi Tama raa ki hakaise na tipua raa i taha.”

¹⁶ Alaa tama e hihhai kitaaiki Jisas, tena laatou ki meake Tama raa kippena he mirakol ki huri ake pera ma TeAtua nikaunaria iho Tama raa hakamaoni. ¹⁷ Emeia Jisas eiroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake na tama raa, “Kame na tama he henua e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, te henua naa e me ki se lavaa tettae teeraa saaita hoki. Tena kame he hai maatua e vaevae hokolaatou, tena na tama naa e me ki nnoho maseuseu. ¹⁸ Tena kame na tipua Satan raa e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, tena kaa te nohorana aia raa e me ki tauareka peehee? Kootou e tattara pera ma Anau e hakaise na tipua raa, e mee Belsebul e kou mai na mahi Anau kippena na mee raa. ¹⁹ Kame Anau e hakaise na tipua raa i na mahi Belsebul, kaa na tama tauttari kootou raa e hakaise na tipua raa i taha peehee? Na tama tauttari kootou raa e huri atu pera ma kootou essara. ²⁰ Emeia Anau e hakaise na tipua raa itaha i na mahi TeAtua, tena na mee nei e huri atu pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku oti te tae atu i kootou.

²¹ “Kame he tama e ivi e rorohi te hare aia raa ma na hana aia, tena na hekau aia raa e me ki mmoe taualleka roo. ²² Emeia kame he tama e ivi i aruna te tama raa e haere ake notaa te tama raa, tena kutoo na hana te tama raa

e tuunakiraa no haere ma aia, tena ki vaevae na mee aia ni kairarao raa.

²³ “Te tama se tuu i te vahi Anau raa e hakataukaa ma Anau, tena te tama se tokonaki Anau ki hakkutu mai na tama raa e hakatui na tama raa i taha ma Anau.

Na tipua ku vakkai ake

(Matiu 12.43–45)

²⁴ “Kame he tipua e haere itaha ma te tama, te tipua naa e me ki haere vaa aruna na kina pakupaku raa no sese he kina ki noho. Emeia kame aia se haikina elave, aia e me ki tattara hokoia ma, ‘Anau e me ki vaakai muri i te hare anau raa.’ ²⁵ Tena te tipua naa e me ki vaakai no kite te hare raa kumatahua, ia ku oti hoki te tukutuku hakaraoi. ²⁶ Tena te tipua raa e me ki haere no hakattaki ake e hitu na tipua esakkinoro i aruna aia, tena laatou e me ki oo no uru i roto te tama raa. Te saaita na tipua raa ku oti te uru hakaatoa, te tama naa e me ki haeroo, ia kuraka hoki ma te saaita i mua raa.”

Te hihia hakamaoni

²⁷ Jisas e tattara no oti, tena he hine i roto te kanohenua raa ku meake Jisas ma, “Te hine ni haanau, tena kirorohi Akoeraa e me ki hakatapu ria roo peehee!”

²⁸ Kito Jisas ki meake, “Kaa na tama e llono na tattara Te Atua raa, tena ki tauttari na tattara raa e me ki hakatapu ria roo peehee?”

Te kanohenua raa e kainno ake Jisas ki huri ake he mirakol

(Matiu 12.38–42)

29 Te kanohenua raa e muimui ake Jisas, tena Jisas kimeake, “Na tama te aho nei raa ni tama roo e haeo! Na tama raa e kainno mai ma Anau ki huri ake he mirakol, e meia Anau selavaa te huri ake he mirakol, te mirakol koi profet Jona raa e me ki akoako ake laatou.

30 E me ki ssau koi, profet Jona ko te hakkatu na tama Ninive, tena te Tamariki te Tama nei ko te hakkatu na tama te aho nei. 31 I te Aho te Hakatonutonu raa te tuku hine i Seba raa e me kituu i aruna no hai ake na tama te aho nei raa na sara laatou raa, maitaname aia ni horau mai roo i te kina e mmao ma ki hakarono na tattara mattonu te Tuku Solomon raa. Tena Anau e me kimeatu pera ma eisi temee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Solomon.

32 “I te Aho te Hakatonutonu raa, na tama i Ninive raa e me kimahhike i aruna no hai atu na ssara kootou raa, maitaname laatou nittike itaha ma na haisara laatou raa te saaita laatou nillono natakutaku Jona raa; ia tena Anau e meatu kootou pera ma eisi temee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Jona!

*Te maahina te tinotama
(Matiu 5.15; 6.22–23)*

33 “Se haitama e hakaura telamu, tena ku uhi telamu raa, [ia ma kutuku telamu raa iraro tekumete]. Emeia tetama raa e me ki hakapiri telamu raa i te kina telamu raa e tuutuu raa kikkite na tama hakaatoa te maahina te saaita laatou e uru mai i hare raa.

34 Na karemata kootou naa essau pera ma ni lamu ina tinotama kootou. Te saaita na karemata kootou raa e taualleka, tena na tinotama kootou raa e maahina hakaatoa;

e meia te saaita na karemata kootou raa ku haeo, tena na tinotama kootou raa ku pouri. ³⁵ Lollohi hakamattonu i te maahina i roto akoe naa ki seai ma he pouri. ³⁶ Kame te tinotama akoe naa e maarama hakaatoa se hai kina roo e pouri, tena te tinotama akoe naa e me ki maarama hakaatoa e ssau pera ma telamu raa e hakamaahina atu akoe ma te maahina aia raa.”

*Jisas e hai ake na Farisi
(Matiu 23.1–36; Mak 12.38–40)*

³⁷ Te saaita Jisas ku otiroo tetattara, tena he Farisi ku haere ake no hakkoro Jisas ma ki oo lauaa no kkai i te hare aia raa, tena Jisas ki haere no noho i raro ma ki kai. ³⁸ Te Farisi raa ku oho te saaita aia nikitē ma Jisas ekai sessoro na rima Aia raa i mua. ³⁹ Tena Jisas ki meake te Farisi raa, “Kootou na Farisi raa e ssoro koi na vahi i aho na kapu ia ma na parete kootou raa, e meia i roto roo kootou raa e pii roo na tiputipu sakkino ia ma na tiputipu settonu. ⁴⁰ Kootou ni vvare! Aiea TeAtua se pena te tinotama ia ma te anana? ⁴¹ Tena kou ake hea i roto na kapu ma na parete kootou raa i na tama hakaalloha raa, tena na ora kootou raa hakaatoa e me ki matahua hakamaoni.

⁴² “Kootou na Farisi raa e me ki hakalono lihu haeo roo! Kootou e hoki ake TeAtua na hua pammee pera ma na mint raa, na rue raa ia ma alaa hua hoki, e meia kootou e ssiri kitauttari, ia kilaoi TeAtua. Kootou ettonu te hoki ake na mee raa i TeAtua, ia tena auu se ssiri kippena na mee raa.

⁴³ “Kootou na Farisi raa e me ki hakalono llihu haeo roo, e mee kootou e hihhai ki nnoho

na sea na tama hakananniu raa e nonnoho iroto na harelotu na Jiuraa ia ma na tama hoki ki hakammaha kootou ina kina ekkapi na tama raa. ⁴⁴ Kootou e me ki hakalono llihu haeroo! Kootou essau pera ma nitaruma se isi na hakamattino, tena na tama ku hahaere vaa aruna se illoa ma teeraa ni taruma.”

Jisas e hai ake na tama poroporo na tuaa

⁴⁵ Hetama na tama poroporo na tuaa raa ku meake Jisas ma, “Rabai, te saaita Akoe etattara peeneiraa; Akoe e hai hoki na haeroo maatou!”

⁴⁶ Kito Jisas ki meake, “Kootou na tama e poroporo na tuaa raa e me ki hakalono llihu hoki! Kootou e hakapiri i aruna na panaua na tama raa na mee e mmaha te amo raa, e meia kootou hokkootou selavaa tessora na rima kootou raa no tokonaki na tama raa. ⁴⁷ Kootou e me ki hakalono llihu haeroo! Kootou e hakatuu na hatu tauallekaraa ina taruma na profet TeAtuaraa. Teena ko na profet na tipuna kootou raa ni taa no mmate.

⁴⁸ Kootou hokkootou e hurimai pera ma hea na tipuna kootou raa ni ppena raa e hakamaoni; na tama raa etaa na profet raa no mmate, tena vahao nei kootou ku hakatuu na hatu na taruma na tama raa. ⁴⁹ Teenei hea te Atamai TeAtuaraa e tattara mai ma, ‘Anau e me ki kauna na profet ia ma na tama hakataetae na tattara raa ki oo ina tama naa, tena na tama naa e me kitaa alaa tama no mmate, tena kukouake na hakalono llihu ialaa tama.’ ⁵⁰ Tena na tama te saaita nei raa e me ki hakalono llihu i te taaiaria na profet raa hakaatoa no mmate kaamata mai roo te saaita te maarama nei

ni tipu ake raa, ⁵¹ tena kaamata mai te mate Abelraa haere no tae te mate Sekaraia te tama tera nitaiaria no mate ilottonu te olta ia ma te Kina e Tapu raa. Hakamaoni na tama te tautama nei raa e me ki hakalono llihu e mee na sara nei hakaatoa.

⁵² “Kootou na tama poroporo na tuaa raa e me ki hakalono llihu haeo roo! Kootou se poroporo ake na kanohenua raa ki illoa na tiputipu TeAtua, tena kootou hokkootou se illoa na tiputipu Tama raa, ia kootou eppui hoki na tama tera ehai na mahi laatou ma ki illoa raa.”

⁵³ Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere, tena na tama poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa ku kaamata no tamoahaeo Jisas, tena ki vahihhiri ake Tama raa tammaki na mee, ⁵⁴ ma kilave laatou he mee esara ina tattara Tama raa, tena ma laatou ku hakapiki Tama raa.

12

Se tauttari na tiputipu na Farisi (Matiu 10.26-27)

¹ Tammaki roo na simata na tama e muimui ake iaa Jisas, tena na tama raa e haere lakalaka koi na vae alaa tama. Jisas e meake kaamata na disaipol Aia raa ma, “Lollohi hakamattonu ina ist na Farisi raa. Anau e tattara atu ina tattara uhiuhi na tama raa. ² Hea e huuna ria e me kihuri ake, tena na hakataakoto na tama e hai hemuu raa e me kilaavea ria. ³ Ni tattara peehee kootou etattara hemuu itepoo, tena na tama hakaatoa e me killono na tattara naa i te ao, ia hea kootou e ppisi hemuu i roto na hare kootou te saaita na totoka raa e ppui raa; na tama

e me ki tattara iho hakamaroa na tattara naa i aruna na tauhuhu na hare.

*Te tama taatou e tau te mattaku
(Matiu 10.28–31)*

⁴ “Anau e meatu kootou Aku taina, kootou kisse mattaku natama tera etaa koi te tinotama raa no mate, tena imuri ku selavaa te ppena teeraa mee e haeroo i aruna ma hea laatou nippena raa. ⁵ Anau e me ki huri atu te tama kootou e me ki mattaku aa: kootou ki mattaku TeAtua, te Tama e lavaa te taa te tama ki mate, tena imuri kulletu te tamaraa i roto te ahi e ura tahi. Kootou ki hakattina Anau, te nei ko te Tama kootou e tau te mattaku!

⁶ “Eaa, e rima na rupe kame se lavaa te sui e rua na sileni? Emeia TeAtua se lavaa te ssiri he rupe hokotahi. ⁷ Tena na rouru na pohouru kootou raa hakaatoa ku oti te ppauria. Ia tena kootou kisse mattaku, e mee kootou e hakananniu roo i aruna tammaki na rupe.

*Kootou kisse nnapa i te vahi jisas
(Matiu 10.32–33; 12.32; 10.19–20)*

⁸ “Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma koai te tama e tattara i na kina e tammaki na tama ma aia he tama e tautari Anau, tena te Tamariki te Tama nei e me kippena peeraa hoki imua na ensel TeAtua raa. ⁹ Emeia na tama e tattara i na kina e tammaki na tama ma laatou se hihhai Anau raa; te Tamariki te Tama nei e me ki tattara i te se hihhai Aia i na tama raa hoki i mua na ensel TeAtua raa.

¹⁰ “Te tama e ppehi te tattara haero i te Tamariki te Tama nei raa, TeAtua e lavaa te ssirihia te sara te tama naa, e meia na tama e hai na haero

TeAnana Tapuraa, tena TeAtua selavaa roo te ssirihia te sara na tama naa.

¹¹ “Kame nitama etoo kootou nokkave i na harelotu na Jiu raa ma na tama hakananniu ia ma na tama hakamattua raa kilahulahu kootou, tena kootou ki semamannatu tammaki ma kootou eme kitattara peehee kitokonaki kootou. ¹² Eme TeAnana Tapuraa eme ki poroporo atu kootou na tattara tera kootou eme ki tattara raa.”

Te tama hai sileni se atamai

¹³ Teeraa hetama iroto te kanohenua raa emeake Jisas ma, “Rabai, meake tetaina anau raa ki vvae ma maaua na hekau te tamana maaua raa.”

¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Koai te tama e kou mai na mahi Anau ki vvae ilottonu ma koorua na hekau te tamana koorua raa?”

¹⁵ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa ma, “Lollohi hakamattonu, ka oti kootou ku mannako na mee hakaatoa, maitaname na ora haka-maoni kootou raa se mmoe iroto na mee kootou ettinoraa, niaina ma kootou e hai hekau pee-
hee.”

¹⁶ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihurinei, “Teeraa hetama eisi tammaki na kerekere tera ehomo tammaki na kai taualleka.

¹⁷ Tena te tama raa ku noho no mamaanatu hokoia ma, ‘Anau se isi te hare ki hakatau na kai anau nei hakaatoa. Hea anau eme kippena?’ ¹⁸ Te tama raa e tattara hokoia ma, ‘Anau e iroa hea anau eme kippena. Anau eme kiseu na hare pamme e hakatautau na kai raa, tena ku hakatuu ni hare ellahi ki hakatautau na kai ia ma alaa mee hoki. ¹⁹ Tena

anau ku tattara hokonnau ma anau ku isi na mee hakaatoa! Anau ku isi tammaki na mee tera e me ki mmoe tammaki na hetau. Anau e me ki noho koi no kai, unu, tena ku hihia!’ ²⁰ Emeia TeAtua e meake tetama raa ma, ‘Akoē he vvare roo! Tepoo nei koi akoe e me ki mate, tena kaa koai tetama e me ki too nameeroo hakaatoa akoe e hakatautau ma akoe raa?’ ”

²¹ Tena Jisas ki hakaotiake ma, “Teenei hea e me ki kapihiake itetama e hakatautau ma ki tammaki aia nameeraa, emeia aia e tutuu haeo roo i na karemata TeAtua.”

*Too TeAtua ki hakamaatua na ora kootou
(Matiu 6.25–34)*

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Tena Anau e meatu kootou ki se mamannatu tammaki na kai kootou e me ki kkai ki ora kootou raa ia ma na hekau kootou e me ki leulleu raa. ²³ Te ora tetama e hakamaatua i aruna na kai, tena te tinotama raa e hakamaatua i aruna na hekau. ²⁴ Kira ake na lakia raa: na manu raa settori na kai, ia se hakatautau na kai, na manu raa se isi na hare hakatautau na kai; TeAtua e haanai na manu raa! Na ora kootouraa e hakananniuroo i aruna na manu raa. ²⁵ E isi tetama e lavaa te hakanuu te ora aia raa no roroa kame aia e mamaanatu tammaki te ora aia? ²⁶ Kootou se lavaa roo te ppena na mee e hainauhie raia, kootou ki mamannatu tammaki alaa mee hoki? ²⁷ Kootou ki kira ake na kaute e hhomohuri raa: na kaute raa se uata, ia se ppena na hekau laatou hokolaatou. Emeia Anau e meatu pera ma na hekau te Tuku Solomon raa ia ma na hekau aia raa hakaatoa se isi na hekau e hailakkei taualleka roo pera ma na kaute nei. ²⁸ TeAtua ko

te Tama e hakalaakei na kaute raa. Na kaute raa e hura ake te ahonei koi, tena taiao kuseai, ku vvelaria iroto te ahi. Aiea kaa TeAtua selavaa hoki te kouatu ni hekau ma kootou? Na hakattina kootou raa e pammeeroo!

²⁹ “Tena kootou kisse mamannatu tammaki ma hea kootou eme kikkai iama hea kootou eme ki unura. ³⁰ E mee na tama ennoho pouri te maarama nei raa e mamannatu tahi na mee nei. Te Tamana kootou raa eiroa pera ma kootou e hihhai na mee nei. ³¹ Emeia kootou ki mamannatu tahi ite Hakamaatua ana ite Vaelani raa, tena Aia eme kikouatu na mee nei hakaatoa.

*Na mee taualleka ite vaelani.
(Matiu 6.19-21)*

³² “Kootou kisse mattaku, niaina ma kootou emoisi, maitaname TeAtua e hihai kikouatu te Hakamaatua ana Aia raa ma kootou. ³³ Kou ake na hekau kootou raa kissui alaa tama, tena ku too na sileni raa no kou ake i na tama hakaalloha raa. Too na murikopu e ponopono na sileni emmaura no hakatau na mee hakaatoa etaualleka kootou raa ite vaelani, ite kina na mee raa selavaa roo te haere moisi, e mee na tama kailallao raa selavaa te ttae no too na mee raa, tena nalollona raa hoki selavaa tekkai na mee raa. ³⁴ E mee na hakataakoto kootou raa eme kimmoe tahi koi ite kina na hekau kootou raa emmoe.

Na tama hehekau e tanattana tahi

³⁵ “Kootou kitanattana inamee tera eme ki oomai raa, ia uruuru hakaoti na hekau kootou raa kippuhu, tena ku hakaura nalamu kootou raa ki ura ³⁶ pera ma na tama hehekau raa ennoho no hakattari te tama hakamaatua raa

ki vaakai mai i te kai te avana aia ni haere raa. Te tama raa e hamai koi no papaku te totoka raa, tena na tama raa kutaaraki vave koi te totoka raa. ³⁷ Na tama hehekau raa e me ki hihhia roo te saaita te tama hakamaatua raa e vaakai mai no kite ma laatou e ara koi! Anau e meatu te hakamaoni pera ma te tama raa e me ki ui te kaukahu matoru aia raa, tena ku meake na tama raa kinnoho iraro, tena aia ku kou ake na kai na tama raa kikkai. ³⁸ Na tama raa e me ki hihhia roo kame te tama hakamaatua raa e hamai no kite ma laatou e tanattana, niaina te tama raa e hamai te tuapoo ia ma imuri te tuapoo. ³⁹ Tena kootou elavaa te illoa pera ma kame te tama hakamaatua te hare raa e iroa te saaita te tama kairarao raa e me ki haere ake, te tama naa e me ki selavaa te tiaki te tama kairarao raa ki uru ake i te hare aia raa. ⁴⁰ Ia tena kootou ki tanattana peeraa hoki, maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai te saaita kootou setanattana ma Aia e me ki vaakai mai raa."

*Te tama hakamaoni ia ma te tama se hakamaoni te hehekau
(Matiu 24.45-51)*

⁴¹ Tena Pita ki meake, "Te Ariki, te tattara huri-huri nei, e tattara koi maatou ma Akoe e tattara na tama roo hakaatoa?"

⁴² Kito Jisas ki meake, "Kaa koai te tama hakamaoni ina hehekau aia tera e atamai naa? Te naa ko te tama tera te tama hakamaatua raa e tuku ki hakamaatua, kimmata na mee hakaatoa i roto te hare, tena ku vaevae ake na kai na tama hehekau raa na saaita hakaatoa e kkaai raa. ⁴³ Te tama hehekau naa e me ki hihhia roo kame te tama hakamaatua raa

e vaakai mai ihare nokite ma aia eppena na uata aia raa! ⁴⁴ Hakamaoniroo, Anau e meatu kootou, tetama hakamaatua raa e me kituku tetama raa ki hakamaatua na meeroo hakaatoa aia ettino raa. ⁴⁵ Emeia kame tetama hehekau naa e hakataakoto hokoia pera ma tetama hakamaatua raa e me kinnahe roo te vaakai mai, tena aia kukaamata no riki alaa taanata ia ma na hhine hehekau raa, tena kutauhano tekai, ia e unu tahi no vvere, ⁴⁶ tena tetama hakamaatua raa ku vaakai mai i te aho tetama hehekau raa se iroa ma tetama hakamaatua raa e me ki vaakai mai raa. Tena tetama hakamaatua raa e me kituutuu maruu tetinotama tetama raa nolletu ia ho ki iroa tetama raa pera ma aia se hakarono na tattara.

⁴⁷ “Tetama hehekau e iroa hea tetama hakamaatua aia raa e hihai aia kippena raa, e meia aia setanattana kipena te mee raa, tena tetama naa e me ki riki ria hakahaeo roo. ⁴⁸ Emeia tetama hehekau tera se iroa hea tetama hakamaatua raa e hihai aia kippena raa, e pena te mee e sara tera e tau aia te hakalono llihu, tena tetama naa se lavaa te riki ria hakahaeo roo. Ia na tama e me ki kainno ake tammaki na mee i te tama e too tammaki na mee raa, ia hoki na tama e me ka kainno ake tammaki roo na mee i te tama e too tammaki roo na mee raa.”

*Jisas e kou mai te nohonnoho haeo
(Matiu 10.34–36)*

⁴⁹ Tena Jisas ki meake, “Anau e hamai no hakaura te maarama nei ki ura, tena Anau e hihai roo kame te ahira ku oti te kaamata ki ura. ⁵⁰ Anau e isi te hakoukoutapu e me kitoo, tena te hakalono llihu i roto Anau nei e me ki moe roo ki oti te mee nei!

51 “Kootou ekkahu ma Anau ehamai kitokonaki temaarama nei kinonnoholaoui? Seai, Anau sehamai ma tenoholaoui, emeia Anau ehamai ki vaevae. 52 Tokorima natama iroto te haimatua hokotahi eme kinonnoho haeo hokolaatou, tena tokotoru natama eme kinonnoho haeo ma teeraa tokorua natama, tena tokorua natama eme kinonnoho haeo ma teeraa tokotoru. 53 Natamana eme kinonnoho haeo ma natama tane laatou, tena natama tane raa eme kinonnoho haeo ma natamana laatou raa. Na tinna eme kinonnoho haeo ma natama hine laatou raa, tena natama hine raa eme kinonnoho haeo ma natina laatou. Na hinaona hine eme kinonnoho haeo ma nahinaona laatou, tena natama hine raa eme kinonnoho haeo ma nahinaona hine laatou raa.”

*Kootou ki illoa na hakataakoto na mee tera
Jisas ni ppenaraa
(Matiu 16.2-3)*

54 Kito Jisas ki tattara ake hoki te kanohenua raa ma, “Te saaita kootou ekkite te pukureurehu ehamai itelaki, tena kootou eme kitattara ma te mee raa eme killeku, tena te mee raa kulleku hakamaoni. 55 Ia te saaita kootou ekkite ma te mataniraa ku aniani mai itekupu, tena kootou eme kitattara ma te mee raa eme ki vvela, tena te mee raa ku vvela hakamaoni. 56 Kootou nitama e tattara uhiuhi! Kootou elavaa te kira ake te vaelaniraa, tena kumannatu ma te mee raa eme kitauareka ma emee ki haeo. Kaa kootou se illoa peehee na hakkatu na mee e huri atu vahao nei raa?

Nnoho hakaraoi ma natama ehaeo ma kootou raa

(Matiu 5.25-26)

⁵⁷ “Aiea kootou se hakatonutonu hokkootou namee etonu kootou etau teppenaraea?

⁵⁸ Kame hetama epono akoe itekot emee akoe e seu te tuaa, tena akoe ki haere no tattara hakaraoi koorua i mua koorua e oo i te kot. Kame akoe se haere no tattara hakaraoi koorua, tena akoe e me ki huutia ria i mua na tama te kot raa, tena na tama raa e me kikou ake akoe i na rima na polis raa kippono i roto te hare karapusi.

⁵⁹ Tena Anau e meatu, akoe e me kinoho i roto te hare karapusi raa kitaeroo te saaita akoe e ppehi te paini akoe raa hakaatoa.”

13

Tetama setike itaha ma na haisara aiaraa eme kimate

¹ Te saaita naa e isi na tama i te kina raa e oo ake no meake Jisas ite vahi na tama i Galili tera Pailat nitaa no mmate te saaita na tama raa ni hoki ake na hoki laatou i Te Atua raa. ² Tena Jisas kimeake na tama raa, “Emee na tama

i Galili raa nitaaiaria no mmate peeraa, tena kootou kumannatu ma te meeraa ehuriake te hakamaoni pera ma na haisara na tama raa e raka i aruna ma alaa tama i roto Galili? ³ Seai!

Tena Anau e meatu pera ma kame kootou se tlike itaha ma na haisara kootou, tena kootou e me ki mmate peeraa hoki ⁴ Kaa te sanahuru ma varu na tama i Siloam tera ni mmate te saaita te hare palluna raa ni teiho no taaona laatou raa? Kootou e mannatu ma te mmate na tama raa ehuriake pera ma na tama raa epii na haisara e raka

iaruna ma natama ennoho iJerusalemraa?
⁵ Seai! Tena Anau e meatu, kame kootou settike itaha ma haisara kootou, tena kootou eme ki mmate peeraa hoki.”

Te tattara hurihuri te laakau se hua na hua

⁶ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Teeraa he tama e isi telaakau fik e homo i roto te paupaku aia. Tama raa e haere ake no mmata ma telaakau raa e isi na hua emmau, emeia aia se haihua ekite.
⁷ Kito tetama raa ki meake tetama erorohi te paupaku raa, ‘Kira ake! E toru roo na hetau anau e hamai no matamata ma e isi na hua emmau telaakau nei, emeia anau se haihua ekite. Tena tuu telaakau nei iraro. Aiea telaakau nei ki tiakiroo kituu no kai na kai i roto te kerekere?’
⁸ Tena tetama erorohi te paupaku raa ki meake, ‘Te tama hakamaatua, tiaki telaakau naa kituu he hetau hokotahi, tena anau eme kimmuru nimuruna nouhi hakatike te purapura telaakau naa.
⁹ Tena kame te hetau imuriraa telaakau nei kuhua, tena kutauareka, kaa seai, tena akoe kuttuu telaakau nei ki hina.’”

Jisas e tokonaki te hine i te aho te Sabat

¹⁰ Jisas e akoako i roto te hare lotu raa i te aho te Sabat. ¹¹ Tena he hine i roto te matakaina raa e isi te tipua sakkino e mee te hine raa no lalavea i roto sanahuru ma varu na hetau; te hine raa ku haere piko roo, ia tena ku selavaa roo te tuu tonu. ¹² Jisas ekite te hine raa, tena Aia ki kanna ake ma, “Taku tama, akoe ku tauareka ma te maahana akoe naa.”
¹³ Kito Jisas ki hakapiri na rima Aia raa iaruna te hine raa,

tena te saaita naa koi te hine raa ku hamatakkau hokoia koi no tuu tonu, tena ki hakammaha ake TeAtua.

¹⁴ Tena te tama hakamaatua te hare lotu na Jiu raa ku roto e mee Jisas e tokonaki te hine raa no tauareka i te aho te Sabat raa, kito te tama hakamaatua raa ki tattara ake te kanohenua raa ma, “Taatou e isi e ono na aho ki hehekau, tena kootou ki oo mai i roto na aho naa ki tokonaki ria kootou ki taualleka. Kootou se lavaa te oo mai te aho te Sabat.”

¹⁵ Tena TeAriki ki meake, “Kootou e tattara uhiuhi koi. Kootou ennoho mainaa e mee ki vvete koi na manu kootou raa no hakattaki i taha ma na paa hare laatou raa no haunu na vai i te aho te Sabat. ¹⁶ Ia te hine nei he mokopuna Abraham tera Satan ni haihai no karapusi i roto sanahuru ma varu na hetau. Eaa kaa te hine nei ku se lavaa roo te tokonaki ria ki tauareka i te aho te Sabat nei?” ¹⁷ Na tattara Aia raa e mee na tama e kiri lloto Aia raa no nnapa hokolaatou, tena te kanohenua raa ku hihhia roo i na mee taualleka Jisas e ppena raa.

Te hua e paamee roo

(Matiu 13.31–32; Mak 4.30–32)

¹⁸ Tena Jisas ki meake, “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peehee? He mee peehee Anau e lavaa te hakapaa tera essau ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa?”

¹⁹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa essau pera ma te hua te mastet te tama ettori i roto te paupaku aia raa. Te hua raa e homo no rahi roo, tena na manu raa ku ppena na hohana laatou raa i aruna te laakau raa.”

*Te tattara hurihuri te ist
(Matiu 13.33)*

²⁰ Tena Jisas ki vahiri ake hakaraoi, “He mee peehee Anau elavaa te hakapaa tera essau ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa?

²¹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau pera ma te ist te hine raa e hilo i roto na haraoa, tena ki hakamoe te haraoa raa no hhuta.”

*Te totoka e kkaoro
(Matiu 7.13-14,21-23)*

²² Jisas etuuisara pera i Jerusalem no haere vaa roto na matakaina e llahi ia ma na matakaina pammee raa no takutaku ake na kanohenua raa.

²³ Eisi te tama e vahiri ake Jisas ma, “TeAriki, na tama e me ki tokonakiria ki ora raa e moisi koi?”

Kito Jisas ki meake na tamaraa ma, ²⁴ “Hai na mahi kootou kilavaa kootou teuru i roto te totoka e kkaoro; maitaname tammaki na tama e me ki hahai ki uru i roto hare, e meia laatou e me ki selavaa. ²⁵ Te tama hakamaatua te hare raa e me ki mahike no ppui te totoka raa, tena tesaaita kootou ettuu ia ho no papaku te totoka raa, tena kutattara ake ma, ‘TeAriki, taaraki te totoka raa ki uru atu maatou!’ Tena te Tamaraa e me ki meatu ma, ‘Anau seiroa kootou e o mai ihee!’ ²⁶ Tena kootou e me ki meake ma, ‘Maatou ekkai, ia e unu ma Akoe. Akoe ni akoako mai maatou i roto na matakaina maatou raa.’ ²⁷ Emeia te Tamaraa e me ki meatu hoki ma, ‘Anau seiroa kootou e o mai ihee. Oo itaha ma Anau, kootou hakaatoa nitama e haisara.’

²⁸ “Kootou e me ki tanittani no hakati kati na niho kootou raa tesaaita kootou ekkite Abraham, Aisak, Jekop ia ma na profet

hakaatoa tera e nnoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa te saaita kootou e me kilettua ria ia ho raa. ²⁹ Natama e me ki o mai i te vahi te anake ia ma telaki, i te vahi tokorau ia ma tekupu. Natama raa e me kinnoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa no kkai. ³⁰ Natama e hakammuri te saaita nei raa e me kituu imua, tena natama ettuu imua te saaita nei raa e me ki hakammuri.”

Jisas e me ki mate i Jerusalem
(*Matiu 23.37–39*)

³¹ Tesaaita naa hoki e isi na Farisi e ooake no meake Jisas ma, “Ako e ki haere itaha ma te kina nei no haere teeraa matakaina, maitaname Herot e hihai ki taa Ako e ki mate.”

³² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Oo no meake te manu kai tama naa: ‘Anau e hakaise na tipua itaha, tena ku tokonaki na tama lavvea raa te aho nei ma taiao, tena te aho tana hakatoru raa Anau e me ki hakaoti na uata Anau nei.’ ³³ Tena te aho nei, taiao ia ma teeraa aho; Anau e me kituu isara peeraa i Jerusalem, maitaname se tonu ma na profet raa ki mmate i alaa kina, na tama raa e me ki mmate i Jerusalem koi.

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem! Kootou etaa na profet raa no mmate, tena kootou e maka na tama Te Atua nikauna ria atu ma na tattara Aia raa! Ehiaroo navahao Anau e hihai ki hakkutu mai kootou, essau pera ma na manu hine raa e hakkutu mai na pupunua aia raa iraro na pakau aia raa. Emeia kootou se hihai ma Anau ki tokonaki kootou! ³⁵ Tena te harelotu kootounaa e me kituu se haitama. Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma

kootou se lavaa te kkite Anau ki tae roo te saaita kootou e tattara ma, "Te Atua e hakatapu te Tama tera ni hamai i te inoa Te Ariki raa." "

14

Jisas e tokonaki te tama laavea

¹ He Sabat hokotahi Jisas e haere ma ki haere no kai i te hare te tama hakamaatua na Farisi raa, tena na tama raa ku matamata hemuu iaa Jisas.

² Tena he tama ku haere ake iaa Jisas raa; na vae ia ma na rima aia raa e ssura hakaatoa. ³ Kito Jisas ki meake na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa ma, "Na tuua taatou raa e hakattana taatou ki tokonaki te tama i te aho te Sabat ma sei?"

⁴ Emeia na tama raa ennoho hemuu se hai tattara roo e meake. Tena Jisas ki too te tama raa no tokonaki no tauareka, tena Aia ki kauna te tama raa no haere. ⁵ Kito Jisas ki meake, "Kame he tama kootou e isi te tamariki, sei naa he manu eteiho iroto terua ennoto i te aho te Sabat; eaa akoe kame se lavaa te arato ake te tamariki sei naa te manu raa i aruna i te aho te Sabat raa?"

⁶ Tena na tama raa ku se lavaa te sui muri ake te vahiri Jisas raa.

Te Atua e hakammaha na tama e pasemmu

⁷ Jisas ekite pera ma na tama e oo ake i te kai raa e hirihiri ki noho na kina na tama hakananniu e nonnoho raa, kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei.

⁸ "Kame he tama e aru atu akoe ki haere ake i te kai teavana, tena auu se haere no noho i te kina na tama hakananniu raa e nonnoho raa, ka oti te tama hakamaatua te kai raa e isi hoki

te tama ni aru tera e hakanaaniu i aruna akoe,⁹ tena te tama tera ni aru atu koorua hakaatoa raa ku haere atu no meatu akoe ma, 'Mahike kinoho tetama nei', tena akoe eme kinapa no haere no noho imuri roo.¹⁰ Emeia kame akoe e aruhia ki haere ake i te kai, tena haere koi no noho i te kina imuri raa, tena te tama hakamaatua raa eme ki kite, tena ku haere atu no meatu akoe ma, 'Na soa, hamai i mua no noho he kina tauareka raa.' Tena na tama hakaatoa i te kina te kai raa eme ki kite pera ma te tama hakamaatua te kai raa e hakammaha akoe.¹¹ Na tama e mee hokolaatou no hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama e mee hokolaatou no mouraro raa e me ki ssau ria no hakananniu."

¹² Kito Jisas ki meake te tama ni aru ake Aia raa, "Te saaita akoe e me ki tanattana na kai raa, tena auu se aru na soa akoe raa, na taina akoe raa, na hareakina akoe raa ia ma na tama tera e hai hekau raa roo, e mee imuri na tama naa e me ki aru atu hoki akoe ki sui muri hea akoe nippena raa.¹³ Te saaita akoe e tanattana te kai, tena ku aru na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama na vae e mmate raa ia ma na tama karemata sseni raa;¹⁴ tena akoe eme ki hakatapurua, maitaname na tama raa selavaa te sui muri atu akoe. Te Atua eme ki sui muri atu akoe te saaita na tama ettonu tahi raa e me ki mahike muri i taha ma te mate."

*Te tattara hurihuri te kai e rahi
(Matiu 22.1-10)*

¹⁵ Tena hetama e noho i te kina raa no kkai laatou ma Jisas e rono na tattara Jisas raa, tena aia ki meake, "Na tama eme ki kkai te kai

e rahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hakatapu ria.”

¹⁶ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Teeraa he tama e tanattana te kai e rahi, tena aia ki aru tammaki roo na tama. ¹⁷ Te saaita te kai raa ku tanattana, tena te tama raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no meake na tama aia ni aru raa ma, ‘Oo mai, na mee hakaatoa ku tanattana!’ ¹⁸ Tena na tama raa ku kaamata no tattara hakameeme. Te tama kaamata raa e meake te tama hehekau raa ma, ‘Anau esui te paupaku vahao nei koi, tena anau e me ki haere no mmata te paupaku raa. Kaaroha, anau e kapitia.’ ¹⁹ Tena teeraa tama ki meake, ‘Anau esui sanahuru na bulmakau, ia tena anau e me ki haere no haate na manu nei. Kaaroha roo, anau e kapitia.’ ²⁰ Tena teeraa tama hoki ku meake, ‘Anau e avana vahao nei koi tera hea anau ku se lavaa te haere atu.’

²¹ “Tena te tama hehekau raa ki vaakai no meake te tama hakamaatua aia raa. Tena te tama hakamaatua raa ku roto roo, tena ki meake, ‘Haere vave vaa roto na mateara te matakaina nei raa, tena ku hakkoro mai na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama karemata sseni raa ia ma na tama na vae e mmate raa ki oo mai.’ ²² Tena te tama hehekau raa ki meake, ‘Te tama hakamaatua, anau ku oti te ppena na mee hakaatoa tera akoe ni mee mai anau ki ppena raa, e meia te hare nei koi ttana koi.’ ²³ Tena kito te tama hakamaatua raa ki meake te tama hehekau raa, ‘Haere i na mateara vaa roto raa no meake na tama raa ki oo mai kikkapi roo te hare anau nei. ²⁴ Anau e meatu kootou hakaatoa pera ma se haitama na tama

anau niaru kaamata-raa e me ki hakammata na kai anau nei.' ”

*Mannatu hakaraoi no tauttari Jisas
(Matiu 10.37-38)*

²⁵ Tammaki natama ehahaere ma Jisas, tena Jisas ki hakatike no tattara ake na tama raa, ²⁶ “Tetama setau te mee pera ma he disaipol Anau kame telaoi aia inamaatua aia raa, iteavana ia ma natamalliki aia raa, inataina ia ma na kaave aia raa ia ma te ora aia raa e raka iaruna ma telaoi aia Anauraa. ²⁷ Natama se amo nakros laatou no tauttari mai Anauraa selavaa te mee pera ma ni disaipol Anau.

²⁸ “Kame hetama e hihai kipena he hare palluna, tetama naa e me kinoho kaamata no mamaanatu te kooina te sui te hare naa kimmata ma nasileni aia raa ellava te sui te hare naa hakaatoa. ²⁹ Kame akoe se noho no maanatu hakaraoi, akoe e me ki hakatuu koi na pouraa, tena ku selavaa hoki te hakaoti te hare naa, tena na tama e kkite te hare se oti naa e me ki tataussua akoe. ³⁰ Natama raa e me ki meatu, ‘Akoe e kaamata no pena te hare raa, tena ku selavaa koi te hakaoti!’

³¹ “Kame hetuku e haere ma sanahuru na simata na tama ma kippuhu ma te tuku tera e hamai ma tipu rua na simata na tama raa, tena te tuku raa e me kinoho kaamata no mamaanatu ma aia elavaa teppuhu ma teeraa tuku ma sei. ³² Kame aia e maanatu ma aia setau, tena te tuku raa e me kikkave te tattara i teeraa tuku ma laaua ki tattara hakaraoi te saaita te tuku raa koi mmao.” ³³ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Kootou essau peeraa hoki. Kootou selavaa

te mee pera ma ni disaipol Anau kame kootou se tiaki na mee hakaatoa kootou e isi raa.

Te tattara hurihuri te sol
(*Matiu 5.13; Mak 9.50*)

³⁴ “Te sol raa e tauareka, e meia te saaita te sol raa kuse mmara, taatou ku selavaa hoki te mee te sol raa ki mmara hakaraoi. ³⁵ Te sol raa ku haeo, ia selavaa hoki te mee pera ma ni muruna, tena te sol raa kutau koi te peesia. Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

15

Te sipsip ni rano
(*Matiu 18.12–14*)

¹ Teeraa heaho, e tammaki na tama e aoao na takis ia ma na tama haissara e ooake ma ki hakallono na tattara Jisas raa. ² Tena na Farisi ia ma na tama poroporo na tuaa raa ku tamumu ma, “Tama nei e hihai na tama haissara, ia e kaikkai hoki ma na tama raa.” ³ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei:

⁴ “Kame hetama kootou e isi huitarau na sipsip, tena he sipsip hokotahi ku rano. Hea akoe eme kipena? Akoe eme kitiaki na sipsip tipu sivo ma sivo raa ki kaikkai, tena akoe eme ki haere no sesee te sipsip hokotahi eranoraa te saaita roo akoe e lave te manu raa. ⁵ Te saaita akoe ku lave te sipsip raa, akoe eme ki hihia roo no hakapiri te sipsip raa ite panaua akoe ⁶ no amo ihare. Tena akoe eme kikannaake na soa akoe ia ma na tama e illoa akoeraa hakaatoa, tena ku tattara ake na tama raa ma, ‘Anau e hihia roo emee anau ku lave te sipsip anau ni rano raa. Oo mai taatou

ki hihhia hakaatoa!’ ⁷ Anau e meatu kootou pera ma e me ki ssau peeraa hoki, kame he tama hokotahi e tike i taha ma na hai sara aia, na ensel i te vaelani raa e me ki hihhia roo, e raka i aruna ma te tipu sivo ma sivo na tama e ttonu tahi tera se tau te ttike i taha ma na hai sara laatou raa.

Te sileni nirano

⁸ “Kame he hine e isi sanahuru na siliva, tena he siliva hokotahi kurano. Hea te hine raa e me kipena? Te hine raa e me ki hakaura te lamu raa no verevere te hare raa, tena ku sесеe hakaraoi roo na kina hakaatoa kilave roo aia te siliva raa. ⁹ Te saaita aia e lave te siliva raa, te hine raa e me ki kannaa ake na soa ia ma na tama e illoa aia raa hakaatoa, tena ku meake, ‘Anau e hihia roo e mee anau kulave te siliva anau nirano raa. Taatou ki hihhia hakaatoa!’ ¹⁰ Anau e meatu kootou pera ma e me ki ssau peeraa hoki, na ensel i te vaelani raa e me ki hihhia roo kame he tama hai sara hokotahi e tike i taha ma na hai sara aia.”

Te haanau ni llano

¹¹ Tena Jisas kitattara ake hoki, “Teeraa he tama e isi erua nataupeara. ¹² Taupeara paameeraa e meake tetamana aia raa ma, ‘Kou mai te tuhana anau raa vahao nei.’ Kito tetamana tokorua raa ki vvae ilottonu na hekau raa ma nataupeara erua aia raa. ¹³ Tena na aho imuri raa koi, te taupeara raa ku kou ake na hekau aia raa hakaatoa ki sui alaa tama, tena ki too na sileni raa no haere i taha. Aia e haere te henua e mmao roo, tena ki kaamata no tatahao puamu na sileni aia raa i na tiputipu sakkino. ¹⁴ Te taupeara raa e suisui na sileni aia raa no oti roo hakaatoa, tena te one raa

ku tae ake i te henua raa, tena te taupeara raa ku se haisileni roo ettoe. ¹⁵ Tena aia ki haere no hehekau ma he tama i te henua raa. Kito te tama raa kikauna te taupeara raa ki haere no rorohi na piki aia raa. ¹⁶ Te taupeara raa ku maanatu ma kikai koi nakai na piki raa ekkai raa, emee se hai tama e kou ake ni kai ki kai aia. ¹⁷ Tena te hakataakoto raa ku tere ake i te taupeara raa ma, 'Na tama hehekau te tamana anau raa hakaatoa ekkai roo no ppoahu, ia eisi koi nakai ettoe, emeia anau kutaapiri koi ki mate taku hikai. ¹⁸ Anau eme ki mahike no haere te tamana anau raa no meake ma, "Tamana, anau ku sara roo i mua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe. ¹⁹ Anau ku se tau te mee pera ma he tama akoe, too anau mo tama koi hehekau akoe." ' ²⁰ Tena te taupeara raa ku mahike no vaakai muri i te tamana aia raa.

"Te taupeara raa koi mmao roo itaha ma te hare raa te saaita te tamana aia raa ni kite aia, tena aia ku aroha roo i te taupeara aia raa, kito aia ki tere atu no avei te taupeara raa no mohoni. ²¹ Tena te taupeara raa ki meake, 'Taku tamana, anau ku sara roo i mua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe. Anau ku se tau hoki te mee pera ma he tamariki akoe.' ²² Emeia te tamana aia raa e kannaa ake na tama hehekau aia raa ma, 'Vave! Kou mai na hekau taualleka raa no hakauru ake te tama nei. Taro ake he ring te matarima aia raa, tena ku hakauru ake nitaka ina vae aia raa. ²³ Tena kootou ku oo notaa te pupunua bulmakau erahira, tena taatou kupena hekai erahi kihihia taatou ma te tama nei! ²⁴ Maitaname te tamariki anau nei ni mee raa ku mate, tena vahao nei aia

ku ora muri; aia ni mee raa e rano, tena vahao nei aia ku vaakai mai.’ Tena na tama raa ku kaamata no kkai te kai raa.

25 “Ia te saaita naa tetaupeara matua raa enoho iroto tepaupaku. Tena tetaupeara matua raa ku vaakai mai ihare, tena tesaita aia kutaapiri ihare raa, aia ku rono terue ia ma na tama ellue. 26 Kito aia kikanna ake tetama hehekau aia raa no vahiri ake ma, ‘Hea na tama raa ehairaa?’ 27 Kito tetama hehekau raa ki meake, ‘Te taina akoe raa ku tae mai, tena tetamana akoe raa kitaa tepupunua bulmakau erahiraa kikkai taatou, e mee te taina akoe raa ku tae laoi mai.’

28 “Tetaupeara matua raa ku roto roo, tena aia kuse hihai ki haere iroto hare; kito tetamana aia raa ki hamai iaho no hakorokoro tetaupeara matua raa ki haere ake ihare. 29 Tena tetaupeara raa kimeake tetamana aia raa ma, ‘Kira ake, na hetau nei hakaatoa anau e hehekau ma akoe pera ma hetama hehekau, tena anau se hai vahao roo etattara sui na tattara akoe raa. Kaa hea akoe nikou mai anau? Akoe se hai mee nikou mai anau ma kipena hekai ma nasoa ana raa. 30 Emeia akoe etaa tepupunua bulmakau erahiraa, te saaita tetama akoe ekanna ma hetamariki akoe raa nitae mai, niaina roo ma tetama raa nitahao puamu na sileni akoe raa inahhine.’ 31 Tena tetamana aia raa kimeake, ‘Taku tama, akoe enoho tahi ma anau, tena namee hakaatoa anau ettinoraa nimee akoe. 32 Emeia taatou etau tekkai no hihhia, maitaname tetaina akoe raa nimee raa kumate, emeia vahao nei aia ku ora muri; aia nimee raa erano, tena

vahao nei aia ku vaakai mai.' ”

16

Te tama hakamaatua e haeo

¹ Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Teeraa hetama haisileni, tena aia eisi tetama hehekau tera erorohi na hekau aia raa hakaatoa. Tetama haisileni raa erono pera ma tetama hehekau aia raa etatahao puamu na sileni aia raa. ² Tena tetama haisileni raa kikanaka te tama hehekau aia raa no vahiri ake ma, ‘Aanei ni tattara peehee anau erono nei? Taataa mai he launiu ki iroa anau te rorohi akoe na hekau anau raa hakaatoa, maitaname akoe ku mee ki hakaotiria.’ ³ Tena tetama hehekau raa kitattara hokoia ma, “Tetama hakamaatua raa ku mee ki hakaoti anau. Kaa hea anau eme kipena? Anau kuse ivi tekeri na rua, tena anau enapa hoki te kainno huri. ⁴ Te saaita nei anau eiroa hea anau eme kipena! Te saaita anau ku hakaotiria ma te uata anau raa, na soa anau raa eme kihakkoro anau ki oo maatou i na hare laatou raa.’

⁵ “Tena kito te tama raa kikanaka na tama eisi na taoni ite tama haisileni raa. Tama raa e vahiri ake tetama kaamata raa ma, ‘Ehia na taoni akoe ite tama hakamaatua anau raa?’

⁶ Kito te tama raa ki meake, ‘Evaru huitarau na galon na sunu.’ Tena kito te tama hehekau raa ki meake te tama raa, “Teenei telauniu na taoni akoe, too tena akoe kutaataa haa huitarau na galon na sunu.’ ⁷ Tena aia ki vahiri ake teeraa tama, ‘Kaa ehia te taoni akoe raa?’ Tena te tama raa ki meake ma, ‘Simata na kopu

haraoa.’ Tena te tama hehekau raa ki meake, ‘Teenei tetaoni akoe, too tena akoe ku taataa varu huitarau na kopu haraoha.’

⁸ “Ia niaina ma te tama hehekau raa e hailaavaka, e meia te tama hakamaatua raa e hakammaha koi te tama hehekau aia raa, maitaname na tama te maarama nei raa ni tama roo e illoa te hailavvaka na mee, e kkee roo ma na tama i te maahina raa.”

⁹ Kito Jisas ki tattara ake hoki ma, “Ia tena Anau e meatu kootou: tokonaki na tama e tutuu haeroa ma na mee taualleka i te maarama nei raa, tena te saaita na mee hakaatoa e otiraa, akoe e me ki iroa raa i te kina te ora seisi te hakaotiraa. ¹⁰ Te tama e rorohi hakatauareka na mee pammeeraa e lavaa hoki te rorohi hakatauareka na mee ellahi, tena te tama selavaa te rorohi na mee pammeeraa selavaa hoki te rorohi na mee ellahi. ¹¹ Ia tena, kame akoe se lavaa te rorohi hakatauareka na mee i te maarama nei raa, tena kaa akoe e me kilavaa peehee te rorohi na mee hakamaoni e sui mmaha raa? ¹² Kame akoe se lavaa te rorohi hakatauareka hea teeraa tama ettino raa, tena kaa koai te tama e me kikouatu hea akoe ettino raa?

¹³ “Se hai tama e me ki hehekau i raro na mahi tokorua na tama hakamattua; na tama hehekau peenei raa e me ki haero teeraa tama, tena ku laoi teeraa tama. Te tama naa e me ki hakarono teeraa tama, tena ku selavaa te hakarono teeraa tama. Akoe selavaa te hehekau hakamaoni TeAtua kame akoe e manako sileni.”

Na tattara Jisas

(Matiu 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12)

14 Te saaita na Farisiraa nillono na tattara Jisas raa, na tamaraa kutataussua Tamaraa, emee laatou nitama ehihahi sileni. 15 Tena Jisas ki meake na tamaraa, "Kootou ko na tama ehihahi ki mee pera ma kootou ettonu imua na karemata na tama hakaatoa, emeia TeAtua eiroa na hatu manava kootou. Maitaname namee na tama ehakataakoto ma ni mee hakamaoniraa ko namee TeAtua emee ma ni mee vare i na karemata Aia.

16 "Na tuua Moses ia ma na tattara na profet raa e hai mmahi roo haere notae te saaita Jon Baptis raa, tena kaamata te saaita naa maatou kutattara tahi atu te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena na tama hakaatoa kuhai na mahi laatou ma kittae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. 17 Emeia ehainauhie roo ma te vaelani ia ma te maarama nei te oti, ia selavaa he paa tattara tera e tattara i te vahi na tuua TeAtua raa e lavaa te oti.

18 "Kame hetanata etiaki te hine aia raa no avana teeraa hine, tetama naa kusara ma te tuua i te vahi te avana huri, tena tetanata e avana te hine epeesia raa e sara hoki ma te tuua te avana huri raa."

Te tanata hai sileni lauaa ma Lasarus

19 Tena Jisas ki meake, "Teeraa he tama hai sileni euruuru na hekau e sui mmahi roo, tena aia e noho hihia tahi na aho hakaatoa. 20 Ia e isi hoki tetama hakaalloha, te inoa aia raa ko Lasarus. Tetinotama tetama raa e uhia na saanuku hakaatoa, tena na vahao hakaatoa tetamaraa e nonoho i te totoka te hare tetama hai sileni raa, 21 ma kikai na maanunu na kai e tteiho i taha ma te tebol te tama raa. Na poi raa

hoki kame e oo ake no ariari na saanuku Lasarus raa.

²² “Tena ki oti Lasarus kumate, tena na ensel raa ki ssau te tama raa no hakanoho ite vahi Abraham ite kai e rahi ite vaelani raa. Tena ki oti te tama haisileni raa kumate hoki no tanuria. ²³ Te tama raa ku noho ite kina tera aia e me ki hakalono llihu haeroo, tena aia ku kira no kite Abraham e mmao roo itaha, tena Lasarus enoho ite vahi tama raa. ²⁴ Kito te tama haisileni raa ki kanna ake, ‘Abraham taku tamana! Hai aroha mai anau, tena ku kauna ria mai Lasarus ki ttoki te matarima aia i roto te vai, tena aia ku hamai no hakamaariki te arero anau nei.’

²⁵ “Tena Abraham ki meake, ‘Taku tama, akoe e maanatu! Te saaita akoe ni noho ite maarama iraroraa, akoe e isi roo na mee hakaatoa taualleka, tena Lasarus se haimae taualleka ni too. Tena te saaita nei Lasarus ku noho hihia ite kina nei, tena akoe ia ku hakalono llihu.

²⁶ Teeraa mee hoki, e isi terua ennoto emoe ilottonu taaua ma kiselavaa he tama maatou e hakahiti atu ite vahinaa, ia kiselavaa hoki he tama kootou e hakahiti mai ite vahine.’

²⁷ Tena kito te tama haisileni raa ki meake, ‘Anau e kainno atu akoe, Abraham taku tamana! Kauna ria Lasarus ki haere ite hare te tamana anau raa ²⁸ no tattara ake e rima na taina anau raa ki se lavaa na tama raa te oo mai i te kina e hakalono llihu nei.’

²⁹ “Kito Abraham ki meake, ‘Na taina akoe raa ku oti tellono na tattara na tuuaa Moses ia ma na launiu na profet raa, tena na taina akoe raa e tau te hakalono na tattara na tama raa.’ ³⁰ Kito te tama haisileni raa ki meake, ‘Abraham, taku tamana! Na tattara naa se tau, e meia

kame he tama e mahike muri i taha ma te mate no haere no tattara ake na tama naa, tena na tama naa e me kittike i taha ma na haisara laatou raa.’³¹ Tena Abraham ki meake, ‘Kame na taina akoe raa se hakallono na tuua Moses ia ma na profet raa, na tama naa e me ki selavaa hoki te hakallono te tama e me ki mahike muri i taha ma te mate raa.’”

17

Na Haisara

(Matiu 18.6–7; 18.21–22; Mak 9.42)

¹ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Na mee tera e me ki mee na tama ki haisara raa e me kittae mai, tena na tama e tauttari na mee raa e me ki hakalono llihu haeo roo.² E me ki tauareka roo kame he tama ennoa he hatu erahi roo i te uaa te tama naa, tena kulletu te tama naa i te lottai, ka oti te tama naa ku tatakore alaa tama ki haisara hoki.³ Tena kootou ki hakamattonu hea kootou e ppena raa!

“Kame te taina akoe raa e sara, akoe ku hai ake te tama naa, tena kame aia etike i taha ma na haisara aia raa, tena akoe ku hai aroha atu te tama naa.⁴ Kame te taina akoe raa e sara ma akoe e hitu na vahao i roto te aho hokotahi, tena na vahao hakaatoa aia e haere atu no meatu akoe pera ma, ‘Anau ku aroha,’ tena akoe ki hai aroha te tama naa.”

Te tiputipu te hakatina

⁵ Kito na aposol raa ki meake Te Ariki ma, “Mee na hakattina maatou raa ki hai mmahi.”

⁶ Tena Jisas ki meake, “Kame kootou e isi na hakattina e llahi pera ma na hua te mastet raa, tena akoe e me kilavaa te meake telaakau

e homonei ma, 'Llana ma na patiaka akoe raa no haere no tuu ite moana!' tena telaakau naa e me ki hakarono akoe.

Na uata te tama hehekau

⁷ "Ia kame hetama e hehekau ma kootou tera etuei seainaa erorohi na sipsip. Tena te saaita te tama hehekau raa e hamai i hare raa, eaa akoe e me ki meake te tama hehekau raa ki hakavave no kai na kai aia raa? ⁸ Seai! Emeia akoe e me ki meake te tama hehekau raa ma, "Tanattana nakai anau raa, tena akoe ku uru na hekau akoe raa no pare mai na kai anau raa kikai, tena te saaita roo anau kuoti tekai, ia kuoti te unu raa, tena akoe kulavaa tekai." ⁹ Akoe se lavaa te hakammaha te tama hehekau akoe raa, niaina roo ma te tama raa e hakarono na tattara akoe. ¹⁰ E ssau peenaa ma kootou naa hoki, te saaita kootou kuoti te ppena na mee Te Atua e hihai ma kootou ki ppena raa, kootou e me ki mee ma, 'Maatou ni tama hehekau vare koi, tena maatou e ppena koi niaa maatou e me ki ppena raa.' "

Sanahuru na tama e kaina te manumanu haeo

¹¹ Tesaaita Jisas ni haere peeraa i Jerusalem raa, Aia e haere tautari te kooina etere vaalottonu Samaria laua ma Galili raa. ¹² Aia e haere i roto te matakaina raa, tena sanahuru na tama e kaina te manumanu haeo kuttiri Aia. Na tama raa ettuu hakammao, ¹³ tena ki kanna ake hakamaroa ma, "Jisas! Te Ariki! Hai aroha mai maatou."

¹⁴ Jisas ekite na tama raa, tena aia ki meake, "Oo no huri ake na tinotama kootou raa ki mmata na maatua te lotu raa."

Na tama raa koi oo koi, tena na tinotama laaou raa kutaualleka. ¹⁵ Tena he tama hokotahi ekite pera ma tetinotama aia raa kutauareka, tena aia ki vaakai ake no haere hakammaha TeAtua hakamaroo roo. ¹⁶ Aia eteiho notuturi imua na vae Jisas raa, tena ki hakammaha Tama raa. Te tama raa he tama i Samaria. ¹⁷ Kito Jisas ki meake, "Anau e tokonaki sanahuru na tama no taualleka, kaa teehee teeraa tokosivo? ¹⁸ Aiea te manu siri nei e vaakai mai hokoia no hakammaha TeAtua naea?" ¹⁹ Kito Jisas ki meake te tama raa, "Mahike i aruna no haere; te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka."

Jisas e me ki vaakai mai i muri

(Matiu 24.23-28; 24.37-41)

²⁰ Eisi na Farisi e vahiri ake ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hamai vahao hee. Tena Jisas ki meake, "Te hamai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa se isi na hakkatu taatou e lavaa te kkite. ²¹ Se hai tama e lavaa te mee ma, 'Kira ake, te nei te Hakamaatua ana nei!' ia se hai tama e lavaa te mee ma, 'Teeraa te Hakamaatua ana raa!'; maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e noho ma kootou."

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, "Eisi tesaaita koi hamai i muri tera kootou e me ki hihai kikkite he aho i na aho te Tamariki te Tama nei ni hehekau raa, e me ia kootou selavaa te kkite he aho na aho naa. ²³ E me ki isi na tama e me ki meatu ma, 'Te nei te Tamariki te Tama nei!' ia ku meatu ma, 'Kira ake, te Tama raa i te kina raa.' E me ia auu se oo no sese. ²⁴ Te aho te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai i muri raa e ssau

pera ma he uila tera e taaraki no hakamaarama te vaelani raa hakaatoa. ²⁵ Emeia te Tamariki te Tama nei e me ki hakalonollihu haeo roo i mua, tena te aho naa, na tama e me ki se hihhai te Tama naa. ²⁶ Na tiputipu na tama raa ni ppena te saaita Noa raa e me ki ssau pera ma na tiputipu na tama raa e me kippena te saaita te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai raa. ²⁷ Na tama hakaatoa ekkai, ia e unu, tena nataanata e avvana na h hine haere roo notta e te saaita Noa ni haere i roto te vaka raa, tena te tai uu raa ku haere ake no loohia te henua raa no mmate na tama raa hakaatoa. ²⁸ Na tiputipu na tama nei e ssau pera ma na tiputipu na tama te saaita Lot raa. Na tama raa ekkai, ia e unu, tena na tama raa e suisui na mee, tena alaa tama e sui na hekau alaa tama, tena na tama e ttori na kai, tena alaa tama e ppena na hare. ²⁹ Te aho Lot ni haere i taha ma Sodom raa, te ahi ia ma na hatu na salfa raa ku tteihomai i taha ma te vaelani no ttuni na tama raa hakaatoa no mmate. ³⁰ Na mee ni kapihi mai te saaita Lot raa e me ki kapihi mai hoki te aho te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai raa.

³¹ "Te aho naa kame hetama enoho i aruna te tauhuhu te hare, te tama naa selavaa te tiho i roto te hare raa ma ki too niaa aia e ttino raa, ia e ssau hoki pera ma te tama enoho i roto te paupaku raa, te tama naa selavaa te vaakai hoki i hare. ³² Kootou kimannatu te mate te avana Lot raa. ³³ Te tama e manako te ora aia i te maarama nei raa selavaa te too te ora e ora tahi, ia te tama e manako te ora aia i te maarama nei raa e me ki too te ora e ora tahi. ³⁴ Anau e meatu kootou, te poo naa e rua na tama e me ki mmoe i aruna te lomoena hokotahi, tena

TeAtua e me kitoo teeraa tama itaha, tena ku tiaki teeraa tama. ³⁵ Erua na hhine e me ki noho hakaatoa no tukituki na hakapopu, tena TeAtua e me ki too teeraa hine i taha, tena ku tiaki teeraa hine. ³⁶ [E ruu nataanata e me ki uata i roto te paupaku hokotahi, tena TeAtua e me kitoo teeraa tama itaha, tena ku tiaki teeraa tama.”]

³⁷ Kito na disaipol raa ki vahiri ake Jisas ma, “TeAriki! Na mee nei e me ki kapihi mai i te kina hee?”

Tena Jisas ki meake, “He kina peehee e moe te mee e mate, na manu kai ttama lellee raa e me ki muimui atu i te kina naa.”

18

Te tautukaha hine ia ma te tama hakatonutonu

¹ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa te tattara hurihuri nei ma ki poroporo ake na tama raa ki se mamannatu tammaki no lotu tahi. ² “He tama hakatonutonu e noho i te matakaina raa. Te tama raa se matakau TeAtua, ia se hakammaha hoki alaa tama.

³ Tena i roto te matakaina naa e isi hoki te tautukaha hine e noho, tena te hine raa e haere tahi ake no kainno ake te tama hakatonutonu raa ma, “Tokonaki no hakatonu anau ma te tama e hakatauttau ma anau raa.” ⁴ Saaita roroa roo te tama hakatonutonu raa se hihai ki tokonaki te tautukaha hine raa, tena ki oti roo aia ku tattara hokoia ma, ‘Niaina ma anau se matakau TeAtua, ia se hakammaha alaa tama, ⁵ e me ia anau kukkaro e mee te tautukaha hine nei e hamai tahi no kainno mai anau ki tokonaki aia. Anau e me ki mee te hakataakoto te hine nei

ki tauareka, kaa sei te hine nei e me ki hahamai tahi no mee te tino anau raa ki tahi aia.’”

⁶ Tena TeAriki ki meake, “Hakallono atu hea te tama hakatonutonu haeo raa e tattara raa.

⁷ Eaa! TeAtua selavaa te tokonaki no hakatonutonu na tama ettani tahi ake Aia teao ma tepoo ma kitokonaki laatou raa?

Eaa! Tama raa e me kinnahe te tokonaki na tama raa? ⁸ Anau e meatu kootou, TeAtua

e me ki vave no tokonaki na tama Aia raa. Emeia, kaa te Tamariki te Tama nei elavaa te kite na hakattina peenei te saaita Aia

e vaakai mai raa?”

Te tattara hurihuri te Farisi ia ma te tama e aoao na takis

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei i na tama e hakataakoto ma laatou ettonu tahi, tena kise hihhai alaa tama raa. ¹⁰ “Tokorua na tama e oo i te Hare Tapu ma kilotu, teeraa tama he Farisi, tena teeraa tama he tama e aoao na takis.

¹¹ “Te Farisi raa etuu hakammao hokoia nolotu peenei, ‘Anau e hakammaha atu Akoe TeAtua, maitaname anau semanako, anau sekairarao, anau sekaremat kairarao pera ma alaa tama. Anau e hakammaha Akoe, emee anau sessau pera ma te tama e aoao na takis etuu i te kina raa. ¹² Anau e hakamaatapu erua na aho i roto telatapu hokotahi, ia tena anau e hoki atu te hakasehui namee hakaatoa anau e too raa.’

¹³ “Emeia te tama e aoao na takis raa etuu hakammao nokkira iraro no tukituki te hatahata aia, tena kilotu ake peenei, ‘TeAtua, haiarohamai anau, emee anau he tama haisara.’” ¹⁴ Tena Jisas ki meake

na tama raa, “Anau e meatu kootou, te tama e aoao natakis raa etonu imua na karemata TeAtua tesaita telotura nioti, seai ma ko te Farisi raa. Na tama e mee hokolaatou ki hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama e mee hokolaatou ki mouraro raa e me ki ssauria no hakananniu.”

Jisas e hakatapu na tamalliki pamme
(*Matiu 19.13–15; Mak 10.13–16*)

¹⁵ Eisi na tama e kou ake na tamalliki laatoraa iaa Jisas ma Tama raa ki hakatapu na tamalliki raa. Na disaipol raa e kkite, tena ki hai ake na tama raa ma ki se mee peeraa, ¹⁶ e meia Jisas e kanna ake na tamalliki raa ki oo ake Aia, tena ki meake, “Tiaki na tamalliki naa ki oo mai Anau, tena kootou ki se ppui na tamalliki naa, e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama peenei. ¹⁷ Anau e meatu te hakamaoni! Te tama se hihai ki too te Hakamaatua ana i te Vaelani raa pera ma na tamalliki peenei raa e me ki se lavaa roo te uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

Te vahiri te tama hai hekau
(*Matiu 19.16–30; Mak 10.17–31*)

¹⁸ He tama hakamaatua na Jiu raa e vahiri ake Jisas ma, “Te Rabai e tauareka! Hea anau e me ki pena ki lavaa anau te too te ora e ora tahi raa?”

¹⁹ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Aiea akoe e mee ma Anau e tauareka naea? Se hai tama e tauareka, TeAtua Hokoia koi e tauareka. ²⁰ Akoe e iroa na tuua nei: ‘Auu se avvana huri, auu se taa tama, auu se kailallao, auu

se tattara malliu alaa tama, tena ku hakammaha te tamana ia ma te tinna akoe raa.' ”

²¹ Tena tetama hakamaatua raa ki meake, “Anau e tautari roo na tuaa naa hakaatoa, kaamata roo te saaita anau ni paamee raa.”

²² Jisas erono na tattara tetama raa, tena Aia ki meake, “He mee hokotahi koi akoe etau teppena. Kouake namee hakaatoa akoe ettinoraa kisui alaa tama, tena kutoo na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa, tena akoe eme ki isi namee taualleka i te vaelani, tena ki oti akoe ku hamai no tautari Anau.” ²³ Emeia te saaita te tama raa ni rono na tattara raa, aia ku se hihia roo, emee aia he tama e hai hekau roo.

²⁴ Jisas e kite pera ma te maanatu te tama raa ku haero roo, tena Aia ki meake, “E me ki hainattaa roo ma na tama hai sileni raa tettae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

²⁵ Te hainattaa te tama hai sileni ki ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa eme ki hainattaa roo i aruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina e ttui paamaro raa.”

²⁶ Tena na tama ellono Jisas e tattara raa ku vahiri ake ma, “Kaa koai na tama eme ki ora naa?”

²⁷ Kito Jisas ki meake, “Na mee tera e hainattaa roo ma taatou na tama teppena raa, e hainauhie roo ma TeAtua.”

²⁸ Kito Pita ki meake, “Kira ake! Maatou e tiaki na mee hakaatoa maatou ettinoraa no tauttari Akoe.”

²⁹ Tena Jisas ki meake, “Hakamaoni! Anau emeatu kootou te hakamaoni pera ma he tama peehee e tiaki te hare aia, te avana aia, na taina aia, na maatua aia ia ma na tamalliki aia raa

no tautari na tiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ³⁰ e me ki too tammaki roo na mee te saaita nei ia ma te ora e ora tahi tera e hamai i muri raa.”

*Jisas e tattara tana hakatoru i te mate Aia
(Matiu 20.17–19; Mak 10.32–34)*

³¹ Tena Jisas kitoo tesanahuru ma rua na disaipol Aia raa ite vahi, tena ki meake, “Hakallono! Taatou e me kioo i Jerusalem ki mee na tattara na profet raa nitattaa ite vahi te Tamariki te Tama nei raa ki hakamaoni. ³² Na tama i Jerusalem raa e me ki kou ake te Tama raa i na rima na tama seai ma ni Jiu raa, tena na tama raa e me kitataussua Tama raa, tena ku hai na haeo Tama raa, tena ku sasavare Tama raa. ³³ Na tama raa e me ki riki Tama raa, tena ku taa Tama raa no mate, e meia ite aho tana hakatoru raa, Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

³⁴ Emeia na disaipol raa se hai mee e illoa i na tattara Jisas raa. Na hakataakoto na tattara raa e huuna ria tera hea na tama raa se illoa hea Jisas ni tattara ake raa.

*Jisas e tokonaki te tama karemata sseni
(Matiu 20.29–34; Mak 10.46–52)*

³⁵ E isi te tama karemata sseni e noho ite vahi te mateara raa no kainonno te saaita Jisas ni haere no taapiri i Jeriko. ³⁶ Te tama raa ku rono te kanohenua raa e hakallaka vaa mua, tena aia ki vahiri ake, “Hea kootou e mee naa?”

³⁷ Kito na tama raa ki meake te tama raa ma, “Jisas te Tama i Nasaret raa ku hamai.”

³⁸ Tena te tama karemata sseni raa ki kanna ake ma, “Jisas! Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!”

³⁹ Kito na tama ettuu i mua te tama raa ku hai ake te tama raa ma ki noho hemuu. Emeia te tama raa e kanna ake hakamaroa roo ma, “Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!”

⁴⁰ Tena Jisas kituu no meake na tama raa ki kou ake te tama karemata sseni raa i Aia. Te tama raa ku taapiri ake, kito Jisas ki vahiri ake te tama raa ma, ⁴¹ “Hea akoe e hihai ma Anau ki ppena ma akoe naa?”

Kito te tama raa ki meake, “Te Ariki, anau e hihai ma anau ki kite.”

⁴² Tena Jisas ki meake te tama raa ma, “Tena akoe ku kite naa! Te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka.”

⁴³ Te saaita naa koi te tama raa kulavaa te kite, tena aia ki haere tautari atu vaa muri Jisas, tena ki hakammaha Te Atua. Te saaita te kanohenua raa ni kkite ma te tama raa ku kite, na tama raa hakaatoa ku hakammaha ake Te Atua.

19

Jisas laaua ma Sakius

¹ Jisas e haere peeraa i Jeriko, tena ki haere hakaraka. ² Teeraa he tama hakamaatua na tama e aoao natakis raa, te inoa aia raa ko Sakius, tena aia he tama hai sileni hoki. ³ Tama raa e hakahikkahi ma ki kite ma Jisas koai, e meia aia he tama e popoto roo, tena aia ku se lavaa te kite Jisas e mee te kanohenua raa e tammaki roo.

⁴ Tena kito Sakius ki tere i mua te kanohenua raa no kake i aruna telaakau e rahi roo ma ki lavaa

aia tekite Jisas, e mee Jisas e haereatu hoki te ara naa. ⁵ Jisas kutae ite kina telaakau raa, tena Aia kikkira iaruna nomeake Sakius ma, “Tiho mai vave iraro, e mee Anau e me kinoho ite hare akoe raa te aho nei.”

⁶ Sakius ku hihia roo no tiho vave iraro, tena aia kitoo Jisas no oo laaua ite hare aia raa.

⁷ Natama hakaatoa nikkite raa kukaamata no tamumu ma, “Jisas e haere ite hare te tama haisara!”

⁸ Tena Sakius kituu iaruna nomeake Jisas ma, “Te Ariki! Hakarono mai, anau e me ki vvae hea anau ettino raa ilottonu, tena kukou ake ina tama hakaalloha raa, tena kame anau ni hai laavaka he tama anau e me ki kou ake e haa natuhana kiraka ma hea anau ni hai laavaka no too ite tama raa.”

⁹ Tena Jisas ki meake, “Te aho nei Te Atua ku tokonaki na tama i roto te hare nei raa no ora, maitaname te nei he mokopuna Abraham hoki.

¹⁰ Te Tamariki te Tama nei e hamai ma ki sese na tama e llano raa, tena ku tokonaki na tama raa ki too te ora hakamaoni.”

*Tattara hurihuri te sanahuru na siliva
(Matiu 25.14–30)*

¹¹ Na tama raa koi hakalollono koi na tattara raa, tena Jisas ku tattara ake te tattara hurihuri nei. Aia ku taapiri roo i Jerusalem, tena na tama raa e kkahu ma te Hakamaatua ana ite Vaelani raa ku taapiri koi ki hakahura ake.

¹² Kito Jisas ki meake, “Teeraa he tama e hakamaatua roo, tena aia e horau ite henua emmao roo itaha ma kituku te henua raa, tena imuri aia ku vaakai ake ite henua aia raa.

¹³ Imua aia ni horau raa, aia e kanna ake

te sanahuru na tama hehekau aia raa, tena ki kou ake na tama raa na siliva takittahi, tena ki meake na tama raa, 'Kootou kimmata ma e hia kootou elavaa te hakapiri ake iaruna te siliva hokotahi nei te saaita anau e haere raa.'

¹⁴ Emeia te saaita naa hoki na tama roo te henua aia raa kuse hihhai te tama raa, tena laatou ki kauna ria atu na tama imuri te tama raa ma ki meake na tama te henua te tama raa e haere raa ma, 'Maatou ku se hihhai te tama nei ki mee pera ma he tuku maatou.'

¹⁵ "Te tama raa e haere no tuku, tena ki vaakai mai imuri. Te tama raa e tae ake koi, tena ki kanna ake na tama hehekau aia raa ki oo ake no ttuu imua aia kimmata ma e hia na sileni laatou ni lavaa te to raa. ¹⁶ Te tama kaamata raa e haere ake, tena ki meake, 'Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too sanahuru na siliva iaruna ma hea akoe nikou mairaa.'

¹⁷ Tena te tuku raa ki meake, 'Tauareka roo, akoe he tama hehekau tauareka! Anau e me ki tuku akoe ki rorohi sanahuru na matakaina e llahi.' ¹⁸ Tena te tama hakarua raa ki haere ake no meake ma, 'Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too erima na siliva iaruna ma hea akoe nikou mai anau raa.' ¹⁹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake te tama raa, 'Ako e me ki rorohi e rima na matakaina e llahi.'

²⁰ "Tena teeraa tama ku haere ake no meake ma, 'Tama hakamaatua! Teenei te siliva akoe; anau e huu i roto te paamaro. ²¹ Anau e matakou akoe, e mee akoe he tama e hakamataku. Akoe e too na mee tera sei ma ni mee akoe raa, tena akoe e kkope na kai tera akoe ni se ttori.' ²² Tena te tuku raa ki meake, 'Ako e he tama hehekau hao! Anau e me ki too na tattara akoe naa ki hakatonutonu akoe! Akoe e iroa pera ma anau

he tama hakamataku, tena anau etoo namee tera seai ma nimee anauraa, tena kitoo hoki na kai tera anau ni settori raa. ²³ Aiea kaa akoe sepono te siliva nei i roto te benk raea? Tena anau eme kitoo muri te siliva nei ma na siliva laatou e hakapiri ake i aruna raa.'

²⁴ "Tena tetukuraa kimeake natama ettuu vaa raa, 'Too te siliva naa itaha ma tetama raa, tena kuku ake tetama eisi sanahuru na siliva raa.' ²⁵ Kito natama raa kimeake tetukuraa ma, 'Tama hakamaatua! Tama raa eisi sanahuru na siliva!' ²⁶ Tena tetukuraa kimeake, 'Anau e meatu kootou pera ma natama eisi tammaki nameeraa eme kitoo alaa mee e hakapiri ake hoki i aruna, tena natama seisi nameeraa niaina ma nameeraa e moisi, e meia nameeraa eme kitoo ria itaha ma laatou. ²⁷ Tena kou mai natama nise hihhai ma anau kituku laatouraa ite kina nei vahao nei, tena kuta natama raa kimmate imua nakaremata anau!' "

*Jisas ku haere i Jerusalem pera ma he Tuku
(Matu 21.1-11; Mak 11.1-11; Jon 12.12-19)*

²⁸ Jisas etattara ake tetattara hurihuri raa nooti, tena Aia ki haere imua natama raa i Jerusalem. ²⁹ Jisas ku taapiri i Betfage laua ma Betani ite kina te Mouna e h homo na Oliv raa, tena Jisas kikauna tokorua na disaipol Aia raa kioo imua ³⁰ ma natattara nei, "Oo ite matakaina e tuu mai imua raa, tena te saaita koorua e uru atu i te matakaina naa, koorua e me kikkite te donki ennoa tera sehaitama nikake i aruna no tere, tena koorua ku vvete te donki naa no hakattaki mai. ³¹ Kame he tama e vahiri atu ma, 'Koorua e vvete te donki naa kii aa,' tena

koorua kumeake pera ma, ‘TeAriki e hihai te manu nei.’ ”

³² Tokorua raa e oo nokkite pera ma na mee laaua ekkite raa essau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laaua raa. ³³ Tokorua raa ku vvete te donki raa, tena te tama te manu raa ki vahiri ake tokorua raa ma, “Koorua e vvete te donki naa ki aa?”

³⁴ Kito tokorua ki meake ma, “TeAriki e hihai te manu nei.” ³⁵ Tena tokorua raa ki hakattaki ake te donki raa iaa Jisas. Tena na disaipol raa ki hakaipiri na kaukahu laatou raa i aruna te donki raa, tena laatou ki hakkake Jisas i aruna. ³⁶ Jisas e tere i aruna te donki raa, tena te kanohenua raa ku sosora na kaukahu lolloa laatou raa vaa aruna te mateara.

³⁷ Jisas kutaapiri i Jerusalem i te kina te mateara e haere iraro te Mouna e hhomo na Oliv raa, tena tammaki roo na disaipol Aia raa ku kaamata no hakammaha TeAtua, tena ki hakammaha ake TeAtua hakamaroa roo, e mee laatou ku kkite na mee e llahi roo.

³⁸ “TeAtua e hakatapu te Tuku tera e hamai i te inoa TeAriki raa!”

Na mahi TeAtua ia ma te Noho Laoi i te vaelani!”

³⁹ E isi na Farisi i roto te kanohenua raa e hai ake Jisas ma, “Rabai! Meake na disaipol Akoe raa ki se vaa!”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou, kame na tama nei e ttuu hemuu, tena na hatu nei hokolaatou e me ki kaamata no vaa.”

Jisas e tani i te aroha Aia i Jerusalem

* **19:38** 19.38 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Psalm 118.26. I roto te Old Testament se isi TeAriki i te kina nei e meia e isi koi Jihova

⁴¹ Jisas ku taapiri roo i Jerusalem, tena te saaita Aia ni kite te matakaina raa, Aia ku tani roo Tana aroha, ⁴² tena ki meake, “Kame kootou e illoa hakamaoni hea eme kikou atu te noholaoi! Emeia kootou selavaa tekkite te noholaoi raa. ⁴³ Eisi te saaita eme ki hamai, tena na tama e haeo kootou raa eme ki oo atu no hakkutu na kerekere raa ki palluna, tena kullepo areha kootou i na vahi hakaatoa. ⁴⁴ Na tama raa eme ki seu te matakaina e rahi kootou naa, tena ku taa kootou ki mmate; na tama raa selavaa te tiaki he hatu ki mmou i te kina aia ni mmou raa, maitaname kootou nise illoa te saaita TeAtua eme ki tokonaki kootou raa.”

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Matiu 21.12–17; Mak 11.15–19; Jon 2.13–22)

⁴⁵ Tena Jisas ki haere i roto te Hare Tapu raa no hakaise na tama e suisui na mee vaa hare raa, ⁴⁶ kito Jisas ki meake na tama raa, “Na tattara nei emmou i roto te Launiu Tapu TeAtua raa perama,

‘Te Hare Tapu Anau nei he hare e me ki lotulotu.’ Emeia kootou ku huri te hare nei ki mee mo he hare na tama kailallao.”

⁴⁷ Jisas e akoako i roto te Hare Tapu raa na aho hakaatoa. Na maatua hakananniu raa, na tama e poroporo na tuaa raa ia ma na tama hakamattua na Jiu raa e hihhai ma kitaa Jisas ki mate, ⁴⁸ e meia na tama raa se hai ara e lave kitaa Tama raa, maitaname te kanohenua raa e hihhai ki hakallono na tattara Tama raa, tena na tama raa hoki se hihhai ma laatou ki se llono he tattara hokotahi.

20

Na mahi Jisas

(Matiu 21.23–27; Mak 11.27–33)

¹ Teeraa he aho Jisas e akoako ake te kanohenua raa i te vahi te Rono Tauareka raa i roto te Hare Tapu, tena na maatua hakananniu raa, na tama poroporo na tuaa raa, hakapaa ma na tama hakamattua na Jiu raa ku oo ake ² no meake Jisas ma, “Akoee ki mee mai maatou ma ni mahi peehee akoe e isi kippena na mee nei?”

³ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi. Kootou ki mee mai Anau, ⁴ na mahi Jon e isi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai TeAtua ma ni mahi e oo mai koi te tama?”

⁵ Tena na tama raa ku kaamata no hakatauttau hokolaatou ma, “Taatou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi TeAtua’, tena Aia e me ki mee mai ma, ‘Kaa kootou se hakattina Jon naea?’ ⁶ Tena kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi koi te tama,’ tena te kanohenua nei e me ki maka taatou na hatu, maitaname na tama raa e hakattina pera ma Jon he profet.”

⁷ Kito na tama raa ki meake ma, “Maatou se illoa ma na mahi Jon e isi raa ni mahi e oo mai i hee.”

⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Tena Anau hoki se lavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi kippena na mee nei.”

Te tattara hurihuri na tama e lollohi te paupaku

(Matiu 21.33–46; Mak 12.1–12)

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei: “Teeraa he tama e ttori na hua na grep i roto te paupaku aia, tena aia ki kou ake te paupaku raa ki lollohi alaa tama, tena te tama raa ki tiaki te henua aia raa no haere no noho i taha ma te henua raa saaita roroa roo. ¹⁰ Te saaita na hua na laakau raa kulleu, tena te tama hakamaatua te paupaku raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no mmata na tama e lollohi te paupaku aia raa, tena ku too te tuhana aia raa. Emeia na tama e lollohi te paupaku raa etaa te tama raa, tena ki kauna muri te tama raa ki vaakai se hai mee e kou ake. ¹¹ Tena kito te tama hakamaatua raa ki kauna teeraa tama; emeia na tama e lollohi te paupaku raa etaa te tama raa hoki, tena kippena hakahaeroo i te tama raa, tena ki kauna muri te tama raa ki haere se hai mee hoki e kou ake. ¹² Tena aia ki kauna te tama tana hakatoru raa, tena na tama lollohi te paupaku raa kitaa te tama raa no masessere haeroo, tena kippehi te tama raa i aho. ¹³ Tena te tama hakamaatua te paupaku raa ki tattara ma, ‘Hea anau eme kippena? Anau eme ki kauna te taupeara hokotahi anau e hakasessere mahi nei. Na tama naa kame eme ki hakammaha hakamaoni taku tama nei.’ ¹⁴ Emeia, te saaita na tama e lollohi te paupaku raa ni kkite te taupeara raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, ‘Teenei te taupeara te tama hakamaatua te paupaku nei. Taatou kitaa te tama nei ki mate, tena

taatou kutoo namee hakaatoa aia ettinoraa ma taatou!’ ¹⁵ Kito na tama raa killetu tetaupeara raa itaha ma tetaupakuraa, tena ki taa te tama raa no mate.”

Kito Jisas ki vahiri ake, “Kaa hea te tama haka-
maatua tetaupakuraa e me kippena i na tama
elollohi raa? ¹⁶ Te tama hakamaatua raa e me
ki hamai no taa na tama raa kimmate, tena
kutoo tetaupakuraa no kou ake alaa tama
kilollohi.”

Te kanohenua raa ellono na tattara nei, tena
na tama raa ki meake ma, “Te mee naa se tonu!”

¹⁷ Kito Jisas ki kira ake na tama raa, tena
ki meake, “Kaa te hakataakoto na tattara
te Launiu Tapu raa e mee maea?

‘Te hatu na tama e hakatuutuu na hare raa
ni hakahekeheke ma e haeo raa ko
te hatu roo emmau hokoia i na hatu
hakaatoa.’

¹⁸ Na tama ehina iaruna te hatu nei raa e me
ki motumotu matalliki roo, tena kame te hatu naa
etteiho iaruna he tama, te hatu naa e me
ki hakappela te tama naa ki mee mo rehu.”

Te vahiri i te suisui na takis
(*Matiu 22.15–22; Mak 12.13–17*)

¹⁹ Na tama poroporo na tuua ia ma na maatua
hakananniu raa ehahaivi ma ki hakapiki Jisas
itekina raa, emee laatou e illoa ma Jisas
etattara tetattara hurihuri raa ilaatou; e meia
laatou emattaku hoki ite kanohenua raa.

²⁰ Tena na tama raa kukirakira he saaita
ettana. Natama raa esui na tama ki oo
no malliu ma laatou ni tama ettonu, tena ku oo
no vahihhiri ake Jisas ma ki taai ki Tama raa
ma na vahiri, kilavaa laatou tetoo Jisas

no kou ake i na tama hakamattua te taumani i Rom raa. ²¹ Tena na tama haeo raa ki meake Jisas, “Rabai, maatou e illoa pera ma na tattara ia ma na akoako Akoeraa ettonu. Maatou e illoa pera ma Akoe se maanatu ma he kakkae peehee te tama e isi, e meia Akoe e akoako ake te hakamaoni TeAtua raa i na tama hakaatoa. ²² Akoe ki mee mai maatou ma e sara ma na tuua taatou raa ki sui ake na takis raa i te tuku i Rom ma seai?”

²³ Emeia Jisas e iroa ma na tama raa e malliu, tena Aia ki meake na tama raa, ²⁴ “Huri mai he sileni. Teenei he pohouru, ia he inoa aai e mmau te sileni nei raa?”

Kito na tama raa ki meake, “He pohouru, ia he inoa te tuku i Rom.”

²⁵ Tena kito Jisas ki meake, “Tena kootou ku sui ake te tuku raa hea aia ettino, tena ku sui ake TeAtua hea TeAtua ettino.”

²⁶ Tena na tama raa ku se hai mee roo e lavaa ma ki taaiki Jisas i mua te kanohenua raa hakaatoa, kito na tama raa kinnoho hemuu, e meia laatou e mamahharo roo i na tattara Tama raa.

Te vahiri i te ora muri
(*Matiu 22.23–33; Mak 12.18–27*)

²⁷ Na Sadyusi raa ko na tama e mee ma na tama emmate selavaa te ora muri, tena na tama raa ki oo ake no meake Jisas ma, ²⁸ “Rabai, Moses e taataa mai na tuua nei i taatou ma: ‘Kame he tanata e mate se hai tamalliki i teavana aia raa, tena tetaina aia raa e me kiavana te tautukaha hine raa ki lavaa laua te hura tama, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma ni tamalliki te tanata ku mate raa.’

²⁹ Tena teeraa he tokohitu na haanau; tetaina

matua raa e avana no mate se hai tamalliki. ³⁰ Tena te tama pare ake raa ku avana te hine raa no mate hoki se hai tamalliki, ³¹ tena te tama hakatoru raa ku avana hoki te hine raa no mmate se hai tamalliki. Tena te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa no mmate se hai tamalliki. ³² Tena ki oti roo te hine raa ku mate. ³³ Ia tena, i te aho na tama e mmate raa e me ki ora muri itaha ma te materalaa, koai te tama na tama nei e me ki avana te hine raa? E mee te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa.”

³⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na taanata ia ma na hine te maarama nei raa e avvana, ³⁵ e meia nataanata ia ma na hine tera e me ki ora muri itaha ma te mate nonnoho i te maarama imuriraa selavaa te avvana. ³⁶ Natamaraa e me kimee pera ma niensel, tena natamaraa hoki selavaa te mmate. Natamaraa nitamalliki TeAtua, e mee laatou ni ora muri itaha ma te mate. ³⁷ Ia tena Moses ni hakamatahua mai pera ma na tama e materalaa e me kimahhike muri noora. Ina tattara i te vahi te pupuu eura raa, Moses e tattara pera ma TeAriki ko ‘TeAtua tera Abraham, TeAtua tera Aisak, tena TeAtua tera Jekop.’ ³⁸ Aia he atua na tama e ora, seai ma he atua na tama e mmate, maitaname na tama hakaatoa e ora koi i Aia.”

³⁹ Kito na tama e poroporo na tuaa raa ki meake, “Rabai, na tattara Akoe naa e ttonu!” ⁴⁰ Tena na tama raa ku mattaku te vahiri ake alaa vahiri hoki.

*Te vahiri te Mesaia
(Matiu 22.41–46; Mak 12.35–37)*

41 Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Aiea na tama raa e tattara ma te Mesaia raa he Mokopuna Devit raea? 42 E mee Devit hokoia ni tattara mai i roto te launiu na Rue raa pera ma, ‘TeAtua e meake TeAriki anau raa ma, Noho i te vahi laaua Anau nei,

43 ki taeroo te saaita Anau e tuku na tama e kiri lloto Akoe raa i raro na vae Akoe raa pera ma he tuai.’

44 Devit e kanna te Mesaia raa ma, ‘TeAriki’; kaa te Mesaia raa elavaa te mee pera ma he Mokopuna Devit peehee?”

Lollohi hakamattonu inatama eporoporo na tuua

(Matu 23.1–36; Mak 12.38–40)

45 Te kanohenua raa e nnoho no hakallono Jisas e tattara raa, tena Aia ki meake na disaipol aia raa ma, 46 “Lollohi hakamattonu i na tama poroporo na tuua raa. Na tama raa e hihhai ki uru na kaukahu lolloa, tena e hihhai hoki ma na tama ki hakammaha laatou ina kina na maket, tena na tama raa e hihhai hoki kinnoho ina kina na tama hakamattua enohonnoho raa, tena e hihhai hoki kinnoho ina kina taualleka i te kina nakai ellahi raa. 47 Na tama raa e hihhai ki hai lavvaka no kailallao na hare na tautukaha hhine raa, tena ki hakatannata ma laatou etoo na lotu elolloa! Emeia na hakalonollihu laatou eme kitoo raa eme ki haeroo.”

21

Te hoki te tautukaha hine e hakaalloha
(Mak 12.41–44)

¹ Jisas ekkira hakataka no kite na tama haisileni raa eponopono na hoki laatou raa i roto te papa na sileni i te Hare Tapu raa, ² tena Aia e kite te tautukaha hine hakaalloha epono erua na peni i roto te paparaa hoki. ³ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou pera ma te hoki te tautukaha hine nei ni ppono raa e raka roo i aruna ma na hoki na tama hakaatoa. ⁴ Maitaname na tama epono tammaki na sileni raa eisi hoki na sileni ettoe; e mea te hine nei he tama hakaalloha, tena aia e hoki ake na peeni hakaoti aia e isi raa hakaatoa, tena aia kuse hai sileni hoki ettoe kitokonaki aia.”

Jisas etattara ma te Hare Tapu raa e me ki maseu

(Matiu 24.1–2; Mak 13.1–2)

⁵ Eisi na disaipol Jisas etattara ma te Hare Tapu raa e tiputipulaoi roo ma na hatu emmau i te hare raa ia ma na hoki na tama raa e hoki ake Te Atua raa. Tena Jisas ki meake, ⁶ “Eisi te saaita e me kitae mai tera na mee taualleka hakaatoa kootou ekkite emmau i te Hare Tapu nei raa e me ki maoha i raro.”

Na hakaalono llihu e me ki ttae mai

(Matiu 24.3–14; Mak 13.3–13)

⁷ Kito na tama raa ki vahiri ake, “Rabai, na mee nei e me ki kapihi mai vahao hee? Kaa hea e me kihuri mai ki illoa maatou te saaita na mee nei e me ki kapihi mai raa?”

⁸ Tena Jisas ki meake, “Lollohi hakamattonu, tena kootou ki se hakapanimu. Tammaki na tama e me ki malliu ma laatou e tattara te vahi Anau, tena na tama naa e me ki oo atu no meatu

ma, 'Anau ko te Mesaia!' ia ma, 'Te hakaoti raa ku mee ki tae mai i te maarama nei!' Emeia kootou ki se tauttari na tama naa. ⁹ Kootou ki se mattaku te saaita kootou ellono nataua na henua ellahi ia ma nataua i roto koi na henua raa; na mee nei e me ki kapihi atu imua, e meia na mee nei se huri atu pera ma te hakaoti te maarama nei raa ku taapiri."

¹⁰ Tena Jisas ki meake hoki ma, "Na henua e me ki ppuhu hokolaatou, tena na nohorana e me ki ppuhu hokolaatou hoki. ¹¹ Tammaki na henua e me kittiri na ruru henua hai mmahi, te one ia ma namaahana haeo e me kittiri na kina hakaatoa, tena e me ki isi na mee hakamattaku kootou ni se kkite imua raa e me ki oo mai peeraa i te vaelani, ¹² e meia imua na mee nei e kapihi atu, kootou e me ki hakapikiri a, tena na tama raa e me ki kou atu na hakalono lihu i kootou; na tama raa e me ki too kootou no kkave i te hare lotu raa ki hakatonutonu a, tena ku too kootou no ppono i te hare karapusi; kootou e me kittuu imua na tuku ia ma na tama hakamattua raa e mee kootou e tauttari Anau. ¹³ Teenaa te saaita tauareka kootou te tattara ake te Rono Tauareka raa. ¹⁴ Kootou ki mmoe koi te maanatu hokotahi, ia ki se mamannatu tammaki hea kootou e me ki tattarama ki tokonaki kootou raa, ¹⁵ maitaname Anau e me ki kou atu kootou na tattara ia ma te atamai tera na tama e haeo kootou raa e me ki selavaa te mee ma kootou essara. ¹⁶ Na maatua kootou raa, na taina kootou raa, na harekina kootou raa, na soa kootou raa e me ki too kootou no kkave i na tama e kirilloto kootou raa, tena na tama raa e me ki ta alaa tama kootou no mmate. ¹⁷ Na tama hakaatoa e me ki kiri llo

kootou e mee kootou e tauttari Anau. ¹⁸ Emeia selavaa roo he rouru iaruna na pohouru kootou raa e me ki hopo. ¹⁹ Tuu mmau, tena kootou e me ki too te ora hakamaoni.

Te saaita na hakalono lihu
(*Matiu 24.15-21; Mak 13.14-19*)

²⁰ “Kootou e me ki illoa pera ma Jerusalem ku mee kiseuaria, te saaita kootou ekkite na tama na taua raa ku alleha Jerusalem. ²¹ Tena na tama i Judia raa e me ki huro peeraa ina mouna raa, tena na tama ennoho i roto te matakaina e rahira e me ki huro itaha, tena na tama ennoho immao ma te matakaina raa e me kiselavaa te oo i roto te matakaina raa. ²² E mee teenaa ko ‘Na aho na hakalono lihu Te Atua raa’, ki mee na tattara hakaatoa te Launiu Tapu raa ki hakamaoni. ²³ Te aho naa, na hhine haittama ia ma na hhine e mee na tamalliki pammee raa e me ki hakalono lihu haeo roo. Na mee sakkino roo e me ki ttae ake te henua naa, tena Te Atua e me ki kou ake na hakalono lihu Aia raa ina tama te henua naa. ²⁴ E isi na tama e me ki taaiaria no mmate ma na paraamo, tena alaa tama e me ki too ria no kkave i alaa henua pera ma ni tama karapusi, tena na tama ennoho pouri raa e me kihakananniu i roto Jerusalem ki ttae te saaita Te Atua e tuku ake laatou raa e oti.

Te Tamariki te Tama nei e me kivaakai mai
(*Matiu 24.29-31; Mak 13.24-27*)

²⁵ “E isi na mee kootou ni sekkite imua raa e me ki kapihi ake itelaa, te maremo ia ma na hetuu. Na henua hakaatoa i roto te maarama nei raa e me ki mamannatu tammaki, ia e me ki mattaku te mmuu te peau ia ma te ttahe te moana. ²⁶ Te mattaku

na tama raa e me ki mee na karemata laatou raa no pouri te saaita laatou ni noho no ttari hea e me ki kapihi mai i roto te maarama nei raa, tena na mee i te vaelani raa e me ki se lavaa te oo tonu i na ara laatou e hahaere raa. ²⁷ Te Tamariki te Tama nei e me ki hamai i roto te pukureurehu ma na mahi hai mmahi ia ma te maahina. ²⁸ Te saaita na mee nei e me ki ttae atu raa, kootou e me kittuu nokkira iaruna, e mee Te Atua ku taapiri ki hamai no tokonaki kootou ki ora.”

*Te tattara hurihuri te laakau fik
(Matiu 24.32–35; Mak 13.28–31)*

²⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei, “Kootou ki mannatu te laakau fik raa ia ma alaa laakau hoki. ³⁰ Te saaita kootou e k kite na laumea na laakau raa ku hura ake, kootou ku illoa koi pera ma te saaita na reurehu raa ku taapiri. ³¹ E ssau hoki, te saaita kootou e kite na mee nei e kapihi atu raa, tena kootou e me ki illoa pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu.

³² “Mannatu pera ma na mee nei e me ki kapihi mai i mua na tama e noho vahaonei raa e mmate hakaatoa. ³³ Te vaelani ia ma te maarama nei e me ki oo no oti, e mea na tattara Anau raa se lavaa te oo no oti.

Tanattana tahi i te hamai Te Ariki

³⁴ “Kootou ki hakamattonu ki se lavaa kootou te kapitia hai mahi i na kai e llahi ia ma te unu tahi, tena ki se mamannatu tammaki na ora i te maarama nei raa, ka oti te aho naa ku hakateki no tae atu no ttaohi kootou ³⁵ pera ma he taaiki. Te aho Anau e me ki vaakai mai raa e me ki ttae na tama

hakaatoa i roto te maarama nei. ³⁶ Kootou ki hakamattonu, tena ku lotu tahi ki lavaa kootou te isi na mahi te uru atu ma na hakalono llihu tera e me ki ttae atu raa, ia kilavaa hoki kootou te ttuu i mua te Tamariki te Tama nei.”

³⁷ Jisas e akoako na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu, tena te hiahi Aia ku haere no noho te poo naa i aruna te Mouna e h homo na Oliv raa.

³⁸ Te tahata roo na aho hakaatoa na tama raa e oo ake i te Hare Tapu raa no hakallono Jisas e tattara.

22

Natama hakamattuaraa kusese te ara ma ki taa Jisas ki mate

(Matiu 26.1-5; Mak 14.1-2; Jon 11.45-53)

¹ Te saaita te Kai te Haraoa Mannihi tera laatou e kanna hoki ma te Pasova raa ku taapiri.

² Na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poroporo na tuaa raa e mattaku i te kanohenua raa, tena laatou ki sese he ara ma ki taa hemuu Jisas ki mate.

Judas ehakari ake Jisas inatama hakamattuaraa

(Matiu 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Tena Satan kutau i roto Judas Iskariot, hetama i roto tesanahuru ma rua na disaipol Jisas raa. ⁴ Kito Judas ki haere no tattara ake

na maatua hakananniu raa laatou ma na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ki illoa na tama raa te ara aia e me ki hakari ake Jisas i na tama raa.

⁵ Na tama raa ku hihhia roo, tena ki meake ma laatou e me ki sui Judas na sileni. ⁶ Judas e hihai te hakataakoto na tama raa, tena aia ku kaamata

no matamata hemuu he saaita e tauareka tera aia e me kikou ake Jisas i na tama hakamattua raa ki se illoa te kanohenua raa.

Jisas ku tanattana ki kai te Kai te Pasova

(Matiu 26.17–25; Mak 14.12–21; Jon 13.21–30)

⁷ Te saaita ki taa na punua sipsip raa e teiho mai i te aho te Kai te Haraoa Mannihi raa. ⁸ Jisas e kauna Pita laua ma Jon ma natattara nei, “Oo no tanattana mai te Kai te Pasova raa ki kkai taatou.”

⁹ Tena tokorua raa ki vahiri ake ma, “Ako e hihai ma maaua kioo notanattana te kai raa i hee?”

¹⁰ Kito Jisas ki meake, “He tanata e amo te lloo vaitea e me kittiri koorua te saaita koorua e uru atu i roto te matakaina naa, tena koorua ku tauttari te tanata naa i roto te hare aia e haere no uru raa, ¹¹ tena koorua ku meake te tama hakamaatua te hare naa pera ma, “Te Rabai raa e mee mai maaua kimeatu akoe ma teehee terem Aia e me kikai te Kai te Pasova raa ma na disai pol Aia naa?” ¹² Te tama naa e me kihuri atu terem erahi iaruna, tena koorua ku tanattana mai na mee hakaatoa ki kkai taatou i te kina naa.”

¹³ Tena tokorua raa kioo no kkite pera ma namee raa essauroo pera ma hea Jisas ni tattara ake laua raa, tena laua ki tanattana na kai te Pasova raa.

Te Kai Te Ariki

(Matiu 26.26–30; Mak 14.22–26; 1 Korin 11.23–25)

¹⁴ Te saaita ki kkai te kai raa ku ttae, tena Jisas ma na aposol Aia raa ku nnoho ma ki kkai. ¹⁵ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e hihai roo

ma kikai te kai te Pasova nei ma kootou i mua Anau e hakalono llihu. ¹⁶ Ia tena Anau e meatu kootou pera ma Anau selavaa hoki te kai te kai nei ki ttae roo te saaita te mee nei e huri mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

¹⁷ Jisas e too te kapuraa nolotu ake TeAtua, tena ki meake, “Too te kapu nei no unu, tena ku hakataka atu ki unu kootou hakaatoa. ¹⁸ Anau e meatu kootou pera ma Anau selavaa hoki te unu te wain nei kitae roo te saaita te mee nei e huri mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

¹⁹ Tena Jisas ki too te muri haraoa raa nolotu ake TeAtua, tena kittohi te haraoa raa no kou ake na tama raa, tena Aia ki meake, “Teenei ko te tinotama Anau tera Anau e kou atu kootou. Ppena te mee nei ki mannatu kootou Anau.” ²⁰ Tena te saaita te kairaa ku oti Aia ku too hoki te kapuraa, tena ki meake, “Teenei ko te kapu tetattara eivi TeAtua emmoe i roto tetoto Anau tera e me kinniniatu kitokonaki kootou raa.”

²¹ “Emeia kkira mai! Te tama e me ki hakari ake Anau ina tama haeo raa e noho i te tebol nei ma Anau! ²² Te Tamariki te Tama nei e me ki mate ki tautari hea TeAtua ni hakamoe raa, emeia te tama tera e me ki hakari ake Anau ina tama haeo raa e me ki hakalono llihu haeo roo.”

²³ Tena na disaipol raa ku vahihhiri hokolaatou ma koai roo te tama laatou e me ki hakari ake Jisas i na tama haeo raa.

*Te tiputipu na tama e hihhai ki hakananniu
(Matiu 18.1; Mak 9.34; Luk 9.46)*

24 Tena na disaipol raa ku kaamata no hakatauttau hokolaatou ma koai te tama laatou e me ki hakanaaniu. 25 Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tuku na tama e nnoho pouri raa e isi na mahi iaruna na kanohenua laatou raa, tena na tama hakananniu raa ku ttaparia perama, ‘Na Soa te Kanohenua.’ 26 Tena kootou ki se mee peeraa, emeia te tama hakanaaniu kootou raa eme ki mee perama hetama mouraro, tena te tama hakamaatua raa eme ki mee perama he tama hehekau. 27 Koai te tama e hakanaaniu, te tama e noho ma kikairaa ma te tama e kou ake na kai raa? Hakamaoni te tama e noho iraro raa e hakanaaniu. Emeia Anau e nnoho ma kootou perama he tama hehekau.

28 “Kootou e nnoho roo ma Anau te saaita Anau ni hahaaite ria raa; 29 tena Anau e me kikou atu kootou na mahi ki mee perama nituku, e ssau perama te Tamana Anau raa ni kou mai na mahi Anau ki hakamaatua raa. 30 Kootou e me kikkai, ia e me ki unu ma Anau i roto te Hakamaatua ana Anau raa, tena kootou eme kinnoho iaruna na nohorana no hakamattua na kaha sanahauru ma rua Israel raa.

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.31–35; Mak 14.27–31; Jon 13.36–38)

31 “Saimon, Saimon! Hakarono! Satan ku oti te too te tattara TeAtua ki hahaaite kootou hakaatoa, ki vvae na tama taualleka raa i taha ma na tama haeo perama te tama e ttori na kai raa e vvae na hua na witraa itaha ma na penu. 32 Emeia Anau e lotu ma akoe Saimon, ki hai mahi te hakatina akoe raa ki selavaa akoe tetteiho. Te saaita akoe e vaakai muri mai Anau raa, akoe

ku tokonaki hoki na taina akoe raa ki hai mmahi na hakattina laatou.”

³³ Kito Pita ki meake, “TeAriki, anau e tanattana ki haere no karapusi, ia ki mate ma Akoe!”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Pita, Anau e meatu akoe, i mua te manutane raa e tani te poo nei, akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

Na mee e hainattaa e me ki kapihi mai i muri

³⁵ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol Aia raa ma, “Te saaita Anau ni kauna kootou ki oo notakutaku se hai sileni ni too, ia se hai muri kopu ni too raa, tena se hai taka e ururaa, kootou e isi namee kootou e hihhai tera kootou se isi?”

Kito na tama raa ki meake, “Seai!”

³⁶ Tena Jisas ki meake, “E mea te saaita nei, te tama e isi te murikopu na sileni raa kutoo, tena te tama se isi te paraamoaraa ku kou ake te kaukahu matoru aia raa ki sui teeraa tama, tena aia ku too na sileni raa no sui he paraamoaraa ma aia. ³⁷ Anau e meatu maitaname te kina emmau i roto te Launiu Tapu etattara ma, ‘Te Tama raa e hukui ma na tama kailallao raa,’ ku hakamaoni i Anau te ahonei, e mee hea na tama nitattaa ite vahi Anauraa e me ki hakamaoni.”

³⁸ Kito na disaipol raa ki meake, “TeAriki! Kira mai! E isi e rua na paraamoaraa.”

Tena Jisas ki meake, “Ku tau peenaa na tattara naa!”

*Jisas e lotu i roto Getsemani
(Matu 26.36–46; Mak 14.32–42)*

³⁹ Jisas ku tiaki te matakaina raa, tena ki haere ma na disaipol Aia raa ite Mouna ehomo na Oliv raa pera ma Aia nihahaere imua raa. ⁴⁰ Jisas kutae ite kina raa, tena Aia ki meake na disaipol Aia raa ma, “Kootou kilotu ki se lavaa kootou te tteiho i na hahaaite.”

⁴¹ Jisas e haere no mmao hakamarie itaha ma na tama raa, tena Aia kituturi iraro nolotu. ⁴² Aia elotu ma, “Tamana, kame Akoe e hihai, Akoe kutoo te kapu te hakalono lihu nei itaha ma Anau. Teenei seai ma he hihai Anau, emeia teenei he hihai Akoe e hihai ma Anau kippena.” ⁴³ Tena te ensel ite vaelani raa ku tuu ake no tokonaki Tama raa. ⁴⁴ Jisas kutipuaina haeroo, tena Aia kiloturoo ma na mahi Aia, tena nakahota Aia raa kunnini iaruna te kerekere raa pera ma ni toto ekkoo.

⁴⁵ Te saaita Jisas nilotu no oti, Aia ku mahike iaruna no vaakai atu no kite na disaipol raa kummoese llono roo, e mee na alloha laatou raa e mee roo laatou no matanaennae. ⁴⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou emmoe naea? Mahike iaruna nolotu ki se lavaa kootou te ttiri na hahaaite.”

Jisas ku hakapikiria

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Jon 18.3-11)

⁴⁷ Jisas koi tattara koi te saaita te kanohenua raa ni ttae ake, tena Judas he tama iroto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku hakattaki ake na tama raa. Judas e haere ake iaa Jisas raa ma ki mohoni Tama raa. ⁴⁸ Tena Jisas ki meake, “Judas, te mohoni akoe naa

e me ki hakari ake te Tamariki te Tama nei i te kanohenua raa?"

⁴⁹ Na disaipol ni nnoho ma Jisas raa kukkite hea e me ki kapihi ake raa, tena na tama raa ku vahiri ake Jisas ma, "Te Ariki! Eaa, maatou e me kippuhu ma na paraamo a maatou nei?"

⁵⁰ Tena he tama na tama raa ku ttuu te katarina te vahi laaua te tama hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa no hopo.

⁵¹ Tena Jisas ki meake, "Kutau peenaa." Tena Aia ki taohi te katarina te tama raa no hakammau ake no tauareka.

⁵² Kito Jisas ki meake na maatua hakananiu raa, tena na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ia ma na tama hakamattua tera ni oo ake ma kittaohi Aia raa ma, "Eaa, kootou e oo mai roo ma na paraamo a ia ma na hika ki taohi Anau pera ma Anau he tama tahao haeo?" ⁵³ Anau ennoho ma kootou na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu, tena kootou se mee ma ki taohi Anau. Emeia te nei te saaita kootou ki hehekau, te saaita na mahi te pouri raa ku hakamaatua i roto kootou."

Pita ku kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.57-58; 26.69-75; Mak 14.53-54; 14.66-72; Jon 18.12-18; 18.25-27)

⁵⁴ Na tama raa ku hakapiki Jisas, tena kitoo Tama raa nokkave i te hare te pohouru hakanaaniu na maatua raa, tena Pita ki haere tautariatu hakammao. ⁵⁵ E isi te ahi eura i roto te kina te hare raa, tena Pita ki haere atu no nnoho ma na tama e nnoho i te kina te ahi raa. ⁵⁶ Te saaita te taukupu hehekau raa ni kite Pita e noho i te kina te ahi raa, te taukupu raa ku kkira

hakamattonu ake roo iaa Pita, tena ki meake, “Te tama nei hoki e hahaere ma Jisas.”

⁵⁷ Emeia Pita e kore, tena ki meake te hine raa ma, “Anau se iroa te Tama naa.”

⁵⁸ Tena se roroa hoki e isi te tanata ku kkira ake no maatino Pita, tena ki meake, “Ako e hoki e hai i roto na tama raa!”

Emeia Pita e kore, tena ki meake te tanata raa ma, “Seai, anau se hai na tama naa.”

⁵⁹ Saaita raa ku roroa ake hakamaarie, tena teeraa tama hoki ku hamakkau ake pera ma, “Te tama nei e hahaere hakamaoni ma Jisas, maitaname aia he tama i Galili.”

⁶⁰ Tena Pita ki meake te tanata raa, “Anau se iroa hea akoe e tattara naa.”

Te saaita naa koi te manutane raa kutani.
⁶¹ Tena Jisas ki hakatike nokkira tonu ake roo iaa Pita, tena Pita ku maanatu na tattara TeAriki raa nitattara ake aia raa ma, “I mua te manutane raa etani tepoonei, akoe eme kikore etoru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.” ⁶² Pita ku aroha roo, tena aia ki haere i aho no tanitani roo.

Na soldia raa ku tataussua Jisas

(Matiu 26.67–68; Mak 14.65)

⁶³ Na tama e lollohi Jisas raa ku tataussua Jisas, tena kiriki Tama raa. ⁶⁴ Na tama raa ennoa na karemata Jisas raa, tena ki meake Tama raa

ma, “Tini ma koai te tama nilliki Akoeraa?”

⁶⁵ Kito na tama raa ki hai ake tammaki roo na tattara hao iaa Jisas.

Jisas i mua na tama hakananniu

(Matiu 26.59–66; Mak 14.55–64; Jon 18.19–24)

⁶⁶ Te mee raa ku maarama, tena na tama haka-mattua raa, na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa kukutu hakaatoa, tena na tama raa ki kou ake Jisas no hakatuu i mua te kuturana raa. ⁶⁷ Kito na tama raa ki meake, “Mee mai, Akoe ko te Mesaia?”

Kito Jisas ki meake, “Kame Anau e meatu, kootou e me ki selavaa te hakattina Anau, ⁶⁸ tena kame Anau evahiri atu, kootou e me ki selavaa te mee mai hoki. ⁶⁹ Emeia te saaita nei te Tamariki te Tama nei e me ki noho i te vahi laua TeAtua Hai mahi raa.”

⁷⁰ Tena na tama raa hakaatoa ki meake, “Kaa Akoe ko te Tamariki TeAtua?”

Kito Jisas ki meake, “Teena koi kootou e illoa naa.”

⁷¹ Tena na tama raa ki meake, “Taatou se hihhai ki too ni tattara alaa tama hoki! Taatou hokotaa-tou e llono na tattara te Tama nei!”

23

Jisas i mua Pailat

(*Matiu 27.1-2; 27.11-14; Mak 15.1-5; Jon 18.28-38*)

¹ Tena na tama te kuturana raa hakaatoa ku mahike iaruna no too Jisas nokkave iaa Pailat raa, ² tena na tama raa ku kaamata no hatuhatu na malliu laatou iaa Jisas ma, “Te Tama nei ehahaivi ma ki mee na tama raa ki hakataukaa ma tetaumani, tena ki mee na tama raa ki selavaa te sui ake na takis laatou raa i te tuku i Rom raa, tena Aia e mee mai Hokoia ma Aia ko te Mesaia ia ma he tuku.”

³ Kito Pailat ki vahiri ake Jisas ma, “Akoe ko te tuku na Jiu?”

Tena Jisas ki meake, “Teena koi akoe ku mee mai naa.”

⁴ Kito Pailat ki meake namaatua hakanan-niu raa laatou ma te kanohenua raa ma, “Anau se hai mee e lave ki meatu ma te tama nei e sara.”

⁵ Emeia na tama raa e vanake ake koi ma, “Te Tama nei e haere vaa roto Judia raa hakaatoa ma ki hakatike na hakataakoto na tama raa ma na akoako Aia raa. Aia e kaamata mai i Galili, ia tena vahao nei Aia ku tae mai i te kina nei.”

Jisas i mua Herot

⁶ Pailat erono na tattara na tama raa, tena aia ki vahiri ake ma, “Te nei he tama i Galili?”

⁷ Tesaaita Pailat ni iroa pera ma Jisas he tama i te henua Herot e rorohi raa, tena aia ki kauna Jisas ki haere iaa Herot raa, e mee Herot e noho tesaaita naa hoki i Jerusalem. ⁸ Herot ku hihia roo tesaaita aia nikite Jisas, e mee aia nirono tammaki na mee i te vahi Jisas, tena aia hoki ko na hahai vi roo ma kikite Jisas. Aia e hihai ma kikite Jisas e ppena he mirakol. ⁹ Tena Herot ku vahihhiri ake Jisas tammaki na mee, e meia Jisas e noho hemuu koi, se hai tattara roo e meake. ¹⁰ Tena namaatua hakananniuraa laatou ma na tama poroporo na tuua raa ku oo ake no ttuu imua no hatu na malliu laatou iaa Jisas. ¹¹ Herot ma na soldia aia raa ku tataussua Jisas, tena ki tattara haeroo i Tama raa, tena laatou ki hakauru ake na hekau taualleka roo iaa Jisas, tena ki kauna Tama raa ki vaakai iaa Pailat raa. ¹² Tena te aho naa koi Pailat laaua ma Herot kussoa; i mua raa laua e haeroo hokolaua.

Jisas ku mee ki taia ria ki mate
(Matiu 27.15-26; Mak 15.6-15; Jon 18.39—
19.16)

¹³ Pailat ku kann ake na maatua hakananniu raa, na tama hakamattua raa ia ma te kanohenua raa ki hakkutu ake hakaatoa, ¹⁴ tena aia kimeake na tama raa, “Kootou ekou mai te Tama nei i anau, tena kimee ma te Tama nei e hakattaki sara na tama. Tena anau e lahulahu te Tama nei i mua na karemata kootou hakaatoa, tena anau e kite pera ma te Tama nei seisi te mee e sara ma na tattara haeo kootou ni tattara mai raa. ¹⁵ Herot hoki se hai tattara ekou mai ma te Tama nei esara, emee aia e kauna ria mai te Tama nei ki vaakai mai taatou. Te Tama nei seisi te mee e sara kilavaa taatou te taa Aia ki mate. ¹⁶ Tena anau e me kiriki koi te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.” ¹⁷ [Te saaita na Kai na Pasova hakaatoa, Pailat e me ki hakattana he tama karapusi.]

¹⁸ Tena te kanohenua raa hakaatoa ku hakaioo ake ma, “Taa Tama naa ki mate! Hakattana Barabas ma maatou!” ¹⁹ (Barabas e ponotia i roto te hare karapusi emee aia e usuusu te kanohenua raa ki se hakallono te taumani, tena aia e taa hoki te tama no mate.)

²⁰ Pailat e hihai koi ma ki hakattana Jisas, tena aia ki tattara hakaraoi ake hoki te kanohenua raa. ²¹ Emeia na tama raa e vaa ake koi ma, “Tii Tama naa iaruna te kros! Tii Tama naa iaruna te kros!”

²² Tena Pailat ku tattara ake na tama raa te hakatautoru na vahao ma, “Kaa he sara peehee te Tama nei e ppena? Anau se hai mee e lave kimee ma te Tama nei e sara kilavaa

te Tama nei te taia ria ki mate. Anau e me ki riki koi te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.”

²³ Emeia na tama raa e vaa ake hakamaroa roo pera ma Jisas e tau te ttii ria i aruna te kros, tena i te hakaoti roo na tama raa kutoo hea laatou nittani ake raa. ²⁴ Tena Pailat ku tuku ake hea te kanohenua raa e kainno ake aia raa. ²⁵ Pailat e hakattana Barabas, te tama te kanohenua raa e hirihiri raa; teenaa ko te tama tera ni ponotia i roto i te hare karapusi e mee aia e usuusu na tama kise hakallono te taumani raa, tena kitaa hoki te tama no mate raa, tena Pailat ki kou ake Jisas i na rima te kanohenua raa ki ppena hea laatou e mannatu ki ppena raa.

Jisas ku ttii ria i aruna te Kros.

(Matiu 27.32-44; Mak 15.21-32; Jon 19.17-27)

²⁶ Kito na soldia raa ki hakattaki Jisas itaha, tena na tama raa ki oo no ttiri te tama te matakaina Sairini, te inoa aia raa ko Saimon, tena Saimon e hamai peeraa i na henua i na vahira, tena aia e haere ki haere ake i te matakaina raa. Kito na tama raa ki ttaohi Saimon no hakapiri ake te kros raa i aruna te tama raa, tena ki meake te tama raa ki amo atu te kros raa vaa muri Jisas.

²⁷ He kanohenua e rahi roo e tauttari Jisas, tena i roto te kanohenua raa e isi na hhine e haere tanittani, tena kitaa na tinotama laatou hoko-laotou i te alloha laatou ia Jisas. ²⁸ Jisas e huri ake no meake na hhine raa ma, “Na hhine i Jerusalem! Auu settani ma kootou e alloha Anau, e meia ttani ma kootou ia ma na tamalliki kootou raa. ²⁹ Maitaname e isi na aho koi oo mai, tena na tama e me kitattara ma, ‘Na hhine

ni se hai tamalliki ia ma na hhine se hai tamalliki ni hannau raa ia ma na hhine se hai tamalliki ni anaana raa e me ki hakatapu ria!’ ³⁰ Teenaa ko te saaita na tama raa e me ki meake na mouna palluna raa ma, ‘Hina mai i aruna maatou!’ tena ku meake na tutu raa ma, ‘Hakammuni maatou!’ ³¹ Kame na tama elavaa te kou mai na hakalono llihu peenei Anau te Tama essau pera ma he laakau e homo mata ora nei raa, tena kaa hea e me ki kapihi atu kootou na tama e ssau pera ma ni laakau ku mmate raa?”

³² Na tama raa e hakattaki ake Jisas ma tokorua hoki na taanata kailallao ma kitaa ki mmate. ³³ Te saaita na tama raa ni ttae i te kina e hui ma, “Te ivi te Pohouru raa”, na tama raa ku ttii Jisas ma te tokorua na taanata raa. Na tama raa e ttii teeraa tama i te vahi laaua, tena teeraa tama i te vahi se laaua Jisas raa. ³⁴ Tena Jisas ki meake, “Tamana, ssirihia hea na tama nei essara. Na tama nei se illoa hea laatou e ppena raa.”

Na soldia raa ettahao huhu na hatu ma koai te tama e me kitoo na kaukahu Jisas raa. ³⁵ Te kanohenua raa e ttuu i te kina raa no mmata na mee nei, te saaita na tama hakamattua na Jiu raa ni tataussua ake Jisas ma, “Te Tama nei etokonaki alaa tama; tiaki ki mmata ma Aia elavaa tetokonaki Aia Hokoia kame Aia ko te Mesaia TeAtua e hirihiri raa!”

³⁶ Na soldia raa hoki ku tataussua ake Jisas. Na tama raa e oo ake no kou ake te wain emmara raa iaa Jisas, ³⁷ tena ki meake, “Tokonaki Akoe Hokkoe kame Akoe ko te Tuku na Jiu.”

³⁸ Na tama raa e tatta na tattara nei i aruna te kros ma, “TEENEI ko TE TUKU NA JIU.”

39 He tama te tokorua na tama kailallao emmau i aruna na kros raa e hai ake hakahaeo roo iaa Jisas ma, "Akoē sei ma ko te Mesaia? Tokonaki Akoē Hokkoe, tena ku tokonaki hoki maaua."

40 Tena teeraa tama ki meake, "Akoē se mataku TeAtua? Te hakalono llihu akoē e too naa e ssau pera ma te hakalono llihu Aia raa hoki. 41 Taaua e tonu te too na hakalono llihu nei, e mee taaua e ppena na mee e ssara, e meia te Tama nei se isi te mee e sara e ppena." 42 Tena aia ki meake Jisas ma, "Jisas, maanatu mai anau te saaita Akoē e Tuku raa."

43 Kito Jisas ki meake te tama raa, "Anau e meatu te hakamaoni. Te aho nei koi, akoē e me ki noho ma Anau i Paradais."

Jisas ku mate

(Matiu 27.45-56; Mak 15.33-41; Jon 19.28-30)

44 45 Te meeraa kame kutae telaalatea te saaita telaa raa ku pouri, tena te henua raa hakaatoa ku pouri roo haere notae tetoru te hiahi, tena te paamaro etootoo iroto te Hare Tapu raa ku mahaa rua. 46 Tena Jisas kukanna hakamaroa ma, "Tamana! Anau e kouatu TeAnana Anau nei ki moe na rima Akoē." Aia e tattara peenei, tena ki mate.

47 Te tama hakamaatua na soldia raa e kite te mate Jisas raa, tena aia ki hakammaha ma, "Hakamaoni roo, teenei he Tama tauareka."

48 Te saaita te kanohenua ni hakkutu ake i te kina raa ma ki mmata Jisas ettiiria raa ni kkitte na mee roo hakaatoa raa, na tama raa ku vakkai i na hare laatou raa, tena ku alloha roo no tukituki na hatahata laatou. 49 Na tama e illoa roo Jisas raa hakapaa ma na hhine

ni kaamata i Galili no tauttari Jisas raa e ttuu hakammao no matamata.

Josep ku too te tinotama Jisas

(Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Jon 19.38-42)

⁵⁰ ⁵¹ Teeraa hetama ehui ma ko Josep he tama i te matakaina Arimatea i roto Judia raa. Te tama raa he tama tauareka, ia he tama na tama e hakammaha, tena aia e noho no hakattari ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ki hamai. Niaina ma aia hetama i roto te kuturana na tama hakatonutonu na Jiuraa, emeia aia se hakatina roo na hakataakoto na tama raa ia ma na mee na tama raa e ppena raa.

⁵² Josep e haere nommata Pailat, tena kikainnoake ma aia eme kitoo te tinotama Jisas raa. ⁵³ Tena Josep ki turi iho te tinotama Jisas raa iraro nommini te tinotama raa ma na paamaro, tena kikkave no ppono i roto te rua na tama ni keri i te kina na hatu matakka raa, tena te rua naa hoki ni se hai tama e mate ni moe i mua. ⁵⁴ Teenaa ko te aho rima, tena te Sabat raa hoki ku mee ki ttae.

⁵⁵ Na hhine nikaamata i Galili no tauttari Jisas raa ku oo laatou ma Josep no kkite te rua raa, tena kikkite hoki ma Josep e hakamoe peehee te tinotama Jisas raa. ⁵⁶ Tena na hhine raa ki vakkai i hare no tanattana na karena ia ma na lloo mannoni ki amuhi te tinotama Jisas.

Na tama raa e hamalollo i te aho te Sabat raa, ki tauttari hea na tuua raa e hihai laatou ki ppena.

24

Jisas ku ora muri

(Matiu 28.1-10; Mak 16.1-8; Jon 20.1-10)

1 Te tahata roo te aho telatapu; na hhine raa ku oo itetarumaraa, tena kitoo nakarena ia ma nalloo mannoni laatou nitanattana raa. 2 Na hhine raa e oo nokkite te hatu nippui tetotoka tetarumaraa ku oti te hakatakaperia itaha, 3 tena laatou kioo nou ru iroto tetarumaraa; e meia laatou ku sekkite tetinotama Te Ariki Jisas raa. 4 Na hhine raa kuttuu no mamannatu hokolaatou, tena te saaita naa koi e ru a na taanata e uru na kaukahu e kivakiva roo kuttuu ake ite vahi laatou. 5 Na hhine raa ku mattaku no hakammaru i raro, tena tokorua raa ki meake na hhine raa, "Aiea kootou e sесе te Tama e ora raa ite kina na tama emmate nei naea? 6 Te Tama naa ku sei; Aia ku oti te ora muri. Kootou e mannatu hea Aia ni tattara atu kootou i Galili pera ma, 7 'Na tama hai sсsara raa e me ki hakapiki te Tamariki te Tama nei, tena kuttii Tama raa iaruna tekros raa, tena te aho tana hakatoru raa Aia e me ki mahike muri no ora.' "

8 Na hhine raa ku mannatu na tattara Jisas raa, 9 tena laatou kioo itaha ma tetarumaraa no tattara ake te sanahuru ma tahi na disaipol Jisas raa ia ma alaa hakattina ana ina mee hakaatoa laatou nikkite raa. 10 Na hhine raa ko Meri Makdala, Joana ia ma Meri tetinna Jems raa. Na hhine raa ia ma alaa hhine hoki tera ni oo laatou raa ku tattara ake na mee raa hakaatoa i na aposol raa. 11 E meia na aposol raa e mannatu ma hea na hhine raa e tattara ake raa sei ma ni tattara hakamaoni, tena na aposol raa se hakattina hoki na tattara na hhine raa. 12 Kito Pita ki mahike iaruna no tere ite kina tetarumaraa, tena aia kihuru iraro nokite

koi na paamaro na tama raa ni mmini Jisas raa. Tena aia ki vaakai i hare, ia e maaharo hoki hea ni kapihi ake raa.

Erua na disaipol e ttiri Jisas i aruna te mateara e haere Emeus
(Mak 16.12-13)

¹³ Te aho naa hoki e rua na disaipol Jisas raa ku oo i te matakaina Emeus raa, he matakaina e hitu na mael temmao aia itaha ma Jerusalem, ¹⁴ tena tokorua raa e haere tattara hokolaaua namee hakaatoa ni kapihi ake raa.

¹⁵ Tokorua raa e tattara, tena ki vahihhiri hokolaaua, tena Jisas Hokoia ku haere hakataapiri ake no hahaere ma tokorua raa.

¹⁶ Tokorua raa ekkite Tama raa, e meia laaua seilloa ma teeraa ko Jisas. ¹⁷ Tena Jisas ki vahiri ake tokorua raa, "Hea koorua e haere tattara hokkoorua naa?"

Tena tokorua raa kuttuu hemuu nokira hakaalloha ake na karemata laaua raa. ¹⁸ Tena tetama e hui ma ko Kliopas raa ki meake, "Eaa, akoe ko te Tama hokotahi koi tera seiroa hea ni kapihi mai i roto na aho ku llaka raa?"

¹⁹ Tena Jisas ki vahiri ake ma, "Ni mee peehee?"

Kito tokorua raa ki meake, "Na mee tera ni kapihi ake iaa Jisas te Tama i Nasaret raa. Te Tama nei he profet, tena Te Atua ia ma na tama hakaatoa e hakattina pera ma te Tama nei e isi na mahi i roto na tattara Aia ia ma namee hakaatoa Aia ni ppena raa. ²⁰ Na maatua hakananniu ma na tama hakamattua maatou raa e kou ake te Tama raa i te tuku i Rom raa ki kou ake he tattara laatou kitaa Tama raa ki mate, tena ma laatou kittii Tama raa i aruna

te kros. ²¹ Tena maatou e hakattina pera ma Aia ko te Tama e me ki hakattana na tama Israel raa! I aruna na mee nei hakaatoa, te nei ko te hakatoru na aho tera na mee nei ni kapihi mai.

²² Emeia eisi nahhine iroto te kuturana maatou nei e mee maatou no oho; na tama raa e oo te tahata roo i te kina te taruma raa, ²³ tena laatou kusekkite te tinotama Tama raa. Kito na tama raa ki vakkai mai no tattara mai ma laatou ekkite karemata roo na ensel raa e tattara ake ma te Tama raa ku oti te ora muri.

²⁴ Tena alaa tama te kuturana maatou nei ku oo hoki i te taruma raa nokkite pera ma te taruma raa ku tuu vare hakamaoni e ssau koi pera ma na hhine raa ni tattara mai raa.”

²⁵ Tena Jisas ki meake tokorua raa, “Koorua e vvare roo, koorua e hainatta roo te hakattina na tattara hakaatoa tera na profet raa ni tattara mai raa! ²⁶ Eaa, te Mesaia raa setau te too na hakalono llihu nei hakaatoa, tena ki oti Aia ku too na mahi Aia i aruna?”

²⁷ Kito Jisas ki hakamaarama ake tokorua raa na tattara hakaatoa tera e tattara i te vahi Aia iroto te Launiu Tapuraa, kaamata telauniu Moses raa ia ma na tattara hoki na profet raa hakaatoa.

²⁸ Te saaita laatou ku tappiri i te matakaina laatou e oora, Jisas ku haere pera ma Aia e me ki haere hakaraka; ²⁹ e meia tokorua raa e taohi Aia, tena ki meake, “Nnoho taatou; tela raa ku mee kihuru, ia te meera hoki ku haere kipouri.” Tena Jisas kioo ma tokorua raa no nnoho laatou.

³⁰ Jisas ku noho iraro ma kikkai laatou, tena Aia ki too te haraoa raa no hakatapu, tena

ki tohi te haraoa raa no kou ake tokorua raa.
³¹ Tena na karemata tokorua raa ku tallaki, tena lauaa ku illoa ma teeraa ko Jisas, e meia Tama raa ku hakateki koi no seai. ³² Kito tokorua raa ki tattara hokolaaua ma, “Eaa, na tattara Tama raa se ssau pera ma he ahi e ura i roto taaua te saaita Aia ni tattara mai, tena ki hakamaarama mai hoki na tattara te Launiu Tapu raa i aruna te mateara?”

³³ Te saaita naa koi tokorua raa ku mahhike i aruna no vakkai i Jerusalem no kkite te sanahuru ma tahi na disaipol raa e kkutu ma alaa tama. ³⁴ Tena na tama raa ki tattara ake tokorua raa ma, “Te Ariki ku ora muri hakamaoni! Tama raa e hakkite ake Aia iaa Saimon!”

³⁵ Tena tokorua raa ku tattara ake na tama raa hea ni kapihi ake lauaa i aruna te mateara raa ia ma te saaita hoki Jisas ni tohi te haraoa raa, tena lauaa ku illoa ma teeraa ko Te Ariki.

Jisas e hakkite ake Aia Hokoia ina disaipol Aia raa

(Matiu 28.16–20; Mak 16.14–18; Jon 20.19–23; Na hehekau 1.6–8)

³⁶ Tokorua raa koi tattara ake koi na tama raa, tena Jisas ku hakateki notuu ake ilototonu na tama raa, tena ki meake, “Te noho laoi ki nnoho ma kootou.”

³⁷ Na tama raa ku mattaku ma laatou e kkite te tipua. ³⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kootou e mattaku naea? Aiea kootou e mamannatu tammaki i roto na hakataakoto kootou naea? ³⁹ Kira mai na rima ia ma na vae Anau nei ki kkite kootou pera ma te nei ko Anau hakamaoni. Taohi te tinotama Anau nei ki illoa

kootou, maitaname te tipua se isi na punnohi ia ma na ivi peenei ma Anau e isi nei.”

⁴⁰ Aia e tattara ake peenei, tena ki huri ake na rima ia ma na vae Aia raa. ⁴¹ Na tama raa se hakattina koi, e meia laatou e hihhia roo, tena e isi na hakataakoto, kito Jisas ki vahiri ake ma, “Kootou e isi na kai e mmoe i te kina nei ki kkai?” ⁴² Tena na tama raa ki kou ake te punnohi te ika e moa raa, ⁴³ tena Jisas kitoo te ika raa no kai i mua na tama raa hakaatoa.

⁴⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Teenei ko na tattara roo Anau ni tattara atu te saaita Anau koinnoho ma kootou raa. Na tattara hakaatoa i roto na Tuua Moses raa, na tattara na profet raa ia ma telauniu na Rue tera e tattara i te vahi Anau raa e me ki oo mai no hakamaoni.”

⁴⁵ Tena Jisas ki taaraki na hakataakoto na tama raa ki illoa na tattara te Launiu Tapu raa. ⁴⁶ Tena Aia ki meake, “Teenei hea te Launiu Tapu raa e tattara: te Mesaia raa e me ki hakalono llihu, tena e toru na aho i muri Aia e me ki ora muri, ⁴⁷ tena na tama e me ki kaamata i Jerusalem no takutaku ake na kanohenua hakaatoa i te vahi tettike itaha ma na haisara ia ma te ssirihia na haisara i te inoa te Mesaia. ⁴⁸ Kootou e kkite karemata na mee nei hakaatoa. ⁴⁹ Tena Anau Hokonnau e me kikou atu hea te Tamana raa ni tattara hakamaoni atu ma Aia e me kikou atu kootou raa. Emeia kootou ki nnoho no hakattari i roto te matakaina e rahi nei ki ttae roo te saaita na mahi i aruna raa e ttae atu kootou.”

*Jisas ku vaakai muri i te vaelani
(Mak 16.19–20; Na hehekau 1.9–11)*

⁵⁰ Tena Jisas kihakattaki natamaraa itaha ma tematakainaraa notaapiri iBetani, tena Aia kissau narima Aia iaruna nohakatapu natamaraa. ⁵¹ Tesaita Aia koihakatapu koi natamaraa, Aia kuhaere itaha ma natamaraa notooria nokkave itevaelani. ⁵² Kito natamaraa kilotuake Tamaraa, tena kuhihhia roo novakkai iJerusalem, ⁵³ tena kinnoho naahonaa hakaatoa iroto te Hare Tapu raa no hakammaha ake TeAtua.

Nukumanu
The New Testament in the Nukumanu language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nukumanu long
Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2023-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 22 Mar 2023

54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287